

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของ
จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

โดย ดร. สมिति ดารากร ณ อรุณยา และคณะ

วันพฤหัสบดีที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของ
จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

โดย ดร. สมिति ดารากร ณ อยุธยา และคณะ

วันพฤหัสบดีที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2558

สัญญาเลขที่ RDG5650051

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของ
จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ดร.สมิทธิ ดารากร ณ อยุธยา	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นายวายุ ทองเหลือง	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นายพสุธ กิจบุรี	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดโครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของ
จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ค่านำ

การศึกษากฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากในปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบกับการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายในสหภาพเมียนมาร์ซึ่งมีระยะห่างจากจังหวัดกาญจนบุรีในประเทศไทยเพียง 230 กิโลเมตร ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะพัฒนาการค้าผ่านชายแดนบริเวณด่านบ้านพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมทางการเกษตรและเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศได้ อย่างไรก็ตามเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นอันใกล้ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดแบ่งโซนพื้นที่ให้ชัดเจน และการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นมีระเบียบแบบแผนการศึกษา กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อกำหนดหรือข้อบังคับต่างๆที่ส่งผลต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยลดข้อขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ได้ นอกจากนี้การศึกษานี้ยังได้รวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งข้อมูลในการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางในการใช้กฎหมายในการพัฒนาพื้นที่

ทั้งนี้ทางคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในส่วนของข้อมูลเบื้องต้นต่อไป คณะวิจัยใคร่ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย

มิถุนายน 2557

โครงการศึกษากฎหมายและระเบียบที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

บทสรุปผู้บริหาร
แผนงานการพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของ
กาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง
บทนำ

จากการเกิดขึ้นของโครงการนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวายในสหภาพเมียนมาร์ ประกอบการเปิดด่านชายแดนบ้านพุน้ำร้อน อ.เมือง จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้รัฐบาลไทยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาจังหวัดเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต หากเมื่อพิจารณาถึงจุดเด่นของจังหวัดกาญจนบุรีแล้วพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งแน่นอนว่าย่อมมีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์ ที่จะสามารถช่วยผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญได้ และเมื่อพิจารณาในเรื่องของอุตสาหกรรมพบว่าเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเกษตรซึ่ง ในส่วนของพื้นที่ท่าเลที่ตั้งจังหวัดกาญจนบุรีถือว่าตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางทางการค้าในเอเชียซึ่งหากเมื่อโครงการนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวายได้เปิดตัวขึ้นซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะปรับให้พื้นที่บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะทางด้านบ้านพุน้ำร้อนที่อยู่ใกล้กับทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 กลายเป็นเส้นทางขนส่งทางด้านโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศที่สามารถเชื่อมโยงสินค้าจากฝั่งพม่าตั้งแต่ท่าเรือน้ำลึกทวาย ไปจนถึงด่านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรีได้ อย่างไรก็ตามเพื่อเตรียมพร้อมรับโอกาสที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตการพัฒนาขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งก่อนที่จะมีการขยายตัวควรที่จะต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยลดของพิพาทระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างเอกชนกับเอกชนเองได้ สำหรับจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบของกฎหมายในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีสามารถทำการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบของกฎหมายในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้โดยการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องอิงตามกฎหมายป่าไม้ และกฎหมายสิ่งแวดล้อม 2. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางราชการการขอพื้นที่บางส่วนเพื่อการพัฒนาสามารถทำได้ง่ายขึ้น	1. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และที่ทางการทหารเป็นส่วนมากอาจส่งผลกระทบต่อชาวพื้นที่อยู่บริเวณนั้นเมื่อมีการขอเวนคืนพื้นที่เพื่อนำพื้นที่มาพัฒนา 2. พื้นที่บางส่วนของชาวบ้านมีปัญหาที่ดินเกี่ยวกับในเรื่องของเอกสารสิทธิ์ที่ดินมีเอกสาร นส. 2 นส.3 ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาพื้นที่ได้
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1. การพัฒนาพื้นที่บางส่วนโดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านชายแดนบ้านพุน้ำร้อนอาจทำให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นเส้นทางการขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศได้ 2. พื้นที่บางส่วนที่เป็นจุดทางลงของโครงการทางหลวงหมายเลข 81 ที่สามารถเชื่อมต่อกับโครงการท่าเรือน้ำลึกห้วยสามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมทางการเกษตรได้	1. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และเขตพื้นที่ทางการทหารเป็นส่วนมากทำให้การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดกาญจนบุรีไม่สามารถนำบางเขตพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นการวางผังเมืองตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ.2518 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ 2. เนื่องจากผังเมืองกาญจนบุรียังไม่ได้ออกมาบังคับใช้ อาจทำให้นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในจังหวัดมีความไม่มั่นใจได้

1. ผลกระทบของกฎหมายที่เกิดขึ้นกับการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาพื้นที่ที่สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักที่สำคัญได้แก่

กลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่	กฎหมาย
กลุ่มที่ 1 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่	พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 พระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522
กลุ่มที่ 2 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 พระราชบัญญัติ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530
กลุ่มที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504
กลุ่มที่ 4 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม	Board of Investment (BOI)

ผลกระทบของกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนและเป้าประสงค์ของจังหวัดที่วางไว้ โดยกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มหลักได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 และพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 โดยใจความสำคัญของพระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 คือ การวางและจัดทำ รวมไปถึงการบังคับใช้ “ผังเมืองรวม” และ “ผังเมืองเฉพาะ” เพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือ แทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะ

สถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดี หรือเพื่ออนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทาง ธรรมชาติ” ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เนื่องจากปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรียังไม่มีการประกาศใช้ผังเมือง ที่มีการแก้ไข ทำให้มีการอิงใช้ผังเมืองจังหวัดฉบับเดิมอยู่ซึ่งการที่จะทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการ ขยายตัวได้มากขึ้นนั้นการกำหนดขอบเขตวางแผนการจัดตั้งและแบ่งโซนพื้นที่ให้ชัดเจนว่าบริเวณไหน จะมีการพัฒนาขยายตัวเป็นเขตเมือง หรือเขตอุตสาหกรรม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากที่จะช่วยเพื่อ โอกาสให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี อีกทั้งยังเป็นการลดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายใน จังหวัดได้เนื่องจากคดีพิพาทส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของของเอกสิทธิ์ที่ดินทำกินระหว่างประชาชนกับ รัฐบาล เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่ป่าไม้และเขตพื้นที่ราชพัสดุ รวมทั้งมีพื้นที่ บางส่วนเป็นของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า การที่จะจัดโซนพื้นที่ใหม่ควรที่จะ ทำการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งตามปกติแล้วก่อนที่จะมีการบังคับใช้ผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 มาตราที่ 23 ว่าด้วยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการ จัดทำผังเมือง จะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อยู่อาศัยมาร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำผัง แต่ใน จังหวัดกาญจนบุรีชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และไม่รู้หนังสือ รวมทั้งกลุ่มวัยกลางคนไม่ได้มีความ เข้าใจถึงผังเมืองที่แสดงไว้จึงอาจก่อให้เกิดปัญหากรณีพิพาทที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง ของการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ราชพัสดุ รวมทั้งในเรื่องของเอกสิทธิ์ที่ดินที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นทาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นๆ

สำหรับพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ การควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร เพื่อให้มีความมั่นคง แข็งแรง มีระบบความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้อาคาร เช่น ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบการระบายอากาศ ฯลฯ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และมีการจัดการด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ ฯลฯ โดยการให้อำนาจแก่ กระทรวงในการออกกฎกระทรวง หรือท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติ หรือ เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมใน รายละเอียดต่างๆ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 และพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 โดยใจความสำคัญของพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 คือการดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลง โดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและ กระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมืองจากการศึกษาพบว่า การขยายพื้นที่ในจังหวัด

กาญจนบุรีอาจจะส่งผลต่อพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ ยังเป็นผลสืบเนื่องด้านงบประมาณในการขยายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาสืบเนื่องด้านพลังงาน ปัญหาด้านการจราจร และมลพิษจากยานพาหนะตามมาในอนาคต ดังนั้นเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในการรองรับการขยายตัวของพื้นที่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรีแล้วนั้น จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับการขยายตัวของพื้นที่ดังกล่าว

สำหรับในส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 กฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบของการเวนคืนและการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไป โดยความหมายของ "เวนคืน" ของกฎหมายนี้หมายถึง บังคับเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้ จากการศึกษาพบว่าในการที่จะขยายเมืองนั้นอาจจะต้องมีการเวนคืนพื้นที่บางส่วน โดยก่อนที่จะมีการเวนคืนการสร้างความสะดวกให้กับชาวบ้านที่ถูกเวนคืนพื้นที่เป็นเรื่องที่สำคัญถึงแม้ว่าตามตัวบทกฎหมายจะมีการระบุเรื่องการเวนคืนพื้นที่และเรื่องของการกำหนดค่าทดแทนสินไหมที่ชัดเจน แต่การเวนคืนบางพื้นที่อาจสร้างความไม่คุ้มค่าและไม่เข้าใจแก่ชาวบ้านและอาจก่อให้เกิดกรณีพิพาทเชิงพื้นที่ตามมาได้

สำหรับในส่วนของที่ราชพัสดุมีความสำคัญคือ เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการปกครองดูแลรักษาที่ราชพัสดุให้เป็นไปโดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เพื่อช่วยลดเกิดปัญหาความยุ่งยากในทางปฏิบัติหลายประการ โดยให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการนี้ โดยมีเนื้อหาใจความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการปกครองดูแล บำรุงรักษา การใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีเลิกใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน หรือที่ราชพัสดุที่ราชการหวงห้ามไว้ไม่ประสงค์ที่จะใช้อีกต่อไป ให้ถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือถอนการหวงห้ามแล้วแต่กรณี และจากการศึกษาพบว่าปัญหากรณีพิพาทส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะเป็นในเรื่องของที่ดินทำกิน การบุกรุกที่ดิน และเอกสารที่ดิน ซึ่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ชัดเจนของพื้นที่ทับซ้อนกับสิทธิการใช้ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความไม่รู้ไม่เข้าใจของชาวบ้านในเรื่องของการในสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และความขัดแย้งความไม่ชัดเจนเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองในคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะ นอกจากนี้ประชาชนจำนวนหนึ่งที่ถูกดำเนินคดีหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีป่าไม้และที่ดินที่มีฐานะยากจน รวมทั้งกลุ่มคนที่มีการใช้ภาษาพื้นบ้านเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาราชการทำให้ไม่สามารถสื่อสารและทำความเข้าใจกับภาษาที่ใช้ในชั้นศาลได้จึงทำให้เกิดความผิดพลาดและนำไปสู่การไม่สามารถใช้สิทธิในการปกป้องตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการยึดครองพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเพื่อใช้เป็นพื้นที่ฝึกทหาร ซึ่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเหล่านี้อาจกลายเป็นปัญหาด้านการลงทุนของนักลงทุนที่ไม่มีความมั่นใจในเรื่องของที่ดินที่จะลงทุน ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนเอกชนไม่กล้าเข้ามาลงทุนในจังหวัด และอาจส่งผลกระทบถึงเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแต่ยังไม่สามารถจัดการข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้

กลุ่มที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504 ใจความสำคัญของกฎหมายกลุ่มนี้คือ เพื่อคุ้มครอง รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่นพันธุ์ไม้

และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม ไม่ให้ถูกทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่อใช้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา หรือการรื่นรมย์ของประชาชน จากการศึกษา พบว่าเนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้นในการพัฒนาและขยายตัวเชิงพื้นที่ควรที่จะมีการศึกษาของเขตของตัวบทกฎหมายนี้ให้แน่ชัดว่าหากมีการขยายพื้นที่เข้าไปในเขตป่าแล้วจะไม่เป็นการทำผิดกฎหมายป่าไม้ในเรื่องของการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ายังไม่มีมาตราไหนที่เอื้อต่อการขยายตัวเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นในเรื่องการอนุรักษ์ และคงรักษาพื้นที่ป่าเอาไว้ทำให้มีปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการทางด้านกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม่ได้รักษากฎระเบียบของอุทยานที่ประกาศไว้อย่างชัดเจนซึ่งเมื่อมีผู้กระทำความผิดทางกฎหมายป่าไม้อาจมีความผิดที่เกี่ยวเนื่องกับกฎหมายอื่นๆที่ตามมาได้ ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 หรือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ซึ่งตัวบทกฎหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เน้นในเรื่องของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติไว้ มากกว่าจะเป็นในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับบุคคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดไม่เพียงพอต่อการดูแลป้องกันเท่าที่ควร

กลุ่มที่ 4 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมควรมีการนำนโยบายส่งเสริมการลงทุน 2555 (เขต2) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) หรือ Board of Investment (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรมมาช่วยเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นๆ และจากการศึกษาการส่งเสริมการลงทุนที่เกิดขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อให้สามารถผลักดันและจัดตั้งพื้นที่บางส่วนให้เป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) (Board of Investment: BOI) ซึ่งเป็น หน่วยงานที่ช่วยในการส่งเสริมการลงทุน โดยให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร เช่น การยกเว้น/ลดหย่อนภาษี สิทธิพิเศษเกี่ยวกับภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี โดยทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการจัดแบ่งเขตการลงทุนออกเป็น 3 เขต ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจโดยใช้รายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์ พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตการลงทุน เขต 2 ซึ่งการนำ BOI มาใช้ในจังหวัดกาญจนบุรีถือว่าเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดมาก เนื่องจากจะช่วยทำให้อุตสาหกรรมทางการเกษตรเจริญเติบโตขึ้น และทำให้จังหวัดกลายเป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญได้

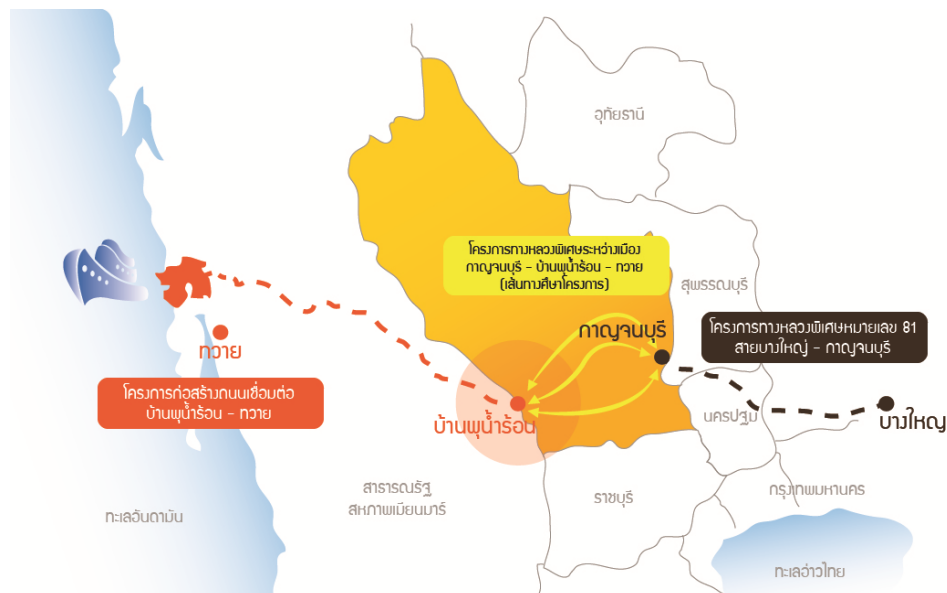
2. ศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรีในการจัดตั้งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เมื่อศึกษาถึงโอกาสความเป็นไปได้และศักยภาพในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพในการจัดตั้งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ติดกับพม่าที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ

การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวขยายแดนไทยพม่าได้ รวมทั้งการเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายซึ่งจะสามารถทำให้เศรษฐกิจบริเวณชายแดนไทยมีโอกาสเติบโตขึ้น นอกจากนี้เนื่องด้วยโครงการที่มีพื้นที่ติดกับด้านชายแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยเสริมสร้างการลงทุนและการพัฒนาเมืองในจังหวัดกาญจนบุรีให้เจริญขึ้น และยังเป็นการผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ นับว่าเป็นการเปิดโอกาสการเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจและประเทศเพื่อนบ้าน และจากการศึกษาข้อมูลทางสถิติของไทยกับเมียนมาร์ ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555 พบว่ามีมูลค่าการค้าการส่งออกเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนๆและคาดว่าจะมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นอีกอย่างต่อเนื่องเมื่อประเทศไทยเข้าสู่อาเซียน ดังนั้นพื้นที่บางส่วนในจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะด้านบ้านพุน้ำร้อนและบริเวณใกล้เคียงมีศักยภาพที่จะจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่จะช่วยให้สามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกให้มากขึ้นได้ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการจัดตั้งควรจะมีการพิจารณาศึกษาในเรื่องของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละพื้นที่ หากเมื่อมีการจัดตั้งเรียบร้อยแล้วก็ไม่ควรให้อำนาจหน้าที่อยู่ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงอย่างเดียวแต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายครั้งนี้ด้วยก่อนที่จะมีการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้และก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ และควรมองในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับประเทศไทยก็มีอยู่มาก ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชนในหลายๆ ทาง ได้แก่

1. กระบวนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต ไม่ได้กำหนดให้มีการพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน
2. การป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการรับฟังความคิดเห็นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ จะเน้นเฉพาะผลกระทบกับประชาชนในเขตพื้นที่เท่านั้น ในขณะที่ผลกระทบบางอย่าง เช่น การขาดแคลนน้ำอันเนื่องจากการจัดระบบชลประทานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มักเกิดขึ้นกับคนนอกพื้นที่
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการดำเนินการหลายประการ ซึ่งมักสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เช่น การจัดการชลประทาน การจัดผังเมือง การก่อสร้างโรงไฟฟ้า โดที่ไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานรัฐ และยังสามารถขอคณะรัฐมนตรีเรียกเวนหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติบางประการ
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอุทยานแห่งชาติได้ และยังบังคับแผนการจัดการพื้นที่ดังกล่าวต้องปรับเปลี่ยนไปตามแผนการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5. ผู้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาตต่างๆ แทนหน่วยงานรัฐได้ ทำให้อำนาจในการให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุมัติ อนุญาตอื่นๆ เช่น การจัดตั้งโรงงาน การสร้างโรงไฟฟ้า การ

- ทำเหมืองแร่ ล้วนตกอยู่ในมือของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษคนเดียว โดยที่อาจไม่มีความชำนาญในการพิจารณา
- เขตเศรษฐกิจพิเศษยังลดทอนอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การกำหนดเกณฑ์กิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การให้ความเห็นชอบในการดำเนินการต่างๆ โดยการให้อำนาจแก่คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจให้การอนุมัติ อนุญาต และให้ความเห็นชอบแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ระเบียบและมติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่มีความหมาย
 - ในกรณีการดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษได้สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่สามารถเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะส่วนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอเท่านั้น ส่วนนอกพื้นที่ก็ต้องประสานการดำเนินการให้สอดคล้องกันกับการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษเช่นกัน
 - หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการกำกับกับการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะเมื่อเห็นว่าการปฏิบัติการของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็ต้องแจ้งให้เขตเศรษฐกิจพิเศษทราบ และหากไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายฯ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้วินิจฉัย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายฯ วินิจฉัยเป็นประการใดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นเช่นนั้น

รูปที่ 1 แสดงโครงการทำเรื่อน้ำล็กทวายและเส้นทางทางหลวงพิเศษหมายเลข 81

สำหรับตารางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงความเหมาะสมในการจัดตั้งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
- มีชายแดนหลายจุดที่ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณด่านบ้านพุน้ำร้อน - การเกิดขึ้นของโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 สามารถช่วยให้การคมนาคมขนส่งสะดวกยิ่งขึ้น - หลังจากเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีแรงงานไหลเข้ามาจากประเทศพม่ามากขึ้น	- สภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาและพื้นที่ราบเนินเขาอาจทำให้การขยายตัวของพื้นที่ในการจัดทำเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเป็นปัญหาได้ - ภายในจังหวัดยังมีปัญหาในการจัดสรรพื้นที่เนื่องจากพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ป่าไม้และที่ราชพัสดุ และยังเกิดปัญหาการบุกรุกป่าเป็นจำนวนมาก - การที่เริ่มมีการพัฒนาพื้นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
- การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรีโดยเฉพาะบริเวณบ้านพุน้ำร้อนสามารถช่วยเชื่อมโยงการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ - เป็นการเชื่อมโยงโครงการขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศ	- นโยบายของรัฐบาลกลางพม่าไม่ค่อยมีความชัดเจนเนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่สามารถจัดการกับคนกลุ่มน้อยได้อาจทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อชายแดนได้ - เข้ามาของแรงงานพม่าในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อาจทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม สังคม และยาเสพติด - แนวเขตชายแดนของประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์ยังไม่ชัดเจนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอาจเข้าไปรุกร้าพื้นที่บางส่วนได้

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีกฎหมายถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งในการที่จะพัฒนานั้นควรจะต้องมีการศึกษาพัฒนาพื้นที่เป็นเขตพื้นที่ไปเพื่อดูผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงและเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีมีดังนี้

ศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรี

1. การคมนาคม พื้นที่ที่มีความสะดวกในการเข้าถึง โดยมีการคมนาคมที่นิยมคือ ทางรถไฟสายมรณะ ซึ่งพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้
2. ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรีมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งภายในตัวชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
3. แหล่งน้ำ จังหวัดกาญจนบุรีมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกทางการเกษตรและใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ
4. ท่าเลที่ตั้ง จังหวัดกาญจนบุรี มีที่ตั้งที่เหมาะสม อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ และมีโครงข่ายการคมนาคมที่สามารถขนส่งกับจังหวัดใกล้เคียงได้อย่างสะดวก
5. ด้านการท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่นิยมเรื่องการท่องเที่ยวทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อคือ การล่องแพ เพื่อเที่ยวชมแม่น้ำแควน้อย และทัศนียภาพตลอดริมสองแม่น้ำ

ข้อจำกัดของเมืองกาญจนบุรี

1. ข้อจำกัดของชุมชน คือลักษณะทางด้านสภาพกายภาพของตัวเมืองจังหวัดกาญจนบุรีถูกขนาบด้วยแม่น้ำทางด้านตะวันตก และมีทางรถไฟทางด้านตะวันออก ทำให้มีลักษณะตัวเมืองขยายไปแนวยาวตามถนน จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนและวางระบบสาธารณูปโภคให้ทั่วถึง
2. ปัญหาเรื่องของการใช้ที่ดินของประชาชนที่ยังมีบางพื้นที่ยังคงเป็นที่ดินของทางภาครัฐและยากต่อการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการจัดที่ดินที่อยู่อาศัยมานานกว่าการเริ่มใช้กฎหมายเข้าไปบังคับ จึงจำเป็นต้องการเจรจาต่อรองและชดเชยค่าเสียหายต่างๆ ให้เกิดความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

3. ปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงบริเวณแม่น้ำลำคลอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำเกษตรกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำมีแนวโน้มเสื่อมโทรมมากขึ้น
4. การพังทลายของตลิ่งบริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง และลำคลองสายต่าง ๆ การรุกล้ำที่สาธารณะริมน้ำของประชาชนมากขึ้น
5. การจัดการด้านขยะมูลฝอย จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีเนื่องจากหากในอนาคตข้างหน้า มีการค้าการลงทุนมากขึ้นจำเป็นต้องมีการกำจัดถูกสุขลักษณะและมีกฎหมายด้าน สุขาภิบาลเข้ามารองรับการขยายตัวของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าการที่จะพัฒนาหรือขยายตัวพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้การพัฒนาพื้นที่ควรมีการพัฒนาเป็นส่วนไปซึ่งอาจมีการจัดตั้งกฎหมายการปกครองพิเศษที่สามารถช่วยให้การบริหารจัดการพื้นที่ได้ง่ายขึ้น โดยมีการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) โดยที่รัฐบาลมีการมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่หน่วยงานบางหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายนั้นจะต้องอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะต้องศึกษาในเรื่องของกฎหมายการวางแผนการกระจายอำนาจและเขตการปกครองอย่างชัดเจน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปกครองของแต่ละหน่วยงานซึ่งจะต้องอ้างอิงตามแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่วางไว้ รวมทั้งหากมีการขยายตัวในพื้นที่ที่มีบริเวณใกล้กับชุมชนหรือนิคมอุตสาหกรรมควรมีการศึกษาการจัดทำ EIA เพื่อดูถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการศึกษาถึงเรื่องของกฎหมายเศรษฐกิจการค้าการลงทุนไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2552 และเรื่องของการส่งเสริมการค้าการลงทุน (BOI) เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ AEC อีกทั้งการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลึกทวายซึ่งอยู่ใกล้กับด่านบ้านพุน้ำร้อน การผลักดันและให้ความรู้นักลงทุนผู้ประกอบการในไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สามารถช่วยให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น และยังเป็น การเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทยได้มากขึ้น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. จัดให้มีระบบการวางแผนและประสานงานการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยสนับสนุนให้เมืองที่เป็นชุมชนศูนย์กลางของพื้นที่ สามารถทำหน้าที่เป็นฐานรองรับและกระจายการพัฒนาไปสู่ชุมชนโดยรอบ มีการจัดระเบียบเมืองและชุมชนที่ดี โดยมีการวางผังเมือง ระบบสาธารณสุขภิบาล
2. ป้องกันและควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและบริการทางสังคม เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของชุมชนศูนย์กลางได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ โดยมีโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับชุมชนโดยรอบ และเมืองอื่นๆ ในพื้นที่ เพื่อการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

3. ยึดแนวทางการประสานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเป็นหลักในการจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาของภาครัฐ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัญหาที่เกิดจากการขาดองค์ประกอบเมืองที่ชัดเจน ขาดการเน้นความสำคัญของเส้นทาง ทั้งทางถนน โดยเฉพาะถนนในเมืองซึ่งเป็นถนนสายหลัก เช่น ถนนแสงชูโต ถนนสองแคว เป็นต้น มีขนาดแคบไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิด 2 ฟากถนน นอกจากนี้จุดตัดของถนนสำคัญๆ แต่ ละสายขาดเอกลักษณ์ประจำจุดตัดของถนน ทำให้ผู้ใช้ถนนไม่สามารถจดจำได้

5. พื้นที่บริเวณชายแดนยังขาดการการดูแล พื้นที่ชุมชนขยายตัวไปตามแนวถนนและมี บางส่วนรุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่เกษตรกรรม

6. ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวมสวยงามตามแนวแม่น้ำ แต่บางพื้นที่มีร้านค้า ร้านอาหาร บดบังทัศนียภาพ จึงทำให้ไม่สามารถสร้างพื้นที่เปิดโล่งตลอดแนวแม่น้ำได้

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางข้อกฎหมาย ข้อบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆของพื้นที่ในเขตกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อการพัฒนาพื้นที่รองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการเกิดขึ้นของท่าเรือน้ำลึกทวาย โดยโครงการนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่และกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดการขยายตัวของพื้นที่ โดยนำมาเปรียบเทียบกับผังเมืองรวมในจังหวัดกาญจนบุรี ความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาบทบทวนวรรณกรรม การเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ท่าน รวมทั้งการสอบถามประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 50 ท่าน จากการศึกษาพบว่า จากการเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียน การเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายในอนาคต และการตัดทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 สามารถทำให้เศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวมากขึ้น และยังเป็นโอกาสให้นักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติเข้ามาลงทุนในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดประตูการค้าแห่งใหม่ที่ทำให้สินค้าจากฝั่งทะเลอันดามันเข้าสู่ประเทศไทยทางด่านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรีมากขึ้น และจากการเปิดประตูการค้าใหม่นี้อาจทำให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นเส้นทางขนส่งทางด้านโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการที่จังหวัดมีการขยายตัวมากขึ้นอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่บางกลุ่มในเรื่องของความเป็นอยู่ที่ยากลำบากขึ้นเพราะค่าครองชีพสูงขึ้น และในเรื่องของการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารซึ่งทางจังหวัดควรมีการอบรมสอนภาษาที่จำเป็นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ นอกจากนี้จากการศึกษาในเรื่องของ กฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ พบว่ากฎหมายผังเมือง และพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 เป็นตัวบทกฎหมายที่มีความสำคัญที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ แต่ก็ควรที่จะมีการศึกษากฎหมายป่าไม้ กับที่ราชพัสดุเพิ่มเติม เพื่อลดปัญหาการใช้พื้นที่ทับซ้อน เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ป่าไม้และที่ราชพัสดุ ในส่วนของกฎหมายที่อาจทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่จากการศึกษาพบว่า ไม่มีกฎหมายใดที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ใช้กฎหมายกับผู้ถูกใช้กฎหมาย เช่นกฎหมายเวนคืนที่ดิน และเมื่อศึกษาถึงแนวทางนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ พบว่าบริเวณด่านบ้านพุน้ำร้อนและพื้นที่รอบๆมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ที่จะช่วยให้มีการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มมูลค่าการค้าการส่งออกมากขึ้น แต่ก่อนที่จะมีการจัดตั้งควรที่จะมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสม และควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	จ
คำนำ	ฅ
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ถ
สารบัญรูปภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	1-3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-3
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย และกรอบแนวคิดของการวิจัย	1-4
1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	1-4
1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	1-4
1.6 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	1-4
1.7 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	1-6
1.8 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	1-7
1.9 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	1-7
บทที่ 2 แนวโน้มการขยายตัวเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความสำคัญและนิยามการขยายตัว	2-1
2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	2-2
2.2.1 แผนบูรณาการการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2554	2-2
2.2.2 วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความเป็นเลิศด้านการเกษตรอุตสาหกรรมและการค้าผ่านแดน”	2-2
2.2.3 กรอบการพัฒนาด้านบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านเกวียน จังหวัดกาญจนบุรี-เมืองทวายสหภาพเมียนมาร์	2-4

2.3 การศึกษาการพัฒนาตามผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรี	2-6
2.3.1 แผนผังรวมเมืองกาญจนบุรี	2-6
2.3.2 ขอบเขตผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี	2-8
2.3.3 นโยบายและมาตรการในการวางผัง	2-8
2.3.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต	2-8
2.3.5 การศึกษาเรื่องจินตภาพของผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี	2-9
2.3.6 ปัญหาที่เกิดจากการขาดองค์ประกอบเมืองที่ชัดเจน	2-10
2.4 บทบาทของจังหวัดกาญจนบุรีกับการขยายตัวเพื่อรองรับการเปิดประชาคม อาเซียน	2-11
2.5 โครงการในปัจจุบันและอนาคตที่มีผลต่อการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัด กาญจนบุรี	2-11
2.5.1 โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่-กาญจนบุรี (Motor way)	2-11
2.5.2 โครงการนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวาย	2-12
2.6 สรุปแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่	2-13
บทที่ 3 กฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของจังหวัด กาญจนบุรี และพื้นที่เกี่ยวข้อง	
3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	3-1
3.1.1 ลักษณะสำคัญของกฎหมาย	3-1
3.1.2 ระบบของกฎหมาย (Legal System)	3-2
3.1.3 ที่มาของกฎหมาย	3-2
3.1.4 ประเภทและลำดับชั้นของกฎหมาย	3-3
3.1.5 ลำดับชั้นของกฎหมาย	3-3
3.1.6 การบังคับใช้กฎหมาย	3-11
3.2 กฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของจังหวัด กาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง	3-13
3.2.1 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่	3-14
3.2.2 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน	3-18
3.2.3 กฎหมายป่าไม้ ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	3-23
3.2.4 กฎหมายเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆที่สำคัญ	3-26
3.3 การวิเคราะห์พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-28
3.3.1 ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-28

3.3.2 เหตุผลที่ควรมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-28
3.3.3 การได้มาของที่ดินในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-28
3.3.4 ผลกระทบเมื่อเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-29
3.3.5 มุมมองเขตเศรษฐกิจพิเศษกับอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไป	3-31
3.4 กรณีศึกษาที่ดินเวนคืนในประเทศไทยในการมีพื้นที่พิเศษ	3-31
3.5 วิเคราะห์จากกรณีศึกษา ที่ดินเวนคืนในประเทศไทยในการมีพื้นที่พิเศษ	3-33
3.5.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3-33
3.5.2 ผลกระทบด้านพื้นที่	3-34
3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการขยายตัวในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี	3-34
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายในการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง	
4.1 ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีที่ไม่ขัดต่อตัวบทกฎหมาย	4-2
4.2 ผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่	4-7
4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นไปตามแนวทางและแผนการพัฒนาจังหวัด	4-25
4.3.1 การบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในการขยายตัวของพื้นที่	4-26
4.3.2 การรักษาสภาพแวดล้อมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง	4-27
4.3.3 การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนในเมือง	4-27
4.3.4 ให้มีคณะกรรมการประสานการพัฒนาชุมชนเมืองระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบาย	4-28
4.3.5 บทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง	4-28
4.4 กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษนครแม่สอด	4-28
4.5 ความเหมาะสมในการจัดตั้งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	4-30
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	
5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี	5-1
5.1.1 ศักยภาพและทิศทางในการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีให้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย	5-1
5.1.2 ผลกระทบของกฎหมายที่เกิดขึ้นกับการขยายตัวเชิงพื้นที่ในกาญจนบุรี	5-1

5.1.3 แนวคิดการนำกฎหมายเศรษฐกิจพิเศษมาใช้ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ใน จังหวัดกาญจนบุรี	5-2
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวเชิง พื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี	5-3
5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	5-3
เอกสารอ้างอิง	ก-1
ภาคผนวก ก (แบบสอบถาม)	ก-1
ภาคผนวก ข (รูปการลงพื้นที่เก็บข้อมูล)	ข-1
ภาคผนวก ค (พระราชบัญญัติ)	ค-1

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกาญจนบุรี	2-3
ตารางที่ 3.1 สิทธิประโยชน์ของเขต 2	3-27
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้าเมืองเข้าเมืองเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีในช่วงปี พ.ศ.2554-2555 รวมทั้งรายได้จากการท่องเที่ยว	4-3
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของแต่ละประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ.2554-2555	4-4
ตารางที่ 4.3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ปีพ.ศ.2552-2555(เดือนมกราคม-สิงหาคม)	4-23
ตารางที่ 4.4 แสดงจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบของกฎหมาย	4-25
ตารางที่ 4.5 แสดงความเหมาะสมในการจัดตั้งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรี	4-37
ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบระบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไกับการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ	4-38

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 1.1 ปริมาณการค้าชายแดนในช่วงปี 2552-2555	1-2
รูปที่ 1.2 แนวทางการสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข 81	1-2
รูปที่ 2.1 แผนเมืองจังหวัดกาญจนบุรี	2-7
รูปที่ 2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี	2-9
รูปที่ 2.3 แสดงแนวเส้นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่ - กาญจนบุรี	2-12
รูปที่ 4.1 แสดงโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายและเส้นทางหลวงพิเศษหมายเลข 81	4-6
รูปที่ 4.2 แสดงสถิติคดีการบุกรุกพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี	4-14
รูปที่ 4.3 แสดงสถิติคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับป่าไม้ในจังหวัดกาญจนบุรี	4-15
รูปที่ 4.4 แสดงสถิติคดีเกี่ยวกับเอกสิทธิ์ที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี	4-15
รูปที่ 4.5 แสดงพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	4-20
รูปที่ 4.6 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ (ตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555)	4-31
รูปที่ 4.7 ผังแสดงเนื้อที่ป่าไม้ในจังหวัดกาญจนบุรี	4-32
รูปที่ 4.8 แสดงข้อมูลทางการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	4-34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

จากการเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) รวมถึงการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลึกทวาย ในประเทศเมียนมาร์ (Myanmar) ซึ่งมีระยะห่างจากจังหวัดกาญจนบุรีเพียง 230 กม. ย่อมส่งผลต่อจังหวัดชายแดน เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการศึกษาความเป็นไปได้ในหลายๆมิติของพื้นที่จึงมีความจำเป็นเร่งด่วน รวมไปถึงด้านข้อกฎหมาย ข้อบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาจุดเด่น และป้องกันจุดด้อย ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดกาญจนบุรีมีความได้เปรียบทางด้านยุทธศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นจุดเชื่อมโยงกันระหว่างการค้าชายแดน ไทย-พม่า การเป็นฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรม การเป็นพื้นที่ได้เปรียบทางการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ การเป็นฐานการผลิตภาคเกษตรกรรม เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และ สาธารณูปโภคพื้นฐาน อย่างไรก็ตามพื้นที่นี้ก็มีความอ่อนไหวทางด้านยุทธศาสตร์บางประการ เช่น ความอ่อนไหวทางด้านความมั่นคง ความอ่อนไหวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความอ่อนไหวทางด้านทรัพยากรไฟฟ้า ความอ่อนไหวต่อภัยธรรมชาติและแผ่นดินไหว ซึ่งปัจจัยต่างๆยังเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในทางบวกและทางลบต่อพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

จากข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ การค้าชายแดนที่จังหวัดกาญจนบุรี จากด่านสังขละบุรี (พระเจดีย์สามองค์) และด่านทองผาภูมิ (ช่องอีต่อง) มีความแตกต่างจากด่านชายแดนไทย-พม่าอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ การค้าชายแดนในพื้นที่กาญจนบุรีมีการขาดดุลการค้าอย่างเห็นได้ชัดโดยในปี พ.ศ. 2554 มีการขาดดุลถึง 90,240.8 ล้านบาท โดย สินค้าที่นำเข้าสูงสุดคือก๊าซธรรมชาติ มูลค่า 100,603 ล้านบาท คิดเป็น 96.9% ของสินค้านำเข้าทั้งหมด ส่วนสินค้าส่งออก 3 ลำดับแรก ได้แก่ น้ำมันดีเซล/เบนซิน (10672.7 ล้านบาท), เครื่องดื่มมี/ไม่มีแอลกอฮอล์ (6864.0 ล้านบาท) และ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถยนต์ (2926.2 ล้านบาท) คิดเป็น 17.6%, 11.3% และ 4.8% ตามลำดับ ดังนั้นลักษณะปัจจัยดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อพื้นที่จุดเชื่อมต่อ ณ ด่านชายแดน และพื้นที่ ภาคในตัวจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการและส่งเสริมการค้าในด้านต่างๆ (service and support) เช่น การเป็นจุดพักสินค้า หน่วยตรวจสอบและซ่อมบำรุงท่อก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น และเมื่อในอนาคตมีการเป็นด่านพุน้ำร้อนเพิ่ม มูลค่าการค้าชายแดนในพื้นที่ รวมถึงการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และการลงทุน ย่อมมีการขยายตัวอย่างก้าวกระโดด ความเป็นไปได้สูงที่จะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในพื้นที่ ทั้งที่อยู่อาศัย พื้นที่ เพื่อการอุตสาหกรรม พื้นที่เพื่อการค้า พื้นที่เพื่อการบริหารงานและดำเนินการภาครัฐ นอกจากนี้ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ ทั้งเชิงพื้นที่ และเชิงธุรกิจ ก็ควรต้องได้รับการพิจารณาเพื่อความเหมาะสม

ตารางแสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย -พม่า ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	2552			2553			2554			2555 (มกราคม – มีนาคม)			
	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	Δ %	นำเข้า	Δ %
ตาก	25,073.2	1,495.8	23,577.4	23,970.6	1,087.7	22,882.8	21,218.2	888.7	20,329.5	9,163.8	106.5	346.7	13.2
ระนอง	10,590.1	2,711.1	7,879.0	14,531.6	2,229.6	12,302.0	23,331.2	2,002.9	21,328.3	4,971.0	-28.4	560.7	-10.2
เชียงราย	6,221.8	183.7	6,038.0	10,061.8	199.9	9,861.9	12,103.1	120.9	11,982.2	3,205.0	-7.0	45.1	8.5
กาญจนบุรี	514.0	87,751.9	-87,237.9	2,114.2	83,275.4	-81,161.2	3,671.3	93,915.1	-90,243.8	962.1	4.3	15,855.4	-14.7
แม่ฮ่องสอน	201.2	17.3	183.9	163.6	221.0	-57.5	251.7	46.8	204.8	44.7	-64.5	12.0	-46.2
ประจวบคีรีขันธ์	2.3	1.4	1.0	2.1	1.1	1.0	19.8	21.8	-2.0	5.5	-9.8	5.1	836.2
เชียงใหม่	1.8	0.0	1.8	1.5	0.1	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
อื่นๆ	0.0	0.8	-0.8	9.1	0.0	9.1	2.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวม	42,604.4	92,162.0	-49,557.6	50,854.4	87,014.9	-36,160.5	60,597.3	96,993.3	-36,396.0	18,352.1	15.6	16,825.1	-14.1

ที่มา : กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

รูปที่ 1.1 ปริมาณการค้าชายแดนในช่วงปี 2552-2555¹

การพัฒนาอย่างหนึ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่คือ การพัฒนาโครงข่ายโลจิสติกส์ทางบกคุณภาพสูง (ทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 บางใหญ่-นครปฐม-กาญจนบุรี) เพื่อการเชื่อมโยงกรุงเทพ-กาญจนบุรี และเพื่อเชื่อมโยงสู่โครงการทวายฯ ผ่านด่านบ้านพุน้ำร้อนในอนาคต (รูปที่ 2) ทางหลวงดังกล่าวมีระยะประมาณ 130 กม. โดยผ่านแหล่งชุมชนหลายแหล่ง เช่น อ.นครชัยศรี อ.เมือง จ.นครปฐม อ.ท่าม่วง อ.ท่ามะกา เป็นต้น มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งในด้านบวกและลบเป็นวงกว้าง อีกทั้งมีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่

รูปที่ 1.2 แนวทางการสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 (ข้อมูลจากกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม)

¹ ที่มา : ข้อมูลจากกองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ

ภาพลักษณ์เด่นของกาญจนบุรีในสายตาของชาวไทยและชาวต่างประเทศ คือ การท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยธรรมชาติของธุรกิจ ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่อ่อนไหวต่อปัจจัยกระทบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย ดังนั้นการวางแผนจัดพื้นที่ (Zoning) จะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

นอกจากนี้จุดเด่นอีกด้านของจังหวัดกาญจนบุรี คือ การที่พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่ราชการทหาร และพื้นที่ป่าธรรมชาติ รวมถึงการมีพื้นที่ชายแดน ในสัดส่วนที่มากซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีกฎหมายกฎบัญญัติพิเศษควบคุม เช่น พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้แผนแนวทางการปรับปรุง พัฒนาพื้นที่ในบริเวณนี้และพื้นที่กันชน จำเป็นต้องมีความพิเศษกว่าพื้นที่อื่นๆ ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการพื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่ในระยะยาว โดยกระบวนการจัดการพื้นที่ที่ได้ผล และมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งคือการบริหารจัดการผ่าน ขอกฎหมาย ขอบัญญัติ ขอบังคับ และ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ เพื่อให้การบริหารจัดการดังกล่าว มีระเบียบแบบแผน มีการบูรณาการ เป็นที่ยอมรับ สามารถแก้ปัญหา และรองรับการเติบโตของพื้นที่ได้ การศึกษาขอกฎหมาย ขอบัญญัติ ขอบังคับ และ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ แล้วนำมาการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวทางการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมในอนาคตจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ทั้งในปัจจุบันและ อนาคตเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และโครงการเขตอุตสาหกรรม-ท่าเรือน้ำลึกทวาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางขอกฎหมาย ขอบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ ของพื้นที่ในเขตกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง แล้วจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงกฎหมายหรือนโยบาย เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ รองรับการพัฒนาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ การเกิดขึ้นของท่าเรือน้ำลึกทวาย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ในเขตกาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง (พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาที่เกิดขึ้น)
2. การศึกษาเน้นถึงขอกฎหมาย ขอบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ รวมถึงข้อเสนอแนะ และประเด็นเงื่อนไขจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาพื้นที่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลขอกฎหมาย ขอบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ ที่สังเคราะห์เป็น แนวทาง ข้อเสนอแนะ ที่มีผลกระทบ หรือเกี่ยวข้องต่อการสร้างแบบจำลอง (model) สถานการณ์จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน ถึง พ.ศ. 2561

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย และกรอบแนวคิดของการวิจัย

ประเภทของงานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีบทบาทในการใช้กฎหมาย
ดังกล่าว

- เจ้าหน้าที่ อบต.เกาะสาโรง อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี
- เจ้าหน้าที่ อบต.แสนตอ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลวังศาลา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
- เจ้าหน้าที่ อบต.ตะคร้ำเอน อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเมืองท่าเรือพระแพ่น อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน
- เจ้าหน้าที่กรมโยธาธิการและผังเมือง

2) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการที่มีบทบาทหรือประสบการณ์ในเรื่องกฎหมาย

- อาจารย์มหาวิทยาลัย
- ที่ปรึกษากะทรวง
- นักวิชาการอิสระ
- เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข
- สำนักงานส่งเสริมธุรกิจ
- องค์กรอิสระ

3) กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบสอบถาม (Questionnaire)
- 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)
- 3) แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- 4) แบบสนทนากลุ่ม (Focus group guideline)

1.6 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การออกแบบเครื่องมือวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 100 ชุด ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตลอดจนเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่ง

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) และมีการทดสอบค่าความเที่ยงโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตรวจสอบและให้คะแนนนำแบบสอบถามฉบับร่างฯ (แสดงในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปลายปิดแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open and End Question) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่

- 1) ท่านคิดว่าการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 หรือมอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-บ้านโป่ง-กาญจนบุรี จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้างหรือไม่ อย่างไร
- 4) ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดเด่น หรือ เป็นสิ่งที่มีศักยภาพ” ต่อการพัฒนาและขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง และควรมีการสนับสนุนอย่างไร
- 5) ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดด้อย หรือ อุปสรรค” ต่อการพัฒนาของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง และควรมีแนวทางการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร
- 6) ท่านคิดว่าในอีก 20 ปี ข้างหน้า จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง จะมีแนวโน้มหรือทิศทางการขยายตัวอย่างไร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบ ที่มีผลต่อการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open and End Question) จำนวน 9 ข้อ ได้แก่

- 1) ท่านคิดว่าตัวกฎหมาย หรือ กฎระเบียบฉบับใดบ้าง ที่เป็นเครื่องมือช่วยใน “การพัฒนา” พื้นที่และขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียงได้ เพราะเหตุใด
- 2) ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ “การพัฒนา” (ดังข้อ1) ในปัจจุบัน สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และถ้ามีปัญหาควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร
- 3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ “กฎหมายผังเมือง” ของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง
- 4) ท่านคิดว่ากฎหมายใดจะเป็น “อุปสรรค” หรือปัญหา หากเกิดการพัฒนาขึ้นในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและข้างเคียง และควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

- 5) การพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อให้กับเมืองในด้านต่างๆมากมาย ท่านคิดว่ากฎหมายใดบ้าง ที่ควรจะต้อง คงไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยใน “การอนุรักษ์ และ ป้องกัน” พื้นที่ที่คุณค่าในด้านต่างๆของจังหวัดกาญจนบุรีและข้างเคียงเอาไว้ เพราะเหตุใด
- 6) ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ “การอนุรักษ์ และ ป้องกัน” (ดังข้อ 5) ในปัจจุบันสำหรับจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร
- 7) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”
- 8) ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีการประกาศใช้ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ” ขึ้นในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และถ้าหากไม่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
- 9) ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายและการขยายตัวของเมืองกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

1.7 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินงานและมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมากำหนดกรอบแนวคิดในงานดำเนินโครงการนี้ และสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการทำโครงการนี้ ให้ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะใช้ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยกำหนดประเด็น และขอบเขตคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้ได้คำถามที่เข้าใจง่ายและตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาโครงการนี้

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญมาหาดัชนีความสอดคล้อง แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากัน หรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ที่ได้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยผู้ตอบแบบสอบถามมี 2 แบบคือ กรอกแบบสอบถามเอง กับแบบผู้วิจัยเป็นคนสัมภาษณ์แล้วกรอกข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1.8 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการทำการค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในรูปแบบของหนังสือกฎหมายและบทความทางกฎหมาย รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในแง่ผลกระทบในทางปฏิบัติและปัญหากฎหมายในการควบคุมในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการศึกษาแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วนำมาเปรียบเทียบเพื่อสรุปเป็นแนวทางและมาตรการในการปรับปรุง

2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research)

(2.1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

- แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ

(2.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสนทนากลุ่ม รวมทั้งแบบสัมภาษณ์

- แบบเจาะจงกับกลุ่มประชากร เจ้าหน้าที่ และ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยในบริเวณที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบ

1.9 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน

1.5.5.1 การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลทุติยภูมิจากการวิจัยเอกสารและข้อมูลจากสื่อต่างๆ ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง ทั้งในพื้นที่กาญจนบุรี และจากรัฐส่วนกลาง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลระดับปฐมภูมิ

1.5.5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ต่างๆ เช่น SWOT analysis

1.5.5.3 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกตามประเภทของกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

1.5.5.4 สังเคราะห์แนวทางโดยเน้นการบูรณาการ นโยบายภาพภาพใหญ่ (Macro scale) ให้ประสานกับข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ (Micro scale)

1.5.5.5 สรุปผลงานวิจัย

บทที่ 2

แนวโน้มการขยายตัวเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 ส่งผลให้รัฐบาลไทยมีแนวคิดที่จะพัฒนาและจัดสรรพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ดังนั้นการศึกษาความเหมาะสมเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรี ในเชิงของนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่ผ่านการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก เพื่อเป็นการสนับสนุนในการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งการศึกษาผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบต่อการพัฒนาพื้นที่ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกนำมาศึกษาในโครงการนี้

2.1 ความสำคัญและนิยามการขยายตัว

จังหวัดกาญจนบุรีถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน ที่มีขีดความสามารถที่จะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก ที่มีความสามารถในการบูรณาการการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหภาพเมียนมาร์ และเนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีอาณาเขตทางด้านทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์โดยมีระยะทางชายแดนประมาณ 370 กิโลเมตร โดยมีช่องทางติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ได้แก่ ช่องทางด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี ติดกับพญาตองซูสหภาพพม่า ซึ่งเป็นด่านชั่วคราว ช่องทางบ้านอิต่อง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ติดกับเมืองกันบ้อค (Kanbauk) สหภาพเมียนมาร์ เป็นด่านขนส่งสินค้ากลุ่มปิโตรเลียม และช่องทางในอนาคตกั้นบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีติดกับบ้านแม่ธนะมี (Minthame) สหภาพพม่า ซึ่งส่งผลให้พื้นที่ชายแดนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และพื้นที่บริเวณเขตชายแดนจะทำหน้าที่เป็นประตูการค้าที่สำคัญเพื่อการส่งออก จากนโยบายประตูตะวันตก (West Gate Policy) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย 5 ประตู (ประตูตะวันตก-ใต้-เหนือ-ตะวันออก-ตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่ดำริโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายอลงกรณ์ พลบุตร) ในปี 2553 มีเป้าหมายเพื่อเปิดประตูการค้าไทยสู่ตลาดด้านตะวันตก ได้แก่ สหภาพเมียนมาร์ อินเดีย จีน ซึ่งเป็นการเปิดตลาดเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรโลก เพื่อเข้าไปค้าขายทั้งการส่งออกและการนำเข้าวัตถุดิบต่างๆ ที่ไทยยังขาดแคลน พม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีความใกล้ชิดกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อัญมณี สินค้าประมง สินค้าเกษตร และป่าไม้ ประกอบกับนโยบายประตูตะวันตกที่กำลังจะเปิดเส้นทางการค้าใหม่ของไทยเข้าสู่พม่ามากขึ้น ด้วยการเพิ่มด่านถาวร จุดผ่านแดน และการเปิดใช้เส้นทางการค้าใหม่ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้าและการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมทั้ง รองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 อย่างไรก็ตาม จากการเปิดเสรีการค้าประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่กำลังจะเกิดขึ้นในระยะเวลา 5, 10, 15 และ 20 ปีข้างหน้าของจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อให้พร้อมรับมือกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จึงมีการพิจารณาผลกระทบในแง่ของกฎหมายเชิงพื้นที่ที่เกิดจากการขยายตัวจังหวัดกาญจนบุรีเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แผนบูรณาการการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2554

จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพสูงทางด้านการค้าการลงทุนผ่านชายแดน หรือมีศักยภาพในการเป็น “เขตเศรษฐกิจชายแดน” โดยมีตัวเมืองกาญจนบุรีและกลุ่มเมืองในภาคตะวันตกเป็นศูนย์กลางความเจริญ สนับสนุนการพัฒนาและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนกาญจนบุรี (Kanchanaburi Border Economic Zone: KBEZ)

2.2.2 วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความเป็นเลิศด้านการเกษตรอุตสาหกรรมและการค้าผ่านแดน”

ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาค้าผ่านแดน
- 2) พัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย
- 3) ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การส่งเสริมและพัฒนาค้าผ่านชายแดน

จังหวัดกาญจนบุรี ถือว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจุดชายแดนด้านทิศตะวันตกติดกับสหภาพเมียนมาร์ นอกจากนี้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2556 มีด่านชายแดนถาวรที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ นั่นคือด่านชายแดนบ้านพุน้ำร้อน ซึ่งการเปิดด่านถาวรแห่งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในจังหวัดกาญจนบุรีที่จะช่วยเสริมสร้างการค้าการลงทุนในจังหวัด ประกอบกับการที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนและการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายในสหภาพเมียนมาร์ ที่นับเป็นโอกาสที่ดีที่จะทำให้เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีมากขึ้น นอกจากนี้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันตก (Southern Economic Corridor) และอยู่ในตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลางของประเทศอาเซียน ที่มีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปสู่การค้า การลงทุนระหว่างประเทศได้มากขึ้น

พัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย

จากการที่จังหวัดกาญจนบุรีมีนโยบายพัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตสินค้าทางการเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าและการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมและเป็นการพัฒนาคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมโดยการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบตลาดกลางในการยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล โดยการพัฒนาการใช้พลังงานทดแทนจากการแปรรูปพืชพลังงานและวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร

การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการที่จังหวัดกาญจนบุรี ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเป็นอันดับหนึ่ง ทำให้มีการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของจังหวัด ในเรื่องของการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้จังหวัดกาญจนบุรียังมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ทั้งทางธรรมชาติ ทางศิลปวัฒนธรรม ทางประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ น้ำตก เช่น ปราสาทเมืองสิงห์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว สุสานสัมพันธมิตร ประกอบกับในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมถึงอาเซียนเข้ามาเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้น จังหวัดกาญจนบุรีได้มีการวางแผนกลยุทธ์ในเรื่องของการพัฒนาและยกระดับแหล่งท่องเที่ยว การบริการและความปลอดภัย การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าผลผลิตของสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัด โดยมีเป้าหมายคือ เพื่อเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตของสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ประกอบด้วย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี ได้ร่วมประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ สปอตทีวี รายการโทรทัศน์ สารคดีสั้น พร้อมทั้งจัดทำคู่มือ หนังสือการท่องเที่ยวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว จังหวัดยังได้ร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย รวมทั้งได้จัดโลว์โซวตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อชักชวนให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกให้รู้จักจังหวัดกาญจนบุรี และเดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรี ได้ผลักดันการพัฒนาสนามบินกองพลทหารราบที่ 9 เป็นสนามบินพาณิชย์ ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดด

ตารางที่ 2.1 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกาญจนบุรี

3 ประเด็นยุทธศาสตร์	5 เป้าประสงค์	11 กลยุทธ์
1. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	1.1 แหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและได้มาตรฐาน 1.2 รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	1. พัฒนาและยกระดับแหล่งและกิจกรรมท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวชุมชน 2. พัฒนาบุคลากรและการบริการด้านการท่องเที่ยว 3. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน 4. ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก
2. พัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย	2.1 จำนวนแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น 2.2 การใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานเพิ่มขึ้น	1. เร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย 2. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร 3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้พลังงานทดแทนที่เหมาะสม

		4. ส่งเสริมการตลาดเชิงรุก
3. ส่งเสริมและ พัฒนาการค้าผ่าน แดน	3.1 มูลค่าการค้าผ่าน แดนที่เพิ่มขึ้น	1. พัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหาร ความมั่นคงชายแดน 2. พัฒนาการค้าผ่านแดน และการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษ 3. ส่งเสริมการลงทุนที่เอื้อต่อการค้าผ่านแดน

2.2.3 กรอบการพัฒนาด้านบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านเกว๋ จังหวัดกาญจนบุรี-เมืองทวายสหภาพเมียนมาร์

2.2.3.1 ศักยภาพจังหวัดกาญจนบุรี

1. ที่ตั้งทางยุทธศาสตร์

ที่ตั้งจังหวัดกาญจนบุรี มีความเหมาะสมทางด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ โดยมีแนวเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์และอยู่ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตก ภายใต้กรอบการร่วมกันด้านเศรษฐกิจ มีชายแดนติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ ยาวถึง 370 กม. มีช่องผ่านแดนรวมถึง 43 ช่อง ที่สำคัญได้แก่ 1) ด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละ 2) บ้านอิต้อง อำเภอทองผาภูมิ 3) บ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านเก่า ทั้งนี้ทั้งสามด่านนี้เป็นเพียงแค่ช่องผ่านแดนเท่านั้น ยังไม่มีสถานะเป็นจุดผ่านแดนถาวร ยกเว้นด่านเจดีย์สามองค์ มีฐานะเป็นช่องผ่านแดนและจุดผ่อนปรนทางการค้านอกจากนี้ยังขาดเมืองขนาดใหญ่ที่จะเกื้อหนุนทางเศรษฐกิจ และเป็นคู่ค้าระหว่างกันโดยพื้นที่กาญจนบุรี ซึ่งบริเวณดังกล่าวไม่มีเมืองใหญ่

2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

- จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์ รวมทั้งประวัติศาสตร์ด้านสงครามโลกครั้งที่สอง
- จุดเด่นด้านวัฒนธรรมและโบราณคดีสำคัญมีความหลากหลายด้านพื้นที่ต้นน้ำ ทำให้มีศักยภาพสูงด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป่าเขา แม่น้ำ ลำธาร ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- จังหวัดกาญจนบุรีมีกับสหภาพเมียนมาร์ เป็นแหล่งของวัตถุดิบของภาคอุตสาหกรรม จากเกษตรกรรม ป่าไม้ แร่ธาตุ อัญมณี อาหารทะเลและก๊าซธรรมชาติ สามารถใช้ประโยชน์ด้านแรงงานต่างด้าวในภาคอุตสาหกรรมเพื่อลดต้นทุน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย

- การลงทุนทางด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและอาหารสัตว์ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า เครื่องหนัง เป็นต้น
- เป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษชายแดนคู่แฝด กาญจนบุรี-ทวาย โดยมีการกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่เกื้อหนุนกัน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ การส่งเสริม

การลงทุน การร่วมมือด้านการพัฒนาวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านอุตสาหกรรม การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือด้านการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ

- การพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงด้านการค้าและการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับการนำเข้า-ส่งออก สร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับประเทศเพื่อนบ้าน
- การรักษาสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากความสมบูรณ์ด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่งเสริมการกำหนดผังหลักของเขตเศรษฐกิจชายแดน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศโดยรวมมุ่งสู่ Low Carbon Economy

4. แนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี

แนวคิดและความเป็นไปได้ จังหวัดกาญจนบุรีมีความเหมาะสมที่จะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยมีความพร้อมและความเหมาะสมด้านที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ มีปัจจัยการผลิตที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน โดยมีความสมบูรณ์ด้านวัตถุดิบแรงงานมีศักยภาพเป็นพื้นที่ชายแดนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งสองประเทศมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันและมีการเปิดด่านชายแดนถาวร ร่วมกันทั้งสองประเทศ แต่ต้องมีการพัฒนาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับสหภาพเมียนมาร์

5. บทบัญญัติของกฎหมายรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งมีความพร้อมของข้อกำหนดและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดึงดูดการลงทุนและการดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ตามที่

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้เปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบปกติ เพื่อสามารถบริหารจัดการในพื้นที่ ซึ่งมีปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างและหลากหลาย ได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่พิเศษที่มีโอกาสพัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดย

- มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น
- มาตรา 284 กำหนดว่าการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นสามารถกระทำได้ แต่คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง นอกจากนั้น
- มาตรา 287 ได้กำหนดให้รัฐต้องมีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของตนเอง รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งในการขอจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ เป็นความต้องการจากภาคเอกชนเพียงฝ่ายเดียว จึงจำเป็นต้องให้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือภาคีการพัฒนาทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนประชาชน และภาคเอกชนอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งนี้ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในภายหลัง และให้การพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

● ความพร้อมด้านกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยที่ระยะที่ผ่านมาได้มีการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งปรับปรุงจากกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน ,พ.ร.บ. การผังเมือง ,พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรม กฎหมายเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม กฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 การศึกษาการพัฒนาตามผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรี

การวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมเป็นการชี้นำแนวทางการพัฒนาเมืองโดยรวม เพื่อให้การพัฒนาเมืองมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้เนื่องจากผังยังขาดรายละเอียดอันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

เทศบาลเมืองกาญจนบุรีจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองกาญจนบุรีจังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช 2478 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2478 โดยการยกฐานะชุมชนในท้องที่ตำบลบ้านเหนือ และตำบลบ้านใต้เป็นเทศบาล มีเนื้อที่ 2.08 ตารางกิโลเมตร ต่อมาเมื่อความเจริญได้แผ่ขยายออกไป เทศบาลจึงได้ขอขยายเขตเพิ่มขึ้นจากเดิม เป็น 9.16 ตารางกิโลเมตร โดยขยายเขตเข้าไปในพื้นที่ของตำบลท่าล้อ อำเภอท่าม่วง ตำบลปากแพรก และตำบลท่ามะขาม อำเภอเมืองตามพระราชกฤษฎีกาการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2517เมื่อ วันที่ 23 สิงหาคม 2517

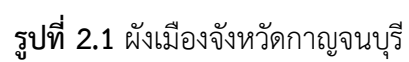
เมืองกาญจนบุรี มีบทบาทที่สำคัญโดยเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ การศึกษาสาธารณสุข การท่องเที่ยว ธุรกิจการค้า อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบ ในท้องถิ่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกล และอุปกรณ์การขนส่ง นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการบริการทางการเกษตร ตลาดกลางสินค้า และการคมนาคมขนส่ง

2.3.1 ผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี

ความเป็นมา

ผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี ได้ประกาศเป็นกฎกระทรวงฉบับแรก คือ กฎกระทรวงฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2530) ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2530 และสิ้นสุดการบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2535 สำนักผังเมือง (ชื่อหน่วยงานในขณะนั้น) ดำเนินการปรับปรุงผัง ในปี 2533 เพื่อให้การประกาศใช้กฎกระทรวงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี ปรับปรุงครั้งที่ 1 ประกาศเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ 449 (พ.ศ. 2543) ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2543 โดยสรุปผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี มีการใช้บังคับมาแล้ว 2 ผัง คือ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2530) ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2530
- กฎกระทรวงฉบับที่ 449 (พ.ศ. 2543)ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2543

2.3.2 ขอบเขตผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี

ผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี ปรับปรุงครั้งที่ 1 ซึ่งประกาศเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ 449 (พ.ศ. 2543) มีพื้นที่เขตผังเมืองรวมประมาณ 69.32 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลมีพื้นที่ 9.16 ตารางกิโลเมตร และนอกเขตเทศบาลพื้นที่ 60.12 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ 9 ตำบล คือ ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี ครอบคลุมตำบลแก่งเสี้ยน ตำบลท่ามะขาม ตำบลปากแพรก ตำบลบ้านเหนือ ตำบลบ้านใต้ ตำบลหนองหญ้า และตำบลเกาะสำโรง ในเขตอำเภот่าม่วง ครอบคลุมตำบลท่าล้อ และตำบลเขาน้อย

2.3.3 นโยบายและมาตรการในการวางผัง

ในการวางผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี ปรับปรุงครั้งที่ 1 มีนโยบายเพื่อจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการคมนาคมขนส่งให้เกิดประสิทธิภาพสามารถรองรับการขยายตัวของเมืองของชุมชนเมืองในอนาคต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเมือง และรักษาพื้นที่สีเขียวล้อมรอบเมือง โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมให้ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางการบริการ การปกครอง และการศึกษาการคมนาคมและขนส่งของจังหวัดกาญจนบุรี
- (2) ส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย และพาณิชย์กรรมให้สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนและระบบเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี
- (3) ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมอื่นที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
- (4) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
- (5) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี ฉบับปัจจุบันแบ่งเป็น 10 ประเภท ดังนี้

- (1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง)
- (2) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง (สีส้ม)
- (3) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (สีแดง)
- (4) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ (สีม่วงอ่อน)
- (5) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว)
- (6) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สีเขียวอ่อน)
- (7) ที่ดินประเภทสถานการศึกษา (สีเขียวมะกอก)
- (8) ที่ดินประเภทสถานศาสนา (สีเทาอ่อน)
- (9) ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ (สีน้ำเงิน)
- (10) ที่ดินประเภทโครงการคมนาคมและขนส่ง (สีชมพู)

รูปที่ 2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี

2.3.5 การศึกษาเรื่องจินตภาพของผังเมืองรวมเมืองกาญจนบุรี

การศึกษาเรื่องจินตภาพของชุมชนเมืองกาญจนบุรี คือการศึกษาหาคำประกอบทางด้านกายภาพของพื้นที่และชุมชน ที่ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ทำให้ผู้ใช้สอยพื้นที่สามารถรับรู้ลักษณะของพื้นที่และจดจำได้ การศึกษาหาคำประกอบทางกายภาพของเมืองกาญจนบุรีนั้น ได้อาศัยหลักการทฤษฎีจินตภาพชุมชนเมือง (Image of the city) ของเควิน ลินช์ (Kevin G. Lynch - Clerk of the Privy Council and Secretary to the Cabinet) จินตภาพของเมืองกาญจนบุรีมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยว ที่มีความสำคัญระดับประเทศ การสร้างจินตภาพที่ดีของเมืองจะช่วยสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และนำมาสู่จังหวัด

จากทฤษฎีจินตภาพชุมชนเมือง ได้แบ่งแยกองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนเมืองออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

- 1 Path (เส้นทาง)
- 2 Edge (ขอบ)
- 3 Landmark (จุดหมายตา)
- 4 District (ย่าน)
- 5 Node (ศูนย์รวมกิจกรรม)

1) Path (เส้นทาง) ระบบโครงข่ายคมนาคมและขนส่งโดยภาพรวมที่สังเกตได้ชัดเจน และเป็นที่จดจำได้ของผู้ใช้ สร้างความสะดวกสบายให้แก่ผู้เข้ามาใช้บริการ เส้นทางในเมืองกาญจนบุรี มีลักษณะเป็นก้างปลา ที่แยกออกจากถนนสายหลัก ถนนสายหลักสายเดียวของเมืองกาญจนบุรี คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 หรือถนนแสงชูโต

กิจกรรมที่สำคัญจะเกาะตัวอยู่บริเวณ 2 ฟากถนนสายนี้ ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด ย่านการค้าใจกลางเมือง โรงเรียน สนามกีฬาเป็นต้น แล้วระบายการจราจรออกสู่ถนนสายรอง เพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว บริเวณถนนสองแคว ถนนปากแพรก และถนนแม่น้ำแคว หรือระบายการจราจรที่ไม่ต้องการเข้าเมือง เข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ตอนเลี้ยวเมือง)

2) **Edge (ขอบ)** ขอบภายในเมืองมีทั้งลักษณะที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เขื่อน ถนนเป็นต้น ซึ่งมีลักษณะที่เด่นชัดเจน และเส้นขอบที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ชายฝั่งทะเล เป็นต้น แนวขอบของเมืองกาญจนบุรีที่ปรากฏ คือด้านตะวันออกของเมืองกาญจนบุรี มีทางรถไฟด้านตะวันตกของเมืองกาญจนบุรี มีแม่น้ำแม่กลองด้านเหนือและด้านใต้ของเมืองกาญจนบุรี ไม่ปรากฏขอบของเมืองชัดเจนเนื่องจากเมืองขยายตัวไปตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323

3) **Landmark (จุดหมายตา)** คือ ชื่อเรียกสิ่งของ ที่ใช้ในการจดจำ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งก่อสร้าง อนุสาวรีย์ หรือ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา โดยมักจะเป็นจุดที่น่าสนใจ และเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว จุดหมายตาหลักที่ชัดเจนของเมืองกาญจนบุรี คือ

- **สะพานข้ามแม่น้ำแคว** ซึ่งเป็น ทางรถไฟสายมรณะ ทางรถไฟสายนี้เริ่มต้นจากสถานีหนองปลาดุก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผ่านจังหวัดกาญจนบุรีข้ามแม่น้ำแควใหญ่ โดยสะพานข้ามแม่น้ำแคว ไปทางทิศตะวันตกจนถึงด่านเจดีย์สามองค์ เพื่อให้ถึงปลายทางที่เมืองตันบูช้ายัต ประเทศพม่า รวมระยะทางในเขตประเทศไทย 300 กิโลเมตร เป็นสัญลักษณ์ของเมืองกาญจนบุรี

4) **District (ย่าน)** เมืองกาญจนบุรีไม่มีย่านที่ชัดเจน การใช้ที่ดินมีลักษณะผสมผสานกันตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน แต่ลักษณะย่านที่ปรากฏชัด คือ ย่านพาณิชยกรรม โดยย่านพาณิชยกรรมหลัก ตั้งอยู่บริเวณย่านการค้าถนนบวร ถนนประสิทธิ์สงคราม ถนนปากแพรกถนนแสงชูโต และบริเวณถนนสองแควที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

5) **Node (ศูนย์รวมกิจกรรม)** ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมของกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น บริเวณย่านการค้ากับย่านพาณิชยกรรมรอง ทำให้เกิด Node ของเมืองขึ้นมาได้ หรือแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับย่านพาณิชยกรรมหลักของเมือง ก็เกิด Node ที่สำคัญของเมืองขึ้นมาได้เช่นกัน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นสถานที่ชุมนุมเพื่อทำกิจกรรมจึงกลายเป็นพื้นที่สาธารณะที่สำคัญของเมือง ในการ จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดเวทีปราศรัย การตักบาตรทำบุญ เป็นต้น สำหรับเมืองกาญจนบุรีบริเวณที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรม เช่น บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว และบริเวณท่าลงแพ ซึ่งกิจกรรมการล่องแพเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

2.3.6 ปัญหาที่เกิดจากการขาดองค์ประกอบเมืองที่ชัดเจน

1 ขาดการเน้นความสำคัญของ **เส้นทาง** ทั้งทางถนน โดยเฉพาะถนนในเมืองซึ่งเป็นถนนสายหลัก เช่นถนนแสงชูโต ถนนแม่น้ำแคว ถนนสองแคว และถนนปากแพรก เป็นต้น มีขนาดแคบไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น 2 ฟากถนน นอกจากนี้ จุดตัดของถนนสำคัญแต่ละสายขาดเอกลักษณ์ประจำจุดตัดของถนน ทั้งให้ผู้ใช้ถนนไม่สามารถจดจำได้จากการจดจำ แต่เกิดความจำเส้นทางได้จากความเคยชิน หรือการใช้ตำแหน่งร้านค้าที่สำคัญๆ ใกล้บริเวณจุดตัดเป็นตัวบอก

ตำแหน่ง

2 พื้นที่ชายขอบยังขาดการบำรุงรักษาให้เด่นและชัดเจนยิ่งขึ้น พื้นที่ชุมชนขยายตัวไปตามแนวถนนรุกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรม

3 จุดรวมกิจกรรม บริเวณท่าลงแพขาดระเบียบ ป้ายโฆษณาบางบริเวณรกรุงรัง

4 ภูมิทัศน์ของเมืองสวยงามบางบริเวณ บางบริเวณถูกร้านค้า ร้านอาหารบดบังทัศนียภาพ จึงทำให้ไม่สามารถสร้างพื้นที่เปิดโล่ง (Water Front) ตลอดแนวแม่น้ำแม่กลองได้

2.4 บทบาทของจังหวัดกาญจนบุรีกับการขยายตัวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมอาเซียน

จังหวัดกาญจนบุรีถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ในตำแหน่งของศูนย์กลางของประเทศอาเซียน และตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันตก (Southern Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ส่งผลให้จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่มอาเซียนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประกอบกับทางรัฐบาลและทางจังหวัดกาญจนบุรีมีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ในบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี โดยร่วมมือกับสำนักผังเมืองในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้าน การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยทางจังหวัดกาญจนบุรีได้มีการจัดเตรียมการพัฒนาพื้นที่ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 เขตพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่อนุรักษ์ เขตพื้นที่เศรษฐกิจ เขตที่ 3 หรือเขตพื้นที่อีสานกาญจนบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เขตพื้นที่อนุรักษ์ ได้แก่พื้นที่ อำเภอไทรโยค ทองผาภูมิ สังขละบุรี และศรีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยโครงการที่จังหวัดให้การสนับสนุนได้แก่ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) เขตพื้นที่เศรษฐกิจ ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี ท่าม่วง ท่ามะกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการหลายแห่ง ในส่วนของโครงการที่ทางจังหวัดให้การสนับสนุนได้แก่ โครงการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ โครงการเครือข่ายคมนาคมขนส่ง เช่น โครงการถนนมอเตอร์เวย์ สายกาญจนบุรี-น้ำพุร้อน และโครงการระบบรถไฟรางคู่จากกรุงเทพฯ-กาญจนบุรี และกาญจนบุรี-พม่า เพื่อการขนส่งสินค้า

3) เขตพื้นที่ 3 หรือเขตพื้นที่อีสานกาญจนบุรี ได้แก่ อำเภอเลาขวัญ หนองปรือ ห้วยกระเจา และบ่อพลอย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง ขาดแคลนแหล่งน้ำ หากมีการพัฒนาพื้นที่ และสนับสนุนในเรื่องของแหล่งน้ำ บริเวณเหล่านี้จะกลายเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดกาญจนบุรี โดยโครงการที่ทางจังหวัดให้การสนับสนุน ได้แก่ โครงการผันน้ำจากเขื่อนศรีนครินทร์ไปยังพื้นที่โซนสาม

2.5 โครงการในปัจจุบันและอนาคตที่มีผลต่อการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

2.5.1 โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่ - กาญจนบุรี

(Motor way)

โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 (กรุงเทพมหานคร - กาญจนบุรี) หรือเรียกว่า มอเตอร์เวย์สายบางใหญ่ - กาญจนบุรี มีจุดเริ่มต้นมาจากถนนรัตนธิเบศ บริเวณอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผ่านพื้นที่จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี และมาสิ้นสุดที่จังหวัดกาญจนบุรี รวมเป็นระยะทาง 98 กิโลเมตร โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการเชื่อมโยงท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายในสหภาพเมียนมาร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการจราจรระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่คาดว่าจะมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต เสริมสร้างศักยภาพการกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว และการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศในกลุ่ม GMS (Greater Mekong Subregion) ได้แก่ สหภาพเมียนมาร์ ไทย ลาว และกัมพูชา นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญต่อการค้าการลงทุนและเป็นการผลักดันให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 1.9 (และเป็นการสนับสนุนโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย เพื่อสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางให้บริการทางด้านโลจิสติกส์ในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแกนหลัก โดยรูปแบบการก่อสร้างคือ มอเตอร์เวย์ช่วงบางใหญ่ - นครปฐม เป็นทาง 6 ช่องจราจร และช่วงนครปฐม - กาญจนบุรี เป็นทาง 4 ช่องจราจร เก็บค่าผ่านทางแบบคิดตามระยะทาง (ระบบปิด) และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น Service

Area และ Rest Area ในปัจจุบันกรมทางหลวงได้บรรจุโครงการไว้ในแผนลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบคมนาคมขนส่ง ปี 2556 - 2563 ของกระทรวงคมนาคม เพื่อนำเสนอกระทรวงการคลังพิจารณาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (พรบ. เงินกู้ 2.2 ล้านล้านบาท)

รูปที่ 2.3 แสดงแนวเส้นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่ - กาญจนบุรี¹

2.5.2 โครงการนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวาย

โครงการพัฒนาทวายซึ่งประกอบด้วยท่าเรือน้ำลึกทวาย นิคมอุตสาหกรรมทวาย และระบบการเชื่อมต่อถนนและรางสู่ประเทศไทย เป็นโครงการเมกะโปรเจกต์ซึ่งทางรัฐบาลเมียนมาร์ได้อนุมัติให้ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเมนต์จำกัด (มหาชน) เป็นผู้รับสัมปทานจากรัฐบาลเมียนมาร์ โดยการลงทุนในทวายนั้นเป็นการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและอุตสาหกรรมซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 6 เขตอุตสาหกรรมหลักๆซึ่งได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย เขตการค้าและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องภายในอุตสาหกรรม ถนนและรางรถไฟที่เชื่อมโยงไปสู่ประเทศไทย รวมไปถึงน้ำมันและท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากอ่าวมะตะบันไปยังชายแดนไทยเมียนมาร์ และจากการการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายนิคมอุตสาหกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จะส่งผลให้ทวายก้าวขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการค้าที่เจริญก้าวหน้าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้ รัฐบาลไทยและรัฐบาลแห่งสหภาพเมียนมาร์ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการซึ่งครอบคลุมท่าเรือน้ำลึกทวายและโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมภายใต้บันทึกความเข้าใจดังกล่าวมีข้อเสนอที่จะพัฒนาถนนเชื่อมโยงจากพรมแดนทวายไปสู่ประเทศไทย

จากการศึกษาความเป็นไปได้และความได้เปรียบเชิงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมพบว่าพื้นที่บริเวณชายแดนด่านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและมีแนวโน้มในการเชื่อมโยงการ

¹ ที่มา : www.ebooks.in.th/download/10288/บทเรียนมาบตาพุดสู่ทวาย

ขนส่งทางทะเลที่มีความสำคัญที่สามารถเชื่อมต่อไปประเทศอินเดียและยุโรปได้ อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงไปสู่ท่าเรือวังเตา โอจิมินห์ ประเทศเวียดนาม ซึ่งจะช่วยลดการจราจรที่คับคั่งในช่องแคบมะละกา ลดเวลาการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และเป็นสถานที่ที่ได้เปรียบในการค้าเนื่องจากตรงเข้าถึงทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียในการขนส่งสินค้า นอกจากนี้ในปัจจุบันเมืองชายแดนบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะด่านชายแดนแห่งนี้จะมีบทบาทสำคัญด้านการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จากการดำเนินการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมเมืองทวาย รวมทั้งถนนเชื่อมต่อเมืองทวายกับชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี โดยเริ่มจากเมืองทวาย-บ้านแม่ระมี แคว้นตะนาวศรี มายังชายแดนไทยในขณะที่ประเทศไทยก็ได้มีการก่อสร้างถนนลาดยางจากอำเภอเมืองกาญจนบุรีถึงบ้านพุน้ำร้อน และกำลังดำเนินการก่อสร้างถนนบริเวณบ้านพุน้ำร้อนถึงด่านชายแดน ซึ่งในอนาคตถนนสายนี้จะเป็นถนนสายหลักสำหรับการรองรับการคมนาคมและระบบขนส่งจากนิคมอุตสาหกรรมเมืองทวาย - บ้านเก่า ซึ่งหากโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จจะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ในด้านการคมนาคม การค้า การขนส่งสินค้า วัตถุดิบ และการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ประเทศไทยและจังหวัดกาญจนบุรีจะกลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เป็นศูนย์กลางของโลจิสติกส์ และเป็นประตูการค้าด้านตะวันตกของไทยเชื่อมโยงการค้าด้านตะวันออกของประเทศในกลุ่มประเทศเวียดนาม กัมพูชา ไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จากทะเลจีนใต้ไปทะเลอันดามัน อีกช่องทางหนึ่งในอนาคต บทบาทและความสำคัญของเมืองชายแดนบ้านพุน้ำร้อนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้รัฐบาลได้มีการเตรียมพร้อมที่จะพัฒนาพื้นที่บริเวณด่านชายแดนและพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบเพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นให้มีความเหมาะสม เป็นระเบียบ สะดวกสบายและได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าผ่านแดนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวางผังเมืองชุมชนบริเวณชายแดนบ้านพุน้ำร้อนและพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ทวายจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการวางแผนและใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับตามระดับมาตรฐานสากล

2.6 สรุปแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่

จากการทบทวนโครงการพัฒนาในปัจจุบัน และโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้น รวมไปถึงวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถคาดการณ์แนวโน้มการพัฒนาเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องได้ว่า “ให้กาญจนบุรีเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน และศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีตัวเมืองกาญจนบุรีและกลุ่มเมืองในภาคตะวันตกเป็นศูนย์กลางความเจริญ สนับสนุนการพัฒนา” และเมื่อพิจารณาถึงจุดเด่นของจังหวัดกาญจนบุรีคือการที่จังหวัดมีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดชายแดน ทำให้ทางจังหวัดเห็นว่าการพัฒนาการค้าบริเวณชายแดนจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทยมากขึ้น และจากการเกิดขึ้นของชายแดนถาวรด่านบ้านพุน้ำร้อนที่จะเป็นโอกาสอันดีที่จะทำให้ประเทศไทยจะได้แสดงศักยภาพในการติดต่อกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน และยังเป็นโอกาสที่จะผลักดันจังหวัดกาญจนบุรีให้กลายเป็นเส้นทางขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งคือพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ป่าไม้และสถานที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ดังนั้นการผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสุขภาพจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

บทที่ 3

กฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของจังหวัด กาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย

กฎหมายคือ ข้อบังคับของรัฐบาลปิตย ที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของพลเมือง หากใครฝ่าฝืน จะถูกลงโทษ รัฐบาลปิตย คือ ผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ (ของประเทศไทยรัฐบาลปิตยแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายได้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ แต่ละฝ่ายก็จะมีอำนาจสูงสุด เฉพาะด้านของตนเท่านั้น สรุปก็คือ รัฐบาลปิตยของไทย ก็มีด้านบริหาร บัญญัติและตัดสิน นั่นเอง)

โทษ สำหรับโทษจะมีโทษทางอาญา กับโทษทางแพ่ง โทษทางอาญามี 5 ชั้น (สถาน) ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน สำหรับโทษทางแพ่ง ก็คือการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งเรียกว่า "ค่าสินไหมทดแทน" ซึ่งมีหลายลักษณะจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

3.1.1 ลักษณะสำคัญของกฎหมาย

1) กฎหมายจะต้องมาจากรัฐบาลปิตย

หมายความว่า ผู้บัญญัติกฎหมายต้องมีอำนาจในรัฐ จะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคล เช่น พระมหากษัตริย์ หัวหน้าคณะปฏิวัติหรือรัฐสภาที่มีอำนาจเด็ดขาดที่จะออกกฎหมายมาบังคับได้ และรัฐหรือประเทศนั้น ๆ จะต้องเป็นเอกราช มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง ไม่เป็นอาณานิคมหรือเมืองขึ้นของประเทศอื่นใด

2) กฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ทั่วไป

หมายความว่า กฎหมายจะต้องใช้บังคับได้ทุกสถานที่และแก่บุคคลทุกคนโดยเสมอภาค

3) กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไป

หมายความว่า เมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายเรื่องใดฉบับใดแล้ว กฎหมายนั้นก็จะใช้ได้ตลอดไป จะเก่าหรือล้าสมัยอย่างไรก็ใช้บังคับได้อยู่ จนกว่าจะมีการประกาศยกเลิก เช่น พระราชบัญญัติตามช้างรัตนโกสินทรศก 127 เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่

4) กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม

หมายความว่า กฎหมายทุกฉบับประชาชนต้องปฏิบัติตาม จะขัดกับผลประโยชน์ของตนอย่างไรหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับนั้นก็ปฏิเสธไม่ได้ เช่น กฎหมายกำหนดให้ผู้มีรายได้ต้องเสียภาษีอากร ชายไทยอายุย่างเข้า 21 ปี ใน พ.ศ. ใดต้องตรวจเข้ารับราชการทหาร เป็นต้น บุคคลที่ถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติจะปฏิเสธไม่ได้

5) กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ

หมายความว่า ผู้กระทำความผิดเว้นกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดต้องถูกลงโทษ เช่น กฎหมายกำหนดให้ผู้มีรายได้ต้องเสียภาษี ผู้นั้นต้องรับโทษปรับหรือถูกยึดทรัพย์สินมาขายหรือชำระค่าภาษี เป็นต้น

3.1.2 ระบบของกฎหมาย (Legal System)

ระบบของกฎหมาย หรือตำราบางเล่มเรียกว่า สกุลของกฎหมาย (Legal Family) เป็นความพยายามของนักกฎหมาย ที่จะจับกลุ่มของกฎหมายที่มีใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ ในโลก ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันนี้ระบบกฎหมายอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ระบบ คือ

1) ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) นักกฎหมายบางท่านเรียกว่า ระบบประมวลกฎหมาย (Code Law) หรือสกุลโรมานอ เยอรมานิก (Romano Germanic) กฎหมายระบบนี้กำเนิดขึ้นในทวีปยุโรป จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายโรมัน โดยเฉพาะอิทธิพลที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมโรมัน ถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนากฎหมายระบบนี้ให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การศึกษากฎหมายต้องเริ่มจากตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ คำพิพากษาของศาลไม่ใช่กฎหมายแต่เป็นบรรทัดฐาน แบบอย่างในการตีความกฎหมาย ปัจจุบันประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ได้แก่ อิตาลี เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ สเปน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย

2) ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) ตำราบางเล่มเรียกว่า กฎหมายจารีตประเพณีกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับจารีตประเพณี โดยใช้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีความต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อตัดสินชี้ขาดแล้วก็กลายเป็นหลักการเมื่อมีคดีความที่มีลักษณะคล้ายกันเกิดขึ้นก็ต้องใช้หลักของคดีแรกเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินชี้ขาด ปัจจุบันประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศในเครือจักรภพ

3) ระบบกฎหมายประเทศสังคมนิยม (Socialist Law) เกิดขึ้นและใช้อยู่ในสหภาพโซเวียตและกลุ่มประเทศบริวาร เกิดจากความต้องการของนักกฎหมายของประเทศสังคมนิยม ตามปรัชญาของลัทธิมาร์กซ์ ซึ่งความจริงก็คือกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั่นเอง แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันก็คือ กฎหมายระบบนี้ต้องการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ความสำคัญเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยรัฐมีอำนาจเข้าไปจัดการถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของประชาชนได้ และรัฐเป็นผู้จัดสวัสดิการให้ ประชาชนไม่มีอำนาจต่อรองใด ๆ ทั้งสิ้น

4) ระบบกฎหมายศาสนา (Religion Law) เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศที่ใช้หลักทางศาสนาเป็นแม่บทในการปกครอง เช่น กฎหมายศาสนาอิสลามซึ่งใช้อยู่ในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติศาสนา การพิจารณาตัดสินคดีความก็จะใช้กฎแห่งศาสนาเป็นหลัก

3.1.3 ที่มาของกฎหมาย

1) กฎหมายลายลักษณ์อักษร คือ กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติตามแบบพิธีและขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยตราขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและประกาศให้ประชาชนทราบ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เป็นต้น กฎหมายของไทยส่วนใหญ่วิธีการหรือผู้ใช้นำมาปรับแก้คดีคือ กฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นสำคัญ

2) **กฎหมายจารีตประเพณี** คือ กฎหมายที่ไม่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ประชาชนได้ประพฤติตามแบบอย่างกันมาเป็นเวลาช้านานโดยรู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง และรัฐใช้ข้อปฏิบัติเหล่านี้เสมือนกฎหมายอย่างหนึ่ง โดยมีศาลยุติธรรมรับรองกฎหมายจารีตประเพณี

3) **หลักกฎหมายทั่วไป** คือ หลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป ของกฎหมายที่ยึดหลักความเป็นธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยศาลยุติธรรมเป็นผู้รับรองหลักกฎหมายว่ามีฐานะเป็นกฎหมายและมีผลบังคับใช้ได้

3.1.4 ประเภทและลำดับชั้นของกฎหมาย

ประเภทของกฎหมาย กฎหมายมี 3 ประเภทคือ

1) **กฎหมายมหาชน** เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน ได้แก่ ราชฎาทัวไปในฐานะที่รัฐเป็นฝ่ายปกครองมีอำนาจเหนือกว่าราษฎร กฎหมายมหาชนได้แก่กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

2) **กฎหมายเอกชน** เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชน ในฐานะเท่าเทียมกัน กฎหมายเอกชนได้แก่กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์

3) **กฎหมายระหว่างประเทศ** คือกฎหมายที่กำหนดตามความเกี่ยวพันระหว่างประเทศต่อประเทศ หรือรัฐต่อรัฐแบ่งออกเป็น 3 แผนก คือ

- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง
- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล
- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา

3.1.5 ลำดับชั้นของกฎหมาย

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายมีเพื่อกำหนดความสูงต่ำของกฎหมายแต่ละฉบับ ซึ่งกฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่ามิได้ และการออกกฎหมายต้องอาศัยกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่า (กฎหมายแม่บท) ในการออกกฎหมายลูกบท ซึ่งลำดับศักดิ์ดังนี้

1) กฎหมายรัฐธรรมนูญ

คือ กฎหมายสูงสุดในการจัดระเบียบการปกครองประเทศ ซึ่งจะวางระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐหรืออำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ตลอดจนการกำหนดสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของชนชาวไทย

2) พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)

คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา เป็นกฎหมายหลักที่สำคัญที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลำดับชั้นรองลงมาจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติที่สำคัญที่รัฐสภาตราออกมาใช้บังคับ เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 เป็นต้น

การจัดทำพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญรองลงมาจากรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ผู้ที่มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพรรคการเมืองที่สังกัดมีมติให้เสนอได้ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดพรรคการเมืองเดียวกันลงชื่อรับรองไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน เสนอร่างพระราชบัญญัติได้เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หรือแนวนโยบายแห่งรัฐ ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินต้องให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับรองด้วย

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ รัฐสภา โดยต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน แล้วจึงเสนอให้วุฒิสภาพิจารณา

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร จะพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 3 วาระ คือ

- วาระที่ 1 รับหลักการ: ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาเฉพาะ หลักการของร่างพระราชบัญญัติว่า เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง มีความเหมาะสม จำเป็นหรือไม่ โดยไม่พิจารณารายละเอียดอื่น ๆ แล้วลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่ ถ้าไม่รับหลักการก็ตกไป ถ้ารับหลักการก็จะตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณารายละเอียด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนมีสิทธิเสนอขอเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม ต่อประธานคณะกรรมการ เรียกว่า แปรญัตติ
- วาระที่ 2 แปรญัตติ: ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ที่มีการขอแปรญัตติ และลงมติเฉพาะมาตรานั้นว่าจะเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ หรือคงไว้ตามเดิม
- วาระที่ 3 ลงมติให้ความเห็นชอบ: ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จะลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ จะเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมใด ๆ อีกไม่ได้ ถ้าไม่เห็นชอบก็ตกไป ถ้าเห็นชอบด้วยก็ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา

วุฒิสภาจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมา โดยแบ่งออกเป็น 3 วาระ เช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎร และจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 60 วัน ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ถ้าไม่เสร็จที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาออกไปได้อีก 30 วัน ถ้าไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สมาชิกผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 105 วัน และวุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 20 วัน ถ้าไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าได้รับความเห็นชอบ

ถ้าวุฒิสภามีมติไม่เห็นชอบ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งคืนสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลา 180 วันได้ล่วงพ้นไป ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างพระราชบัญญัติเดิม ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

การตราร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ภายใน 20 วัน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้น 90 วันแล้ว มิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้า ฯ อีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายใน 30 วัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา ใช้บังคับเป็นกฎหมายเสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

การประกาศใช้พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ที่มา : www.senate.go.th/th_senate/Thai/powerandduties.pdf

3) ประมวลกฎหมาย

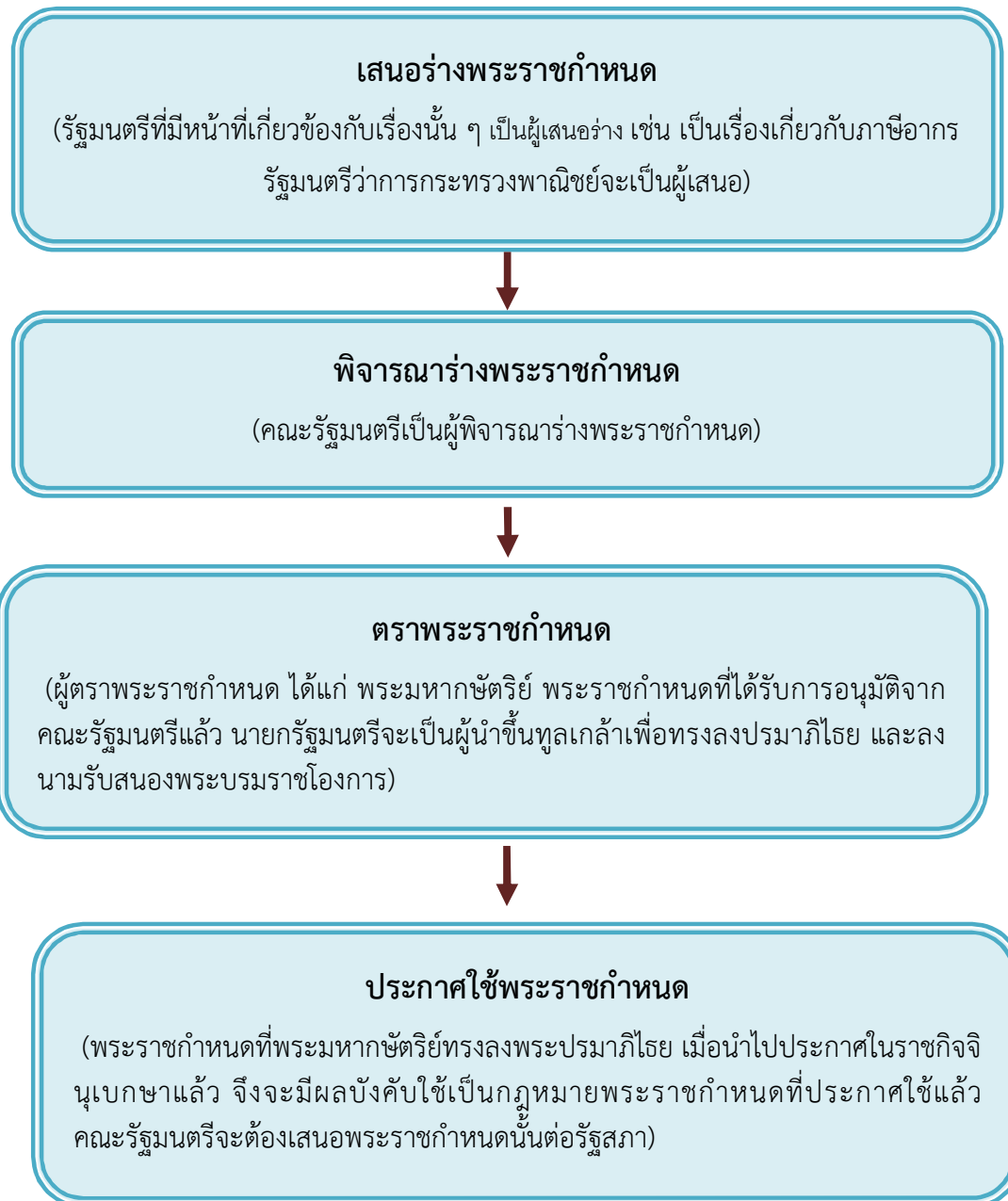
คือ กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ได้บัญญัติหรือตราขึ้นโดยรวบรวมจัดเอาบทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นเรื่องเดียวกันเอามารวบรวมเป็นหมวดหมู่ วางหลักเกณฑ์ให้อยู่ในที่เดียวกันและมีข้อความเกี่ยวเนื่องติดต่อกันอย่างเป็นระเบียบ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร เป็นประมวลกฎหมายมีฐานะเท่าเทียมกับพระราชบัญญัติ

4) พระราชกำหนด (พ.ร.ก.)

คือ กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นให้ใช้บังคับ เช่น พระราชบัญญัติ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี แล้วนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณาอนุมัติ พระราชกำหนดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

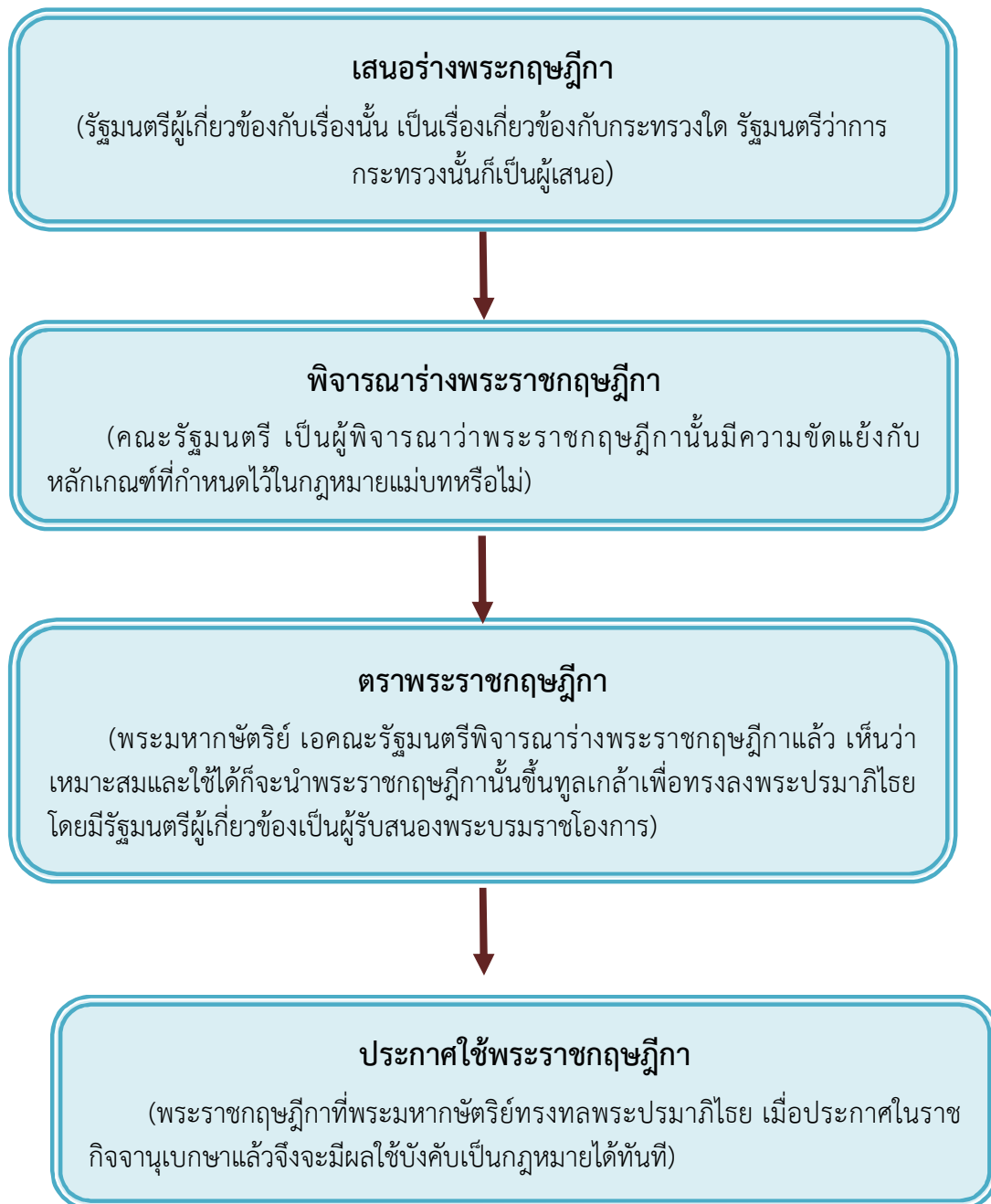
1. พระราชกำหนดทั่วไป จะออกได้ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยของประเทศ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
2. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา จะออกได้ในระหว่างสมัยประชุม กรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งต้องได้รับพิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน

การจัดทำพระราชกำหนด

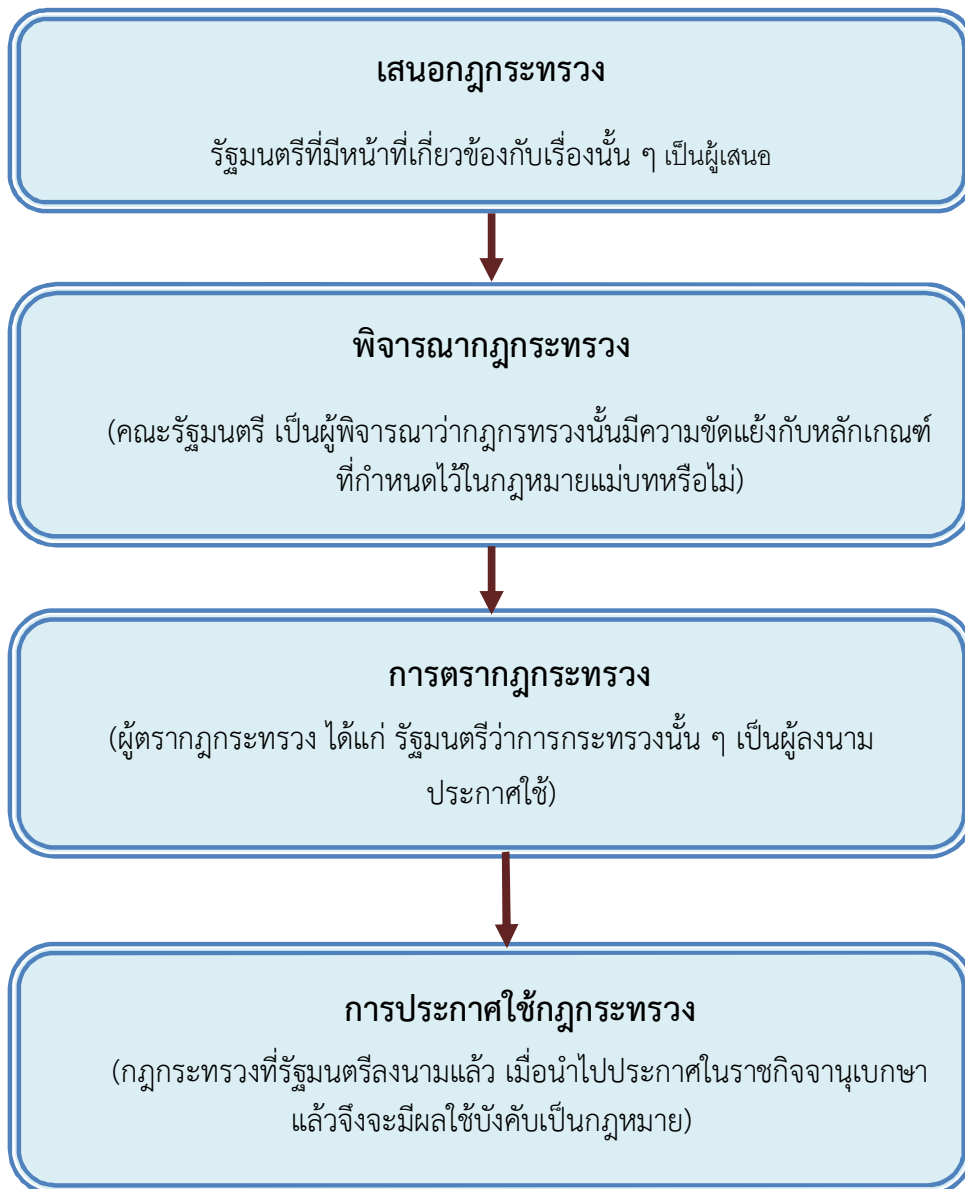
5) พระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ)

คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี พระราชกฤษฎีกาจะออกได้ต่อเมื่อพระราชบัญญัติซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้ พระราชกฤษฎีกาจึงเป็นเสมือนกฎหมายที่ไม่สามารถจะออกมาให้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายแม่บท และถ้ากฎหมายแม่บทถูกยกเลิก พระราชกฤษฎีกานั้นก็ถือว่าถูกยกเลิกไปด้วย การประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับขั้นตอนการเสนอร่างแสดงได้ดังนี้

6) กฎกระทรวง

คือ กฎหมายที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอันเป็นกฎหมายแม่บทออกมาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้นๆ กฎกระทรวงจึงเป็นกฎหมายบริวารที่กำหนดรายละเอียดของกฎหมายแม่บทอีกต่อหนึ่ง กฎกระทรวงจะออกมาขัดแย้งกับกฎหมายแม่บทไม่ได้และถ้ากฎหมายแม่บทถูกยกเลิก กฎกระทรวงนั้นถือว่าถูกยกเลิกไปด้วย คณะรัฐมนตรีเป็นอนุมัติกฎกระทรวง การประกาศใช้กฎกระทรวงให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับขั้นตอนการตัดทำกฎกระทรวงแสดงได้ดังนี้

7) ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง

คือ กฎหมายปลีกย่อยประเภทที่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติราชการภายในและการที่จะนำกฎหมายปลีกย่อยเหล่านี้ไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต้องเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าในกฎหมายไม่ได้กำหนดเช่นนั้นก็อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจว่าจะประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ ซึ่งประกาศ ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งเหล่านั้นก็เป็นกฎหมายได้เช่นกัน

8) กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองตนเอง

ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ และข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นกฎหมายที่มีพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองตนเองอันเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีอำนาจออกกฎหมายบังคับใช้เฉพาะท้องถิ่นเท่านั้น

3.1.6 การบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อรัฐบัญญัติกฎหมายขึ้นมา ย่อมมีข้อที่จะต้องพิจารณาว่า

1) กฎหมายเริ่มใช้เมื่อใด

โดยปกติกฎหมายย่อมเริ่มใช้เมื่อมีการประกาศใช้ในหนังสือแจ้งข่าวสารของทางราชการ สำหรับประเทศไทย มีการประกาศใช้กฎหมายในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เหตุผลของการที่ต้องประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาก็เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพราะบุคคลย่อมไม่อาจแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางอาญา เป็นการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่ประชาชนว่าตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎหมายแล้ว สิ่งใดบ้างที่ประชาชนทำได้และสิ่งใดบ้างที่ประชาชนทำไม่ได้ และเพื่อความยุติธรรมกฎหมายย่อมไม่มีผลย้อนหลัง เว้นแต่จะเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

การมีผลบังคับใช้กฎหมายอาจมีดังในกรณีต่อไปนี้

- มีผลบังคับใช้ทันทีที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นกรณีเร่งด่วนเกี่ยวกับเงินตราหรือภาษี หรือกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง
- มีผลบังคับใช้ในวันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งพระราช บัญญัติทั่ว ๆ ไป จะมีการบัญญัติในลักษณะเช่นนี้ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินการของพระราชบัญญัตินั้น ๆ ล่วงหน้าหนึ่งวัน
- มีผลบังคับใช้ในวันที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2499 บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ให้ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นไป ทั้งนี้เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่สำคัญ จึงกำหนดเวลาให้มีผลบังคับเป็นเวลายาวนานพอสมควร เพื่อให้ประชาชนและผู้มีหน้าที่ใช้กฎหมายได้ศึกษาเป็นการล่วงหน้า
- กำหนดให้กฎหมายมีผลใช้บังคับโดยไม่ระบุ วัน เดือน ปี แต่กำหนดเป็นจำนวนวัน เดือน หรือปี ที่จะให้มีผลใช้บังคับหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 บัญญัติให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2541 จึงเริ่มมีผลใช้บังคับในวันที่ 19 สิงหาคม 2541
- กำหนดให้ใช้ในอนาคตโดยไม่ระบุ วัน เดือน ปี หรือระยะเวลาที่แน่นอน แต่จะกำหนดไว้ว่าจะบังคับใช้กฎหมายเมื่อใด ให้ประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวง โดยกำหนดสถานที่และวันที่ใช้บังคับอีกชั้นหนึ่ง เช่น พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 บัญญัติว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องถิ่นใด เมื่อใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เป็นต้น

2) สถานที่ใช้กฎหมาย

หลักมีว่ากฎหมายของประเทศใด ย่อมมีผลใช้บังคับในเขตแดนที่ตนเองมีอำนาจอธิปไตยเหนือเขตแดนนั้น ดังนั้นกฎหมายไทยย่อมมีผลใช้บังคับในราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยใช้หลักดินแดน คำว่า ราชอาณาจักร (ไทย) หมายถึง

- พื้นแผ่นดินในประเทศไทยซึ่งรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ส่วนการจะกำหนดว่าบริเวณใดเป็นอาณาเขตประเทศไทยในกรณีที่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศข้างเคียง ก็ต้องมีการทำข้อตกลงในเรื่องการปักปันเขตแดนร่วมกัน

- ทะเลอันเป็นอ่าวไทย ตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. 2502 พื้นที่บริเวณอ่าวไทยมีบางส่วนที่ห่างจากทะเลอาณาเขต ซึ่งควรจะเป็นทะเลหลวง แต่ประเทศไทยถือว่าพื้นน้ำทะเลดังกล่าวเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ 161 จึงได้มีการประกาศให้เป็นเขตแดนของประเทศไทย โดยประกาศดังกล่าวแล้ว

- ทะเลอันห่างชายฝั่งที่เป็นดินแดนของประเทศไทย ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล หรือเรียกกันว่า ทะเลอาณาเขตของประเทศไทย

- พื้นที่อากาศเหนือ ข้อ 1, 2 และ 3

เรือไทยในทะเลหลวงไม่ใช่ดินแดนไทย ในทำนองเดียวกันอากาศยานไทยที่จอดอยู่ที่สนามบินต่างชาตินี้ไม่ใช่ดินแดนไทย เพียงแต่ถ้ามีการกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำในราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ศาลมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยเท่านั้น

สถานทูตของต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เป็นการตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทย เพียงแต่สถานทูตของต่างประเทศเหล่านั้นได้รับเอกสิทธิ์และการคุ้มกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าไปในสถานทูต ขณะเดียวกันสถานทูตไทยที่ตั้งอยู่ต่างประเทศก็ไม่ถือว่าตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทย

3) บุคคลที่กฎหมายใช้บังคับ

กฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นย่อมบังคับใช้กับทุกคนที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่จำกัด สัญชาติ ศาสนา หรือภาษา ดังนั้นกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นมาย่อมใช้บังคับกับ คนไทย หรือคนต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม คนต่างด้าวอาจไม่ได้มีสิทธิต่าง ๆ หรือ ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากกฎหมายเท่าเทียมกับผู้ที่มีสัญชาติไทย เช่นคนต่างด้าวย่อมไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คนต่างด้าวย่อมไม่มีสิทธิประกอบธุรกิจบางประเภท เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เป็นต้น สำหรับบุคคลที่ได้รับยกเว้นที่ไม่ได้อยู่ในบังคับของกฎหมายไทย ได้แก่ บุคคลที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ที่ว่าด้วยลักษณะของกฎหมาย

4) การใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริง

การใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริง หมายถึงการปรับบทกฎหมายให้เข้ากับข้อเท็จจริงหรือคดีที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นคดีอาญาพนักงานสอบสวนอาจต้องนำกฎหมายไปปรับกับข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหากระทำความผิดฐานใด พนักงานอัยการก็ต้องปรับบทกฎหมายเพื่อสั่งฟ้องจำเลยต่อศาล ผู้พิพากษาซึ่งมีหน้าที่ตัดสินคดี ก็ต้องหากฎหมายมาเพื่อตัดสินคดี ในส่วนคดีแพ่งนั้นเป็นเรื่องที่เอกชนฟ้องเอกชนด้วยกัน โจทก์ต้องหากฎหมายมาปรับใช้กับคดีของตนว่าจะฟ้องจำเลยข้อหาใด ในขณะที่จำเลยก็ต้องหากฎหมายเพื่อต่อสู้คดี ผู้พิพากษาก็ต้องค้นหากฎหมายมาเพื่อตัดสินคดี ในการปรับใช้กฎหมาย ถ้ากฎหมายมีความชัดเจน ผู้ปรับใช้กฎหมายก็ไม่จำเป็นต้องตีความ หากกฎหมายมีความหมายไม่ชัดเจน หรือกำกวม หรือมีความหมายหลายนัย ผู้ปรับใช้กฎหมายก็จำเป็นต้องตีความกฎหมายเสียก่อนเพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

ในการใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริง กรณีปกติมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องพิจารณาว่าข้อเท็จจริงเป็นเรื่องอะไร กล่าวคือเมื่อมีการกระทำหรือเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ต้องพิจารณาว่าการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นควรจะเป็นเรื่องอะไรบ้าง เช่น การที่นายแดงไปทำร้ายนาย

เชี่ยวชาญได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ซึ่งเป็นละเมิดในทางแพ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ขณะเดียวกันก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295

2. ต้องพิจารณาว่าตัวบทกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ มีว่าอย่างไร เมื่อทราบว่ามีข้อเท็จจริงอย่างไร ตามข้อ 1 แล้ว ก็ต้องพิจารณาว่าตัวบทกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้มีว่าอย่างไร ซึ่งจะทราบจากการศึกษาตัวบทกฎหมาย และอธิบายกฎหมาย ดังนั้น การที่นายแดงทำร้ายนายเขียวจนได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ในทางแพ่งย่อมเป็นการละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ส่วนความผิดทางอาญาย่อมจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษ”

3. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นต้องเข้าหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมาย เมื่อทราบหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมายในเรื่องนั้นแล้ว ก็ต้องนำข้อเท็จจริงไปปรับกับหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมายดังกล่าว ดังตัวอย่างข้างต้น ในทางแพ่งก็ต้องดูมีการกระทำร้ายผู้อื่นโดยจงใจหรือไม่ หรือในทางอาญาเรื่องความผิดฐานทำร้ายร่างกายก็ต้องดูว่า มีการทำร้ายผู้อื่นจนได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจโดยเจตนาหรือไม่ อันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

4. เมื่อนำข้อเท็จจริงมาปรับเข้ากับหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ แล้ว หากปรากฏว่าข้อเท็จจริงเข้าได้กับหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมายได้ครบถ้วนบริบูรณ์ เราก็จะได้ผลลัพธ์หรือคำตอบที่ต้องการ เช่น ตามตัวอย่างในข้อก่อนหน้านี้นี้ในทางแพ่ง นายแดงย่อมมีความผิดฐานทำละเมิดต่อนายเขียวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ในทางอาญา นายแดงย่อมมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายนายเขียว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295

การที่บุคคลใดจะสามารถใช้กฎหมายแก้ข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง บุคคลนั้นก็ต้องสามารถถ่วงถ่วงข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องว่าเป็นเรื่องอะไร และต้องมีความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือองค์ประกอบของกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงเป็นอย่างดี จึงสามารถนำเอากฎหมายไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง

3.2 กฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง

จากผลการคาดการณ์แนวโน้มการพัฒนาเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงที่ “ให้จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน และศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีตัวเมืองกาญจนบุรี และกลุ่มเมืองในภาคตะวันตกเป็นศูนย์กลางความเจริญ สนับสนุนการพัฒนา” พบว่ามีกฎหมายและกฎระเบียบเชิงพื้นที่ที่น่าเกี่ยวข้องสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มสำคัญๆ ดังนี้

3.2.1 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่

ในการพัฒนาพื้นที่ทุกพื้นที่จำเป็นต้องมีการควบคุมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร เพราะฉะนั้นกลุ่มกฎหมายนี้จึงประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติการผังเมือง และ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1.1 พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติ การผังเมือง พุทธศักราช 2518 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นปีที่ 30 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 84 มาตรา แบ่งเป็น 1 บทนิยาม กับอีก 11 หมวด ได้แก่

บทนิยาม มาตรา 1-5

หมวดที่ 1 คณะกรรมการ ผังเมือง มาตรา 6-13

หมวดที่ 2 การสำรวจ เพื่อวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะ มาตรา 14-16

หมวดที่ 3 การวาง และจัดทำผังเมืองรวม มาตรา 17-25

หมวดที่ 4 การใช้บังคับ ผังเมืองรวม มาตรา 26-27

หมวดที่ 5 การวาง และจัดทำผังเมืองเฉพาะ มาตรา 28-40

หมวดที่ 6 การใช้บังคับ ผังเมืองเฉพาะ มาตรา 41-49

หมวดที่ 7 คณะกรรมการ บริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น มาตรา 50-53

หมวดที่ 8 การรื้อ ย้าย หรือดัดแปลงอาคาร มาตรา 54-69

หมวดที่ 9 อุทธรณ์ มาตรา 70-77

หมวดที่ 10 บทเบ็ดเสร็จ มาตรา 78-82

หมวดที่ 11 บทกำหนดโทษ มาตรา 83-84

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ การกล่าวถึงนิยามความหมายของ “การผังเมือง” และ การวางและจัดทำ รวมไปถึงการบังคับใช้ “ผังเมืองรวม” และ “ผังเมืองเฉพาะ” โดยมีรายละเอียดดังนี้

“การผังเมือง” หมายถึง “การวาง จัดทำและดำเนินการให้เป็น ไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง ซ้อมหรือชนบทเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือ แทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสุขลักษณะความ สะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะ สถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือ เพื่อบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ”

“ผังเมืองรวม” หมายความว่า “แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุม โดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและดำรงรักษาเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง”

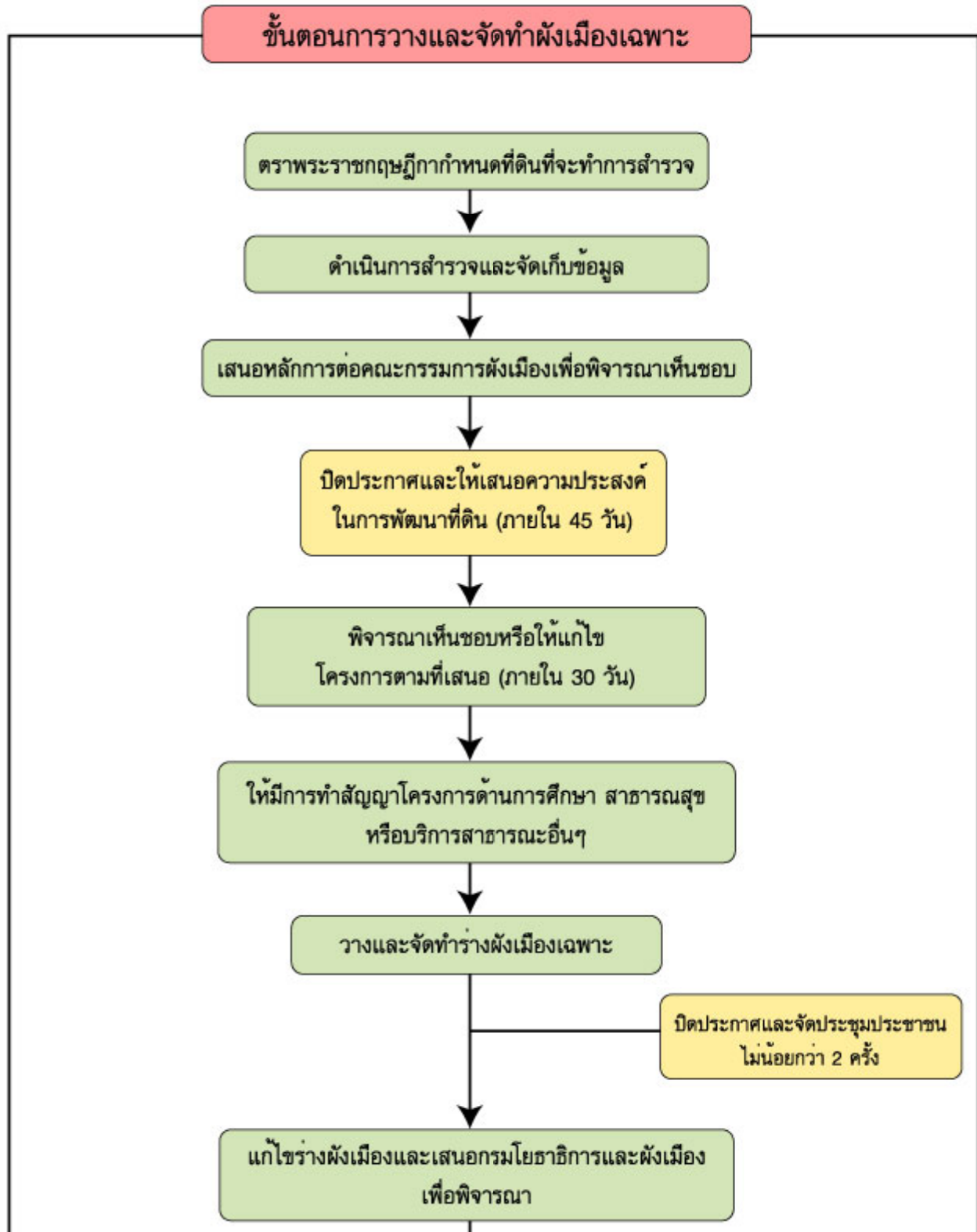
ผังเมืองรวมโดยนิยามดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งรายละเอียดซึ่งในมาตรา 17 ได้กำหนดให้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมแผนผังและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่โล่ง โครงการคมนาคมและขนส่ง และโครงการสาธารณสุขปโภค พร้อมทั้งรายการประกอบแผนผัง ตลอดจนนโยบาย มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมนั้น ย่อมหมายถึงการที่ผังเมืองรวมจะเป็นแผนระยะยาวในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยการประสานการพัฒนาของภาคเอกชนในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องเอื้ออำนวยและปราศจากปัญหาความขัดแย้งซึ่งกันและกันนอกจากนี้ผังเมืองรวมยังจะส่งผลต่อการสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการประสานการดำเนินการของภาครัฐในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ให้เป็นไปอย่างพอเพียงและได้มาตรฐาน

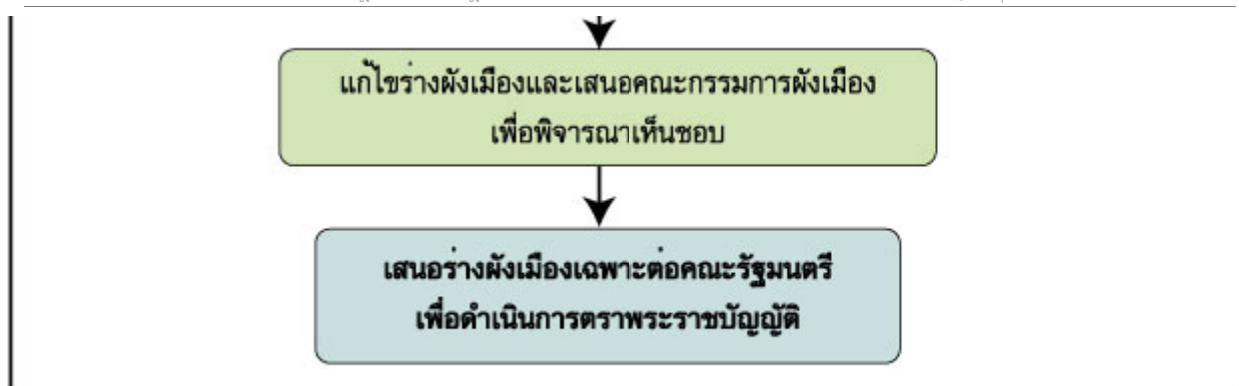
ส่วนนิยามของ “ผังเมืองเฉพาะ” ซึ่งมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 ได้กำหนดนิยามไว้หมายความว่า “แผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้อง ในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง” โดยให้ผังเมืองรวมเป็น “แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภคบริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง” ส่วนผังเมืองเฉพาะจะเป็น “แผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง ในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง” (มาตรา 4)

การวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 จะเป็นการดำเนินการเพื่อให้มีผลต่อการให้ได้ว่าซึ่งที่ดินเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการโดยการเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 28(6) และ (7) และ มาตรา 43(1) และ (2) อย่างไรก็ตามมาตรา 43 วรรค 5 ได้กำหนดให้อสังหาริมทรัพย์ที่ได้เวนคืนมาเพื่อการปรับปรุงให้เป็นไปตามผังเมืองเฉพาะ สามารถที่จะนำไปให้เช่าหรือหาประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวได้อีกทั้งในมาตรา 43 วรรค 6 ยังได้กำหนดให้การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ได้เวนคืนมานั้น จะสามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ

ดังนั้น ในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เพื่อการฟื้นฟูเมือง หากมีความจำเป็นในการรวบรวมกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวสามารถรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ย่อมอาจกระทำได้โดยการกำหนดให้มีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง ตามมาตร 28(7) และมาตรา 43(2)และให้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวคืนให้แก่ประชาชนที่เป็นเจ้าของเดิม รวมทั้งให้จำหน่ายที่ดินและอาคารให้แก่ประชาชนที่อยู่อาศัยเดิมและประชาชนทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้สำหรับการทดแทนการลงทุนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการฟื้นฟูเมืองในบริเวณพื้นที่นั้นๆ

ขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ

1

3.2.1.2 พระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 80 มาตรา โดยแบ่งเป็น 1 บทนิยาม 1 บทเฉพาะกาล กับอีก 9 หมวด คือ ได้แก่

บทนิยาม มาตรา 1-5

หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 6-13ตรี

หมวดที่ 2 คณะกรรมการควบคุมอาคาร มาตรา 14-20

หมวดที่ 3 การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร
มาตรา 21-39ตรี

หมวดที่ 3ทวิ การอนุญาต ให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการที่เกี่ยวกับโรงมหรสพ
มาตรา 39จัตวา-39ฉ

หมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มาตรา 40-49ทวิ

หมวดที่ 5 การอุทธรณ์ มาตรา 50-52

หมวดที่ 6 นายช่างและนายตรวจ มาตรา 53-55

หมวดที่ 6 ทวิ นายช่างและนายตรวจ และผู้ตรวจสอบ มาตรา 55ทวิ-55ตรี

หมวดที่ 7 เขตเพลิงไหม้ มาตรา 56-62

หมวดที่ 8 บทเบ็ดเตล็ด มาตรา 63-64ทวิ

หมวดที่ 9 บทกำหนดโทษ มาตรา 65-74

บทเฉพาะกาล มาตรา 75-80

¹ ที่มา : <http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/specialplan/>

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ กฎหมายที่ต้องการให้เกิดการควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร เพื่อให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีระบบความปลอดภัย สำหรับผู้ใช้อาคาร เช่น ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบการระบายอากาศ ฯลฯ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และมีการจัดการด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ ฯลฯ โดยการให้อำนาจแก่กระทรวงในการออกกฎกระทรวง หรือท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติ หรือ เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมในรายละเอียดต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมือง ได้แก่ บทบัญญัติตามที่ได้กำหนดในหมวด 7 เขตเพลิงไหม้ โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาว่าพื้นที่ที่เข้าลักษณะเป็นเขตเพลิงไหม้ซึ่งได้แก่ “บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไป หรือมีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไปรวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกภายในระยะสามสิบเมตรโดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ด้วย” (มาตรา 4) ว่าสมควรมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้หรือไม่ ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึง “ประโยชน์ในการป้องกัน อัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมการผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร” (มาตรา 58) หากพื้นที่ดังกล่าวสมควรมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้และได้มีการประกาศใช้บังคับแผนผังดังกล่าวแล้ว การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในแผนผังจะสามารถกระทำได้ โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 61)

3.2.2 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน

การพัฒนาเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีและข้างเคียงจำเป็นต้องศึกษากฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายที่ดิน การจัดรูปที่ดิน การเวนคืนที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีมีที่ราชพัสดุอยู่ในพื้นที่มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

3.2.2.1 ประมวลกฎหมายที่ดิน

1) ตัวกฎหมาย

ประมวลกฎหมายที่ดิน ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2497 เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 113 มาตรา โดยแบ่งเป็น 12 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป มาตรา 1-13

หมวดที่ 2 การจัดที่ดิน เพื่อประชาชน มาตรา 14-33

หมวดที่ 3 การกำหนดสิทธิ ในที่ดิน มาตรา 34-55

หมวดที่ 4 การออกหนังสือ แสดงสิทธิในที่ดิน มาตรา 56-64

หมวดที่ 5 การรังวัดที่ดิน มาตรา 65-70

หมวดที่ 6 การจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรม มาตรา 71-83

หมวดที่ 7 การกำหนดสิทธิ ในที่ดินเพื่อการศาสนา มาตรา 84-85

หมวดที่ 8 การกำหนดสิทธิ ในที่ดินของคนต่างด้าว มาตรา 86-96

หมวดที่ 9 การกำหนดสิทธิ ในที่ดินของนิติบุคคลบางประเภท มาตรา 97-100

หมวดที่ 10 การค้าที่ดิน (ยกเลิก) มาตรา 101-102

หมวดที่ 11 ค่าธรรมเนียม มาตรา 103-106

หมวดที่ 12 บทกำหนดโทษ มาตรา 107-113

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ การพูดถึงกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินการกำหนดสิทธิหลักเกณฑ์การได้มา การถอน ทั้งที่ดินของรัฐและที่ดินของประชาชนทั่วไป เพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยในกฎหมายได้นิยามความหมายของ "ที่ดิน" ไว้ว่า “พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ ชายทะเลด้วย” และ "สิทธิในที่ดิน" หมายความว่า กรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึง สิทธิครอบครองด้วย

3.2.2 พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นปีที่ 30 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 12 มาตรา (ไม่มีหมวด)

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

เป็นพระราชบัญญัติที่ว่าด้วยการปกครองดูแลรักษาที่ราชพัสดุให้เป็นไปโดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เพื่อช่วยลดเกิดปัญหาความยุ่งยากในทางปฏิบัติหลายประการ โดยให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการนี้ โดยมีเนื้อหาใจความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการปกครองดูแล บำรุงรักษา การใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีเลิกใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน หรือที่ราชพัสดุที่ราชการหวงห้ามไว้ไม่ประสงค์ที่จะใช้อีกต่อไป ให้ถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือถอนการหวงห้ามแล้วแต่กรณี

โดยในกฎหมายได้นิยามความหมายของ "ที่ราชพัสดุ" ไว้ว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือ กลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(2) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ ของพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่น ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

ตัวอย่าง

ที่ราชพัสดุ มีทั้งทรัพย์สินทั้งที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และ ที่ เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ชนิดธรรมดา และจากการที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน 2 ประเภททำให้มีผลทางกฎหมายแตกต่างกันดังนี้

3.2.2.3 พระราชบัญญัติ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เป็นปีที่ 59 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วย บทบัญญัติ 89 มาตรา โดยแบ่งเป็น 1 บทนิยาม 1 บทเฉพาะกาล กับอีก 8หมวด คือ ได้แก่

บทนิยาม 1-4

หมวดที่ 1 คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 5-10

หมวดที่ 2 คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด มาตรา 11-14

หมวดที่ 3 สมาคมจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 15-34

หมวดที่ 4 บททั่วไปเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 35-40

หมวดที่ 5 การเสนอโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 41-50

หมวดที่ 6 การดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 51-74

หมวดที่ 7 กองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มาตรา 75-83

หมวดที่ 8 บทกำหนดโทษ มาตรา 84-85

บทเฉพาะกาล มาตรา 86-89

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายที่ว่าด้วยการอธิบายการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ และ การบอกหน้า และอำนาจที่ต้องรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน รวมไปถึงการจัดกองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยกฎหมายได้ให้ความหมายเอาไว้ "การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่" หมายความว่า "การดำเนินการพัฒนาที่ดิน หลายแปลงโดยการวางแผนจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและ กระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้ เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และ เป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง" และ "โครงการจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า "โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่" ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมืองได้แก่การกำหนดในมาตรา 45 ให้ในกรณีที่ เกิดเพลิงไหม้หรืออุบัติเหตุอย่างอื่นเป็นเหตุให้อาคารเสียหายร้ายแรง และเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นสมควรให้ ดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ก็ให้เสนอความเห็น ซึ่งจะถือว่าเป็นการเสนอโครงการต่อคณะกรรมการ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด โดยการดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการดังกล่าวนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

อาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง การเคหะแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐหรือนิติบุคคลอื่นใดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐที่อาจกำหนดขึ้นโดยกฎกระทรวงเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ (มาตรา 45 วรรค 3) ด้วยการดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่จะเป็นผลต่อการให้ได้มาซึ่งที่ดินที่จำเป็นต่อการจัดสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ดังกล่าว โดยการร่วมรับภาระและกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ “เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง” (มาตรา 3)

3.2.2.4 พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้การเคหะแห่งชาติมีอำนาจตามมาตรา 9(1) ในการ “สร้าง ซื้อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืมให้ยืม รับจ้าง รับจ้าง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน ถูกรวมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินอื่น หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน” เพื่อดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของการเคหะแห่งชาติ และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเมือง พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดถึงการดำเนินการ “ปรับปรุง รื้อ หรือย้ายแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อให้มีสภาพการอยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมดีขึ้น” (มาตรา 6(4)) โดยการเคหะแห่งชาติจะมีอำนาจใน “การเวนคืน อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในกิจการตามมาตรา 6(4) จะต้องเป็นการเวนคืนเพื่อการผังเมือง การสาธารณสุข การป้องกันมลภาวะ การใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือการจัดเคหะให้แก่ ประชาชนที่ต้องย้ายออกไปจากแหล่งเสื่อมโทรมเป็นสำคัญ” (มาตรา 30 วรรค 2)

จากบทบัญญัติดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายผังเมือง ซึ่งได้การวาง จัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 นั้น ถึงแม้จะให้อำนาจในการให้ได้มาซึ่งที่ดินโดยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณพื้นที่นั้นๆก็ตาม แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติโดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการรวบรวมกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นแปลงขนาดเล็กจำนวนมาก ให้เป็นแปลงขนาดใหญ่ที่มีความเหมาะสมต่อการก่อสร้างอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ เพื่อที่จะสามารถรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในบริเวณพื้นที่นั้นๆ ส่วนพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 จะเป็นการดำเนินการที่มีความเหมาะสมและมีผลต่อการฟื้นฟูเมืองเฉพาะภายในเขตเพลิงไหม้เท่านั้น ดังนั้นการขยายตัวของพื้นที่จำเป็นจะต้องมีการกำหนดบทบัญญัติเป็นการเฉพาะขึ้นใหม่เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

3.2.2.5 พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530

1) ตั๊กกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2530 เป็นปีที่ 342 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 36 มาตรา โดยแบ่งเป็น 1 บทนิยาม กับอีก 4 หมวด ได้แก่

บทนิยาม มาตรา 1-4

หมวดที่ 1 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ มาตรา 5-17

หมวดที่ 2 เงินค่าทดแทน มาตรา 18-27

หมวดที่ 3 วิธีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ มาตรา 28-32

หมวดที่ 4 บทเบ็ดเสร็จ มาตรา 33-36

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ กฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบของการเวนคืนและการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไป โดยความหมายของ "เวนคืน" ของกฎหมายนี้หมายถึง บังคับเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้

เมื่อรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการใด ๆ อันจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือการอันจำเป็น ในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อการ ปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการ โอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มิพบบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนไว้ในกฎหมายอื่นโดยเฉพาะแล้ว ถ้าจะต้องดำเนินการเวนคืนเพื่อกิจการตามกฎหมายดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรี เห็นสมควรจะมีมติให้ดำเนินการเวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้แทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเวนคืนตามวรรคหนึ่ง จะตราพระราช กฎีกากำหนด เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนไว้ก่อนก็ได้

ตัวอย่าง

ในการดำเนินการโครงการพัฒนาต่างๆของรัฐ โดยการขยายหรือก่อสร้างถนน การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย รวมถึงการก่อสร้างหรือขยายสวนสาธารณะตามแผนพัฒนานั้น บางครั้งรัฐมีความจำเป็นต้องประกาศเวนคืนที่ดิน เพื่อจัดทำโครงการฯเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการฯ ต้องออกประกาศเวนคืนที่ดินเพื่อให้โครงการพัฒนาเหล่านั้นดำเนินการตามเป้าหมายหรือแผนพัฒนาที่วางไว้ โดยปกติแล้วการเวนคืนที่ดินแม้จะมีการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ แต่เงินชดเชยที่ได้รับ มักจะต่างกันมากเมื่อเทียบกับราคาตลาด ด้วยเหตุนี้เองจึงมีความพยายามอย่างสูงในการเรียกร้องให้ราคาชดเชยในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นไปตามราคาตลาด ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืน คือ พ.ร.บ.การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.2530 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติถึงเรื่องการกำหนดกฎเกณฑ์ในการทำการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐ ไว้ เช่น การกำหนดแนวเวนคืนที่ดิน องค์การที่ทำหน้าที่เวนคืน อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ทำหน้าที่เวนคืน การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น และโดยหลักการแล้วการเวนคืนที่ดินของรัฐจะกระทำเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

เมื่อหน่วยงานของรัฐมีโครงการพัฒนาใดๆในอสังหาริมทรัพย์ ของราษฎร หน่วยงานรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการฯ ซึ่งจะเป็นผู้ที่จะใช้ที่ดิน จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิรับเงินค่าทดแทนในอสังหาริมทรัพย์ที่จะทำการเวนคืนมาติดต่อขอรับเงินภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยผู้ที่มีสิทธิรับเงินหรือผู้ที่เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้นจะต้องตกลงทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการเวนคืนที่ดินนั้นๆ

แต่ถ้าหากเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ไม่พอใจในราคาชดเชยการเวนคืน ก็มีสิทธิอุทธรณ์ราคาค่าทดแทนได้ ด้วยการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ ให้ดำเนินการทำสัญญาที่มีเงื่อนไข "สงวนสิทธิ" เพื่ออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่รับผิดชอบโครงการนั้นๆต่อไป เพื่อขอเพิ่มวงเงินทดแทน โดยจะต้องดำเนินการ

ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้นำหนังสือแจ้งให้มารับเงินทดแทน แต่หากเป็นกรณีที่เป็นการวางเงิน ให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้มารับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ โดยยื่นอุทธรณ์ที่กองนิติการของหน่วยงานเจ้าของโครงการ ที่สำคัญควรแนบเอกสารหลักฐานยืนยันเหตุผลของการขอยื่นอุทธรณ์ขอเพิ่มเงินทดแทนเข้ามาด้วย ซึ่งการพิจารณาค่าอุทธรณ์ของผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาโดยเฉพาะ หากผลคำวินิจฉัยออกมาว่าให้เพิ่มเงินชดเชยการเวนคืน ก็จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกเวนคืนรับทราบอีกครั้ง แต่ถ้าครบกำหนด 60 วัน การวินิจฉัยค่าอุทธรณ์ยังไม่แล้วเสร็จ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 1 ปี นับจากวันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ถึงแม้ว่าผู้ถูกเวนคืนจะไม่พอใจค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่การเวนคืนก็ยังคงดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนทางกฎหมาย เพื่อไม่ให้โครงการล่าช้าออกไปอีก ก็หมายความว่าแม้คุณจะไม่พอใจค่าทดแทนในการเวนคืน ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไม่ให้เกิดการเวนคืนได้

ตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนที่ดิน กำหนดไว้ด้วยว่า ถ้าหากผู้ที่เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ไม่ติดตามข่าวความคืบหน้าของการเวนคืน และไม่ติดต่อขอรับเงินทดแทนการเวนคืน เงินดังกล่าวจะถูกนำไปเก็บไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน และหากผู้มีสิทธิรับเงินไม่มาติดต่อขอรับเงินทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ด้วยตัวเองภายในเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่มีการวางเงิน ค่าทดแทนการเวนคืนจำนวนดังกล่าวจะตกเป็นของแผ่นดิน เมื่อนั้นผู้ถูกเวนคืนจะหมดสิทธิในการรับค่าชดเชยในการเวนคืนทันที อย่างไรก็ตาม เมื่อใดที่การตามที่ดินเวนคืนที่ดินทำให้ที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนเหลือพื้นที่น้อยกว่า 25 ตารางวา หรือมีด้านหนึ่งด้านใดต่ำกว่า 5 วา (10 เมตร) หรือที่ดินส่วนที่เหลือไม่เป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน ผู้เป็นเจ้าของที่ดินมีสิทธิร้องขอให้เจ้าหน้าที่เวนคืนที่ดินจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือไปด้วยโดยใช้ราคาตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น เป็นเกณฑ์ในการตั้งราคาซื้อ

ที่มา: จากบทความเรื่อง *จะทำอย่างไรเมื่อถูกเวนคืน*; โดยนายสุวัจน์ จากหนังสือพิมพ์โลกวันนี้

3.2.3 กฎหมายป่าไม้ ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดกาญจนบุรีเป็นป่าไม้และภูเขา ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ นอกจากนี้พื้นที่ป่าส่วนใหญ่ยังรักษาอยู่ในสภาพตามธรรมชาติดั้งเดิมซึ่งมีพื้นที่มากเป็นอันดับ 5 ของประเทศ โดยส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอไทรโยค ทองผาภูมิ สังขละบุรี และศรีสวัสดิ์ โดยมีอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง และป่าสงวนแห่งชาติ 15 แห่ง ซึ่งถ้าป่าไม้เหล่านี้ถูกทำลาย หรือบุกรุก ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การหามาตรการการป้องกันทางกฎหมายจะมีส่วนช่วยให้สามารถดำรงรักษาพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เหล่านั้นอยู่ได้ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดกาญจนบุรีในเรื่องของป่าไม้ ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามี ได้แก่

3.2.3.1 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2507 เป็นปีที่ 19 ในรัชกาลปัจจุบัน ฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 38 มาตรา

โดยแบ่งเป็น 3 หมวด คือ

หมวดที่ 1 การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ มาตรา 6-13

หมวดที่ 2 การควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ มาตรา 14-30

หมวดที่ 3 บทกำหนดโทษ ได้แก่ มาตรา 31-35

บทเฉพาะกาล ได้แก่ มาตรา 36-38

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสภาพป่า ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศเอาไว้ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และเป็นการสงวนป่าไว้เพื่อใช้ประโยชน์จากป่าในเชิงเศรษฐกิจ โดยนำผลประโยชน์จากป่าไม้มาพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์นานที่สุดจนถึงลูกหลาน ดังนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีทั้งการห้ามมิให้บุกรุก หรือหาของป่า หรือเข้าไปก่อสร้างในเขตป่าสงวน แต่ถ้าเป็นกรณีของพื้นที่ป่าดังกล่าวในเขตที่เรียกว่า “ป่าเสื่อมโทรม” กรมป่าไม้ก็อาจอนุญาตให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินเข้าทำกินได้โดยไม่สามารถถือเอากรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองได้ หรืออาจให้เอกชนเข้ามาปลูกป่าทดแทนได้เพื่อพัฒนา พื้นฟูสภาพป่าไม้ให้ดีขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาทางวิชาการอันจะนำไปสู่การพัฒนาทางระบบนิเวศ หรือการพัฒนาพันธุ์พืช เจ้าพนักงานป่าไม้มีสิทธิอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในป่าเพื่อศึกษาได้

3.2.3.2 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535

สัตว์ป่าจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ายิ่ง เนื่องจากอำนวยประโยชน์นานับประการ ทั้งด้านการค้า การพักผ่อนหย่อนใจ ความงามตามธรรมชาติ ด้านสังคม และด้านวิทยาศาสตร์ ในการป้องกัน การบุกรุกหรือทำลายพื้นที่อันเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าเพื่อใช้ประโยชน์ หรือเพื่อการค้า การดำรงชีพ จึงจำเป็นต้อง มีการหาแนวทางทางด้านกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่ของสัตว์ป่า ในบริเวณ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีการแบ่งเขตพื้นที่เป็น เขตพื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า ได้แก่ อุทยานสมเด็จพระศรีนครินทร์ ถ้า ระวัง-ถ้าดาวดิงส์ บึงเกริงกะเวียนและหนองน้ำซับ และพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร(ห้วยขาแข้ง) และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ โดยใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พุทธศักราช 2535

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 เป็นปีที่ 47 ในรัชกาลปัจจุบัน พรบ. ฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 70 มาตรา โดยแบ่งเป็น 8 หมวด คือ

บทนิยาม มาตรา 1-5

หมวดที่ 1 บททั่วไป ได้แก่ มาตรา 6-8

หมวดที่ 2 คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ ได้แก่ มาตรา 9-15

หมวดที่ 3 การล่า การเพาะพันธุ์ การครอบครอง และการค้าซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่าและ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ได้แก่ มาตรา 16-22

หมวดที่ 4	การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน นำเคลื่อนที่ซึ่งสัตว์ป่า และด่านตรวจสัตว์ป่า ได้แก่ มาตรา 23-28
หมวดที่ 5	สวนสัตว์สาธารณะ ได้แก่ มาตรา 29-32
หมวดที่ 6	บริเวณและสถานที่ห้ามล่าสัตว์ป่า ได้แก่ มาตรา 33-42
หมวดที่ 7	พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ มาตรา 43-46
หมวดที่ 8	บทกำหนดโทษ ได้แก่ มาตรา 47-60
บทเฉพาะกาล	มาตรา 61-70

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าด้วยเรื่อง การคุ้มครองสัตว์ป่า ไม่ให้สูญพันธุ์หรือลดปริมาณลงจนเกิดผลกระทบต่อความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องการอนุญาตให้ล่าสัตว์ป่า เก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ โดยการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการนั้นต้องเป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ กล่าวคือ การศึกษาหรือวิจัยต้องมีประโยชน์ในเรื่องของการอนุรักษ์สัตว์ป่าหรือการจัดการพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ การประเมินคุณค่าทรัพยากรชีวภาพ และใช้แก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสัตว์ป่า ซึ่งผู้ที่ทำการการศึกษาหรือวิจัยได้นั้นต้องเป็นสถาบันทางวิชาการของไทยหรือหน่วยราชการไทยที่มีความจำเป็นเกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการนั้น ๆ ในกรณีมีชาวต่างประเทศร่วมศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.2525 ในกรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชอนุญาตให้ดำเนินการ ผู้ศึกษาหรือวิจัยต้องมอบตัวอย่างสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่าหรือรังของสัตว์ป่าให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามชนิดและจำนวนที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด และทำรายงานการเก็บรักษา หรือแหล่งเก็บรักษาต่อกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้วย

3.2.3.3 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504

1) ตัวกฎหมาย

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504 ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2504 เป็นปีที่ 16 ในรัชกาลปัจจุบัน พรบ. ฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ 29 มาตรา (ไม่รวมบทเฉพาะกาล)

โดยแบ่งเป็น 5 หมวด คือ

หมวดที่ 1	เป็นเรื่องเงื่อนไขการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ มาตรา 6-8
หมวดที่ 2	คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ อันนี้เป็นเรื่องหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง คณะกรรมการในการกำหนดที่ดินเป็นอุทยานแห่งชาติ และออกข้อกำหนดต่างๆในการให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรี
หมวดที่ 3	การคุ้มครองและการดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ ประกอบไปด้วยข้อห้ามต่างๆ และอำนาจของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย โดยมีมาตรา 16 - 22 มาเกี่ยวข้อง
หมวดที่ 4	เบ็ดเตล็ด เป็นเรื่องข้อบังคับให้ชาวบ้านจ่ายค่าธรรมเนียมทดแทนกับเจ้าพนักงาน

หมวดที่ 5 บทกำหนดโทษ ในส่วนนี้ได้กำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 16 (ซึ่งเป็นมาตรหลักของข้อห้ามทั้งหลาย) โดยให้มีโทษทั้งการจำคุกและปรับซึ่งเป็นไปตามบทลงโทษตามกฎหมายอาญา

สำหรับเนื้อหาฉบับเต็มสามารถดูได้จากภาคผนวก

2) ใจความสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครอง รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่อใช้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา หรือการรื่นรมย์ของประชาชน นอกจากนี้พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยาน ในส่วนของการยึดครองที่ดิน การเก็บหาของป่า การกระทำต่างๆที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและเปลี่ยนแปลงของ สภาพธรรมชาติเดิม โดยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ 2532 ในมาตราที่ 30

3.2.4 กฎหมายเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆที่สำคัญ

นโยบายส่งเสริมการลงทุน 2555 (เขต2) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) หรือ Board of Investment (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรม

เป็นนโยบายที่มีจุดประสงค์เพื่อบรรเทาภาระด้านการคลังของรัฐบาล และเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนไว้ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้สิทธิและประโยชน์ภาษีอากร โดยให้สิทธิและประโยชน์แก่โครงการที่มีผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจอย่างแท้จริงใช้หลักการบริหารและการจัดการองค์กรที่ดี (Good Governance) ในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรโดยกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริม ต้องรายงานผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการส่งเสริม เพื่อให้สำนักงานได้ตรวจสอบ ก่อนใช้สิทธิและประโยชน์ภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีนั้นๆ

2. สนับสนุนให้อุตสาหกรรมพัฒนาระบบคุณภาพ และมาตรฐานการผลิตเพื่อแข่งขันในตลาดโลก โดยกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมทุกรายที่มีโครงการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินหรือทุนหมุนเวียน) ต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือ ISO 14000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า

3. ปรับมาตรการส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องกับข้อตกลงด้านการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศโดยการยกเลิกเงื่อนไขการส่งออกและการใช้ชิ้นส่วนในประเทศ

4. สนับสนุนการลงทุนเป็นพิเศษในภูมิภาค หรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ และมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย โดยให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรสูงสุด

5. กำหนดเงื่อนไขเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการที่ได้รับการส่งเสริม ไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน)

6. ให้ความสำคัญแก่กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร กิจการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ กิจการสาธารณสุขโรค สาธารณูปการและบริการพื้นฐาน กิจการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมเป้าหมาย

โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะมีการหลักเกณฑ์ในการอนุมัติโครงการต่างๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงได้มีการแบ่งเขตการลงทุนออกเป็น 3 เขตทั่วประเทศ ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ ใช้จ่ายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์ ซึ่งแต่ละเขตก็จะมีสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันไป โดยจังหวัดกาญจนบุรีจะอยู่ในเขต 2 สามารถสรุปสิทธิประโยชน์ได้ตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 สิทธิประโยชน์ของเขต 2

สิทธิประโยชน์	เขต 2	
	ในนิคม/เขตอุตสาหกรรมที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน (ไม่รวมนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง นิคม/เขตอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง)	นอกนิคม/เขตอุตสาหกรรมที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน
ยกเว้น/ลดหย่อนภาษีอากรขาเข้าเครื่องจักร	ยกเว้น*	ลดหย่อนร้อยละ 50
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและเงินปันผล	7ปี*	3ปี
ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นเพื่อผลิตส่งออก	1ปี	1ปี
ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี	X	x
หักค่าขนส่ง ไฟฟ้า ประปา 2 เท่า	X	x
หักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก	X	x
ลดหย่อนอากรขาเข้าวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นเพื่อผลิตจำหน่ายในประเทศ	X	x
หมายเหตุ: * สำหรับคำขอรับการส่งเสริมการลงทุน ที่ยื่นภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2557		

3.3 การวิเคราะห์พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.3.1 ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการหรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดี หรือเพื่อประกอบการเสรี (มาตรา 4)

เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นเขตที่ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษมากมาย รวมถึงการให้อำนาจเฉพาะ และการผ่อนปรนกฎระเบียบจำนวนมาก เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับเคลื่อนย้ายเงินทุน หรือกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้แรงงานต่างด้าว เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์ครอบคลุมกว้างขวาง ตั้งแต่การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การจัดพื้นที่เกษตรกรรมขนาดใหญ่ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี เขตการท่องเที่ยวเฉพาะ ไปจนถึงกิจการอื่นๆ

จุดเด่นของ เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคล (มาตรา 16) ที่สามารถใช้อำนาจหลายอย่างแทนอำนาจของหน่วยงานราชการ (มาตรา 51 และ 52) และแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 55 และ 56) รวมถึงได้รับงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนจากราชการ (มาตรา 20) แต่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติใดๆ ที่ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรมหาชน

3.3.2 เหตุผลที่ควรมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษมาจากความเชื่อของรัฐบาลที่ว่า พื้นที่แต่ละพื้นที่จะมีศักยภาพและแนวทางการพัฒนาที่ต่างกัน จึงควรกำหนดให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยรัฐบาลเชื่อว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตควรจะมีความเหมาะสมเพื่อให้เกิดความเป็นอิสระ และความคล่องตัวในการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว

จากการศึกษาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นเฉพาะกระบวนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และผลกระทบทางเศรษฐกิจเท่านั้น พบว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยทำให้เกิดการลงทุน และช่วยเพิ่มตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น **แต่การศึกษาดังกล่าวก็ไม่ได้ตั้งคำถามว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีผลกระทบต่อการขยายตัวของพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร**

ทำให้พบว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องมีการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคมมาไว้ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเอง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการ (เช่น ไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) รวมถึงจะต้องลดทอนข้อบังคับทางกฎหมายต่างๆ (เช่น ข้อบังคับเรื่องคนต่างด้าว ข้อบังคับทางสิ่งแวดล้อม ข้อบังคับเรื่องการเคลื่อนย้ายเงินทุน) อันเป็นกติกาของสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

3.3.3 การได้มาของที่ดินในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาดำเนินการ และที่ดินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตคุ้มครองและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (มาตรา

30) และหมายความรวมถึงที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้ซื้อไปจากเขตเศรษฐกิจพิเศษตามร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย (มาตรา 4 วรรค 2)

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้ให้อำนาจแก่เขตเศรษฐกิจในการเข้าถึงและครอบครองที่ดินต่างๆ ได้ โดย

- การซื้อ เช่าซื้อ เช่าระยะยาว แลกเปลี่ยน หรือโดยวิธีเวนคืน (มาตรา 23) โดยการจัดซื้อเช่าซื้อ เช่าระยะยาว หรือแลกเปลี่ยน ให้เป็นไปตามกฎหมายและวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (มาตรา 23 วรรค 1)

- เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจถมทะเลเพื่อให้ได้ที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์ (มาตรา 29) โดยสามารถยกเว้นการดำเนินการตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมได้ (มาตรา 51)

- เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถครอบครองและใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตคุ้มครองและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยการดำเนินการของเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายเดิม ต้องปรับให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (มาตรา 30)

- เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ให้ถือว่าที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินทั้งที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์และเลิกใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นแล้ว หรือที่ของทางราชการที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รกร้างว่างเปล่า ที่อยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษพ้นสภาพการเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ (มาตรา 31)

- เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถครอบครองที่ดินธรณีสงฆ์ เมื่อได้รับความยินยอมจากวัดและจ่ายค่าผาติกรรมให้แก่วัดหรือกรณีที่ดินวัดประสงค์จะให้เช่า ก็ให้ดำเนินการเช่าระยะยาวตามระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ (มาตรา 31 (5))

ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยการจัดซื้อ เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน เวนคืน หรือที่ได้มาโดยการถมทะเล หรือ ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และที่ดินธรณีสงฆ์ ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตมีอำนาจขาย ให้เช่าซื้อ ให้เช่าหรือแลกเปลี่ยนได้ (มาตรา 23 วรรค 3)

ทั้งนี้ การเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อจัดตั้งหรือใช้ประโยชน์เขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เช่าระยะเวลาราวหนึ่งไม่น้อยกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 99 ปี (มาตรา 26) เมื่อรวบรวมที่ดินได้แล้ว เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดรูป และจัดสรรการใช้ที่ดินได้เองโดยการยกเลิกสภาพบังคับของกฎหมายผังเมือง และสามารถจัดผังเมืองใหม่ได้ นอกจากนั้น ยังสามารถจัดระบบชลประทานในพื้นที่ได้เองอีกด้วย

3.3.4 ผลกระทบเมื่อเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. คณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจในการออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา เพียงแต่แจ้งรัฐสภาเพื่อทราบก่อนให้ความเห็นชอบในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น (มาตรา 16) และได้มีการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในจังหวัดใด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องปรับแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ หรือแผนอื่นๆ ของจังหวัด (เช่น แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ให้สอดคล้องและเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (มาตรา 21)

3. เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการจัดหาที่ดินเพื่อตั้งหรือขยายเขตเศรษฐกิจพิเศษ การถมทะเล การจัดทำผังเมือง จัดระบบชลประทานเพื่อการเกษตรกรรมและอื่นๆ จัดรูปที่ดินและจัดสรรที่ดิน จัดทำหรือจัดให้มีไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจำหน่ายส่วนเกินให้กับผู้ที่ยอยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ (มาตรา 50)

4. ในการดำเนินการตามมาตรา 50 ให้ถือว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจดำเนินการได้เช่นเดียวกับหน่วยงานรัฐที่อำนาจตามกฎหมาย และมีอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานรัฐตามกฎหมาย แต่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายนั้นกำหนด อย่างไรก็ตาม หากเห็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดนั้นเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจหรือก่อภาระให้แก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ก็สามารถเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเหล่านั้น หรือยกเว้นหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวเป็นการชั่วคราวได้ (มาตรา 51)

5. ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้ที่มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต หรือให้ความเห็นชอบ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งต่างๆ แทนส่วนราชการหรือคณะกรรมการตามกฎหมายต่างๆ ทั้งนี้ โดยที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายนั้น และแจ้งให้ส่วนราชการและคณะกรรมการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทราบ (มาตรา 52)

6. คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต สามารถให้อนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้ง แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (มาตรา 55) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่จำเป็นต้องขออนุมัติ อนุญาตหรือความเห็นชอบจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกต่อไป

7. การจำกัดอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้องค์กรส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะส่วนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอ ส่วนภายนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประสานงานให้สอดคล้องกับเขตเศรษฐกิจ และในกรณีที่มีปัญหาให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษพิจารณาวินิจฉัย

8. เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการครอบครอง พัฒนาหรือใช้ประโยชน์ หรือจัดหาประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตอุทยานแห่งชาติได้ แต่ต้องไม่ทำให้สภาพแห่งป่าดังกล่าวต้องเสียหายจนเกินสมควร ยิ่งไปกว่านั้นการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องถูกปรับให้สอดคล้องกับแผนและแนวทางการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (มาตรา 30)

9. เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถนำคนต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยในราชอาณาจักร โดยยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคนเข้าเมือง (มาตรา 62(2) และมาตรา 65) และให้สิทธิแก่คนต่างด้าวในการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ ได้ (มาตรา 62(1))

10. ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่เห็นว่าการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้เขตเศรษฐกิจพิเศษทราบ ในกรณีที่ไมอาจตกลงกันได้ ให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายฯวินิจฉัย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายฯวินิจฉัยเป็นประการใดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามให้เป็นเช่นนั้น (มาตรา 56)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้อำนาจแก่เขตเศรษฐกิจพิเศษและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เหนือกว่ากฎหมายอื่นๆ และองค์กรอื่นๆ ในสังคม อย่างกว้างขวางและเบ็ดเสร็จทั้งในขั้นตอนการจัดตั้ง การดำเนินการ การให้อนุมัติ/อนุญาต และการวินิจฉัยข้อขัดแย้งต่างๆ

3.3.5 มุมมองเขตเศรษฐกิจพิเศษกับอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้เน้นถึงหลักการกระจายอำนาจ โดยให้อำนาจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรภายในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากเชื่อว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นคือ องค์กรหลักของระบอบประชาธิปไตย และการพิทักษ์และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แต่ร่าง พ.ร.บ. เขตเศรษฐกิจพิเศษฉบับนี้กลับลดทอนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสิ้นเชิง ดังที่ระบุในมาตรา 55 ว่า “บรรดาอำนาจการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ หรือรับแจ้งที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นกำหนดให้เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ถือว่า “เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารด้วย”

การกำหนดดังกล่าวก็เท่ากับว่า การอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ หรือรับแจ้งของคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถือเป็น “การอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ หรือรับแจ้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ไปด้วยโดยปริยาย

ดังนั้น อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถูกลดทอนลงอย่างชัดเจน เพราะผู้ดำเนินการหรือผู้ประกอบการสามารถที่จะไปขอรับอนุมัติ อนุญาต หรือขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษแทนได้ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นด้วยหรือมีแนวโน้มจะไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการดังกล่าว และถึงแม้ว่าผู้บริหารหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารอยู่ด้วย ก็เป็นเพียงสองเสียงจากกรรมการทั้งหมดไม่เกิน 10 ท่านเท่านั้น (ม. 35)

ยิ่งไปกว่านั้น ในมาตรา 57(1) ยังได้มีการระบุว่า “ภายในเขตพื้นที่ที่เป็นที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้องค์กรส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะส่วนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอ” หรือแม้กระทั่งภายในเขตพื้นที่ที่ได้เป็นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังมิได้มีอำนาจเต็มดั้งเดิม เพราะร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวระบุว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเขตเศรษฐกิจประสานการดำเนินการให้สอดคล้องกัน ในกรณีที่มีปัญหาให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาวินิจฉัย”

3.4 กรณีศึกษาที่ดินเวนคืนในประเทศไทยในการมีพื้นที่พิเศษ

พื้นที่ที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของประเทศไทยที่ใกล้เคียงกับความหมายในร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษฉบับนี้ก็คือ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

รัฐบาลในสมัยนั้นมียุทธศาสตร์ต้องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี โดยหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและปัญหาความว่างงานจำนวนมากในขณะนั้น ช่วยกระจายความเจริญและความแออัดออกจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงช่วยแก้ปัญหาหนี้สินต่างประเทศของรัฐบาลที่พอกพูนขึ้นทุกปี

เป้าหมายขั้นสูงของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ พร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางด้าน Logistics และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลกเพื่อให้ความฝันในการพัฒนาเป็นจริง รัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่พิเศษที่อยู่ภายใต้การกำหนดนโยบายและการบริหารของคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) ที่แต่งตั้งขึ้นเป็นพิเศษ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขานุการ ทั้งนี้เพื่อรวบรัดขั้นตอนการตัดสินใจและการดำเนินงานของราชการให้รวดเร็วขึ้น โดยให้การตัดสินใจต่าง ๆ ขึ้นกับ กพอ. และหน่วยงานราชการต่างๆ ต้องปฏิบัติตาม รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์จำนวนมากสำหรับการลงทุน เช่น การยกเว้นภาษีการค้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น

การพัฒนาดังกล่าวทำให้ต้องมีการดึงเงินลงทุนเข้ามาให้พื้นที่นี้ทั้งในรูปของเงินกู้และเงินลงทุนตรงจากต่างประเทศสูงหลายแสนล้านบาท เขตอุตสาหกรรมขนาดต่างๆ กระจายไปทั่วในพื้นที่ 3 จังหวัด และยังคงมีการขยายตัวจนปัจจุบัน รวมเป็นจำนวนโรงงานกว่า 5,000 โรงงาน ทั้งที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของภาครัฐและเอกชนและที่อยู่ภายนอกการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมตามโครงการนี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างชนิดพลิกโฉมหน้าขึ้นเหนือพื้นที่ ไม่เพียงแต่ในทางกายภาพ แต่รวมถึงสภาพสังคม วิถีชีวิตวัฒนธรรม และความคิดจิตใจของผู้คนที่นั่นทุกระดับ

นโยบายนี้นำไปสู่การเวนคืนที่ดินนับหมื่นไร่ในพื้นที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรีและพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นพื้นที่จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรม คลังสินค้า ลานเทกองสินค้า ท่าเรือน้ำลึกและท่าเรืออุตสาหกรรม ตลอดจนการเวนคืนที่ดินในส่วนอื่นๆ อีกมากเพื่อก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า อ่างเก็บน้ำ ถนนขนาดใหญ่ มอเตอร์เวย์ ทางรถไฟ ฯลฯ ในภาพรวม ไม่เพียงพื้นที่เกษตรและชุมชนเท่านั้นที่สูญหายไป ป่าชายเลน เขตทำการประมง ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งทรุดโทรมและล่มสลายเช่นกัน

ชุมชนแหลมฉบังในอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีต้องอพยพออกจากพื้นที่หลังจากที่รัฐบาลออกกฎหมายเวนคืนที่ดินใน พ.ศ. 2521 ขอเวนคืนที่ราว 10,000 ไร่ เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกสำหรับรองรับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ และก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ปัจจุบันพื้นที่นี้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่พร้อมกับกับชุมชนดั้งเดิมที่ล่มสลาย มีบางส่วนที่ยังคงต้องต่อสู้กับการเวนคืนที่ดินที่ไม่เป็นธรรมพร้อมกับปัญหามลพิษหลากหลายรูป ทั้งน้ำเสีย อากาศเสีย ขยะอุตสาหกรรม เสียงดังรบกวน และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการผลิตและขนส่งสินค้าอันตราย ถึงแม้จะมีการตั้งคณะกรรมการไตรภาคีขึ้นมาเฝ้าระวังปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังคงมีการร้องเรียนจากชาวบ้านอยู่เสมอ รวมถึงผลกระทบทางสุขภาพ

ในส่วนพื้นที่มาบตาพุด ซึ่งเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก โดยมากกว่าครึ่งเป็นประเภทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี รองลงไปเป็นอุตสาหกรรมเหล็ก เคมีภัณฑ์และปุ๋ยเคมี โรงกลั่นน้ำมัน และศูนย์กำจัดขยะอุตสาหกรรม ต่างก็เป็นกิจการประเภทที่มีกระบวนการผลิตขึ้นกับเทคโนโลยีมากกว่าคน หรืออย่างที่เรียกกันว่า อุตสาหกรรมไฮเทค แต่ปรากฏว่าชุมชนกว่า 20 แห่งที่อยู่ติดกับนิคมอุตสาหกรรมกลับไม่มีน้ำประปาใช้ ทั้งที่ต้องสูญเสียแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำใต้ดิน และน้ำฝน เนื่องจากทั้งหมดปนเปื้อนสารพิษและโลหะหนักที่เกิดจากโรงงาน

หาดทรายสวยงามที่เคยเป็นแหล่งรายได้สำคัญก็สูญหาย กลายเป็นหาดพังและพื้นที่กัดเซาะเป็นแนวยาวหลายสิบกิโลเมตรในจังหวัดระยอง เนื่องจากการถมทะเลเพื่อสร้างท่าเรือขนาดใหญ่และการเพิ่มพื้นที่สำหรับสร้างโรงงาน ส่วนอากาศบริสุทธิ์ก็กลับกลายเป็นอากาศเสียที่เจือปนด้วยสารพิษ ส่งผลต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีสถิติชัดเจนว่า ผู้ป่วยต่าง ๆ ของจังหวัดระยอง เช่นโรคมะเร็งทางเดินหายใจ โรคภูมิแพ้ โรคผิวหนัง โรคเมะเร็ง เป็นต้น พุ่งสูงขึ้นกว่าจังหวัดอื่น ๆ อย่างน่าวิตก

ในภาพใหญ่ เป้าหมายที่รัฐบาลเคยตั้งไว้ยังไม่เคยมีการสรุป โครงการนี้ก่อให้เกิดหนี้สินต่างประเทศเท่าไร ผลกำไรสุทธิและรายได้เข้าประเทศจากโครงการนี้เป็นเท่าไร รวมถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไปแล้วสำหรับการรักษาความเจ็บป่วยของประชาชนที่พุ่งสูงขึ้นในแต่ละปีเป็นเท่าไร ค่าใช้จ่ายเพื่อซ่อมแซมความเสียหายของถนนหนทาง โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะเป็นเท่าไร ไม่รวมถึงพื้นที่ปนเปื้อนมลพิษเป็นบริเวณกว้างที่ยังไม่มีหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชนที่ไ้ยินยอมรับว่าต้องมีการฟื้นฟูแก้ไข และต้องใช้งบประมาณสูงเท่าไร

ในการพัฒนาเขตอีสต์เทิร์นซีบอร์ด แม้จะไม่มีกการยกเว้นการดำเนินการตามกฎหมายทั่วไปอย่างรัฐบาลปัจจุบันกำลังผลักดันผ่านร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ทุกวันนี้ประชาชนก็ทุกข์แสนสาหัสโดยไม่มีทางออก และแม้ว่าจะมีตัวชี้วัดทั้งทางวิทยาศาสตร์ สังคม และสุขภาพว่า “ศักยภาพของพื้นที่” ตลอดจน “ความทนทานของร่างกายคน” ไม่เพียงพอที่จะรองรับมลพิษอีกต่อไปแล้ว แต่ก็หาผู้ใดสามารถยับยั้งการขยายตัวของอุตสาหกรรมแถบชายฝั่งทะเลตะวันออกเอาไว้ได้

ทุกวันนี้การขยายตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่แถบนี้ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนการขยายการลงทุนอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 ขึ้นที่มาบตาพุด ขณะเดียวกันก็มีโครงการจัดตั้งศูนย์กลางค้าน้ำมันในภูมิภาคและเขตปลอดอากรที่ศรีราชา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ค้าน้ำมันและเพื่อเร่งผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.5 วิเคราะห์จากกรณีศึกษา ที่ดินเวนคืนในประเทศไทยในการมีพื้นที่พิเศษ

จากกรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของประเทศไทยนั้น พบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนา 3 จังหวัด คือ จังหวัด ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งนโยบายของรัฐบาลในสมัยนั้นต้องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี เพื่อหวังจะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและปัญหาการว่าง และต้องการเปิดประตูการเชื่อมโยงการค้าเพื่อเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัย จากการพัฒนาดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบดังนี้

3.5.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

1. ทำให้เกิดการค้าการลงทุนเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อสร้างเป็นนิคมอุตสาหกรรม ในพื้นที่ 3 จังหวัดและมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน
2. เกิดสิทธิประโยชน์ด้านการค้าการลงทุนมากขึ้น เช่น การยกเว้นภาษีการค้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น
3. เกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องการเชื่อมการค้าสู่ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นศูนย์กลางการค้า Logistics

3.5.2 ผลกระทบด้านพื้นที่

1. เกิดการเวนคืนที่ดินนับหมื่นไร่ในพื้นที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรีและพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง เพื่อจัดตั้งเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
2. เกิดการเวนคืนที่ดินบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ เพื่อนำมาจัดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและสร้างเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง เช่น ระบบไฟฟ้า อ่างเก็บน้ำ ถนนขนาดใหญ่ มอเตอร์เวย์ ทางรถไฟ ฯลฯ
3. พื้นที่เกษตรกรรมถูกรุกล้ำ สภาพแหล่งทำมาหากินเดิมของวิถีชาวบ้านสูญหายไป
4. สภาพพื้นที่ป่าชายเลน เขตทำการประมง แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเสื่อมโทรม
5. ชุมชนเกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานหลังจากมีการออกกฎหมายเวนคืนที่ดิน พ.ศ. 2521 ราว 10,000 ไร่ เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก
6. มีการต่อสู้กับปัญหาที่ดินเวนคืนแบบไม่เป็นธรรมในบางส่วน และตามมาด้วยปัญหามลพิษหลากหลายรูปแบบ

3.6 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขยายตัวในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

กฎระเบียบด้านการค้าไทย-พม่า

มาตรการด้านภาษีการค้า

1. ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขาย จัดเก็บในอัตรา 5-20% ของรายได้
2. ธุรกิจบริการ เฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า จัดเก็บในอัตรา 8-30%
3. ธุรกิจ โรงแรม และภัตตาคาร จัดเก็บในอัตรา 10% ของรายได้

มาตรการภาษีนำเข้า

1. รัฐบาลพม่าได้ประกาศเก็บภาษีนำเข้าสินค้าหลายชนิดเป็นอัตราเดียวที่ระดับ 25% (ไม่ได้ระบุประเภทสินค้า แต่ไม่รวมสินค้าคอมพิวเตอร์ ปุ๋ย และเวชภัณฑ์ ฯลฯ) จากเดิมที่สินค้าเหล่านั้นต้องเสียภาษีในอัตรา 2-20% และได้เปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้คำนวณราคาสินค้าสำหรับการคำนวณภาษีศุลกากรที่ระดับ 450 จ๊าด/ดอลลาร์สหรัฐ จากเดิมที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 100 จ๊าด/ดอลลาร์สหรัฐ
2. สิ่งทอ จัดเก็บในอัตรา 5-300% ของมูลค่านำเข้า
3. เครื่องจักรและอุปกรณ์ จัดเก็บในอัตรา 15-200 % ของมูลค่านำเข้า
4. อุปกรณ์ในการขนส่ง จัดเก็บในอัตรา 5-300% ของมูลค่านำเข้า
5. สินค้าอุปโภคบริโภค จัดเก็บในอัตรา 50-200% ของมูลค่านำเข้า

มาตรการภาษีส่งออกสินค้า

1. แป้ง แป้งข้าวเจ้า จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
2. ข้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าดต่อเมตริกตัน
3. กากน้ำมันพืช จัดเก็บในอัตรา 5 % ของมูลค่าส่งออก
4. ธัญพืช จัดเก็บในอัตรา 5 % ของมูลค่าส่งออก
5. ไม้ไฟ หนังสือสัตว์ จัดเก็บในอัตรา 5% และ 10% ของมูลค่าส่งออก

ภาษีบุคคลธรรมดา

ชาวต่างชาติจะเสียภาษี 35% ของรายได้

ภาษีนิติบุคคล

1. หากเป็นบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายพม่า เสียภาษีในอัตรา 30%
2. สำนักงานสาขาของบริษัทต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในพม่า เสีย 30% หรือ 3-50% ของรายได้ ทั้งนี้ทางรัฐบาลจะพิจารณาว่าจัดเก็บในอัตราใดที่ได้จำนวนสูงกว่า

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

1. ภาษีดอกเบี้ยย ผู้พำนักระยะ 15% ไม่พำนักระยะ 20%
2. ภาษีจากการได้รับใบอนุญาตต่างๆ ผู้พำนักระยะ 15% ผู้ไม่พำนักระยะ 20%
3. ค่าธรรมเนียมการทำสัญญากับรัฐบาล ผู้พำนักระยะ 4% ไม่พำนักระยะ 3.5%
4. กรณีที่เงินปันผล กำไรของกิจการสาขา และส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับการหักภาษีแล้ว ไม่ต้องชำระภาษีหัก ณ ที่จ่ายอีก

มาตรการนำเข้า

1. สินค้าห้ามนำเข้า 15 ชนิด ในการค้ารูปแบบปกติผ่านทางทะเล (Overseas Trade) ได้แก่ ผงชูรส น้ำหวานและเครื่องดื่ม (Soft Drink) ขนมปังกรอบทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมเค้ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์และผลไม้) เส้นหมี่ทุกชนิด เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิด รวมทั้งสินค้าที่รัฐบาลพม่าควบคุมการนำเข้าตามกฎหมายเดิม
2. การนำเข้าสินค้าต้องใช้เงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น ดังนั้นผู้นำเข้าในพม่าที่ไม่มีรายได้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออก จึงต้องซื้อบัญชีเงินดอลลาร์สหรัฐจากผู้ส่งออกที่มีรายได้เงินตราต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้ประกอบการขอใบอนุญาตนำเข้าจากรัฐบาลพม่า ทั้งนี้ ผู้นำเข้าต้องซื้อเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการส่งออก (Export Earning) ในอัตราที่สูงกว่าอัตราตลาดเล็กน้อย
3. ผู้นำเข้าจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศที่ Myanmar-Investment-and-Commercial-Bank (MICB) หรือ Myanmar-Foreign-Trade-Bank (MFTB) เพื่อยื่นใบอนุญาตนำเข้าสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์ แบบสัญญาขาย (Sale Contract) และ Proforma Invoice ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าบรรจุภัณฑ์ และระยะเวลาการส่งมอบ
4. การนำเข้าสินค้าหรือเครื่องจักรอุปกรณ์จากต่างประเทศ ผู้ประกอบการในพม่าสามารถเปิด L/C ได้กับ 2 ธนาคาร คือ MICB และ MFTB โดยต้องใช้เงินสดค้ำประกันเต็มมูลค่า L/C เสมือนการซื้อสินค้าด้วยเงินสด ทั้งนี้ ในการนำเข้าต้องเสียภาษีศุลกากร (Customs Duty) และภาษีการค้า (Commercial Tax) ด้วย
5. ในกรณีที่ซื้อเป็นราคา FOB ผู้นำเข้าจะต้องทำการประกันภัยสินค้ากับ Myanmar Insurance Company และใช้บริษัท Myanmar Five Star Line เป็นผู้ขนส่งสินค้าเท่านั้น ค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า กระทรวงพาณิชย์จะคิดในอัตราส่วนของราคานำเข้า

มาตรการส่งออก

ผู้ที่จะส่งออกได้ คือ รัฐบาลพม่าและตัวแทนหรือองค์กรของรัฐบาลพม่า เท่านั้น

1. สินค้าที่ห้ามเอกชนส่งออกภายใต้ระบบการค้าปกติผ่านทางทะเล มี 31 รายการ อาทิ กระบือ อัญมณี ข้าว น้ำตาลทราย และถั่วลิสง เป็นต้น
2. สินค้าที่ห้ามเอกชนส่งออกภายใต้ระบบการค้าปกติผ่านทางชายแดน (Border Trade) มี 32 รายการ โดยเพิ่มจากกลุ่มแรก 1 รายการ คือ ไม้สัก

3. การค้าขายแดนต้องผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยรัฐบาลพม่าอนุญาตให้ใช้เงินบาท เงินจ๊าต และเงินดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการค้าขายแดนได้ เพื่อให้การค้าขายแดนมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น
4. เก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกเพิ่ม 10% จากค่าธรรมเนียมปกติ สำหรับสินค้าที่ส่งออกผ่านทางชายแดน โดยทางการพม่าจะหักค่าธรรมเนียมดังกล่าวนี้จากบัญชีเงินตราต่างประเทศของผู้ส่งออกเมื่อได้รับการโอนเงินชำระค่าสินค้า
5. การส่งออกต้องมีใบอนุญาตส่งออก (กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ออกใบอนุญาตส่งออก ซึ่งมีอายุ 6 เดือน) โดยผู้ซื้อในต่างประเทศจะต้องเปิด L/C มาที่ The Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) หรือ The Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) ทั้งนี้ ทางการพม่าจะทำการกฎระเบียบด้านการลงทุน

กฎระเบียบด้านการลงทุน

หน่วยงานที่ดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีพม่าได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission: MIC) ให้ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนจากต่างชาติโดยมีคณะกรรมการการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Commission: FIC) เป็นผู้พิจารณาโครงการลงทุนในเบื้องต้น

รูปแบบการลงทุนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลพม่า มี 2 รูปแบบ คือ

1. การลงทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้น 100%
2. การร่วมลงทุน แบ่งเป็น
 - การร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่า นักลงทุนต่างชาติสามารถเจรจาขอร่วมลงทุนกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลพม่าในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ได้ไม่น้อยกว่า 35% ของมูลค่าเงินลงทุนรวม โดยต้องทำโครงการยื่นเสนอต่อ FIC
 - การร่วมลงทุนกับเอกชนพม่า นักลงทุนต่างชาติจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 35% เช่นเดียวกัน
 - รัฐบาลพม่าอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในลักษณะที่เป็น BOT (Build Operate and Transfer) ในธุรกิจโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์ ส่วนการลงทุนที่เป็น PSC (Production Sharing Contract) อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนเฉพาะด้านการสำรวจและขุดเจาะทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ประโยชน์เท่านั้น

เงินลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ (Minimum Foreign Capital) MIC ได้กำหนดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ ดังนี้

- การลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ
- การลงทุนในภาคบริการ ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ขั้นตอนการขออนุมัติการลงทุน นักลงทุนต่างชาติต้องยื่นคำร้องขอลงทุนต่อ MIC พร้อมแนบเอกสารสำคัญของโครงการดังนี้

- Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท
- Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท
- รายละเอียดสำคัญของโครงการลงทุน เช่น ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ฯลฯ
- สัญญาของโครงการลงทุนที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการโครงการนั้น ๆ ในกรณีที่เป็นการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติทั้ง 100%

- สัญญาระหว่างผู้ร่วมทุน ในกรณีที่เป็นความร่วมมือร่วมทุน
- ข้อตกลงการเช่าที่ดิน (ขึ้นกับการพิจารณาของรัฐบาลพม่า)
- Memorandum and Articles of Association ถ้าโครงการร่วมลงทุนดังกล่าวอยู่ในรูปแบบของบริษัทจำกัด (A Limited Company) รวมทั้งข้อตกลงเกี่ยวกับการเช่าที่ดิน (ถ้ามี)

การยื่นขอยกเว้นภาษี หรือลดภาระภาษีตามข้อกำหนดภายใต้ section ที่ 21 ของ FIL MIC จะนำข้อมูลที่ได้ส่งต่อให้ FIC เพื่อให้เป็นผู้พิจารณาโครงการลงทุนในเบื้องต้น

ที่มา : กฎระเบียบทางการค้าของสหภาพพม่า จากส่วนวิจัยเชิงนโยบาย SMEs 2 ฝ่ายยุทธศาสตร์ SMEs มหภาค. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2556. จาก http://logisticsviews.blogspot.com/2012/06/blog-post_26.html.

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายในการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

เนื่องจากประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ส่งผลให้รัฐบาลไทยมีแผนที่จะพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้มีการขยายตัวเชิงพื้นที่โดยมีแนวทางการพัฒนาพื้นที่เป็นไปตามนโยบายและแบบแผนที่ทางจังหวัดวางไว้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550 มาตรา 53/1 และมาตรา 53/2 ที่บัญญัติให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดทำแผนการพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ที่ทางสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คสช.) จัดทำไว้ เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่องเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีรูปร่างไปในทิศทางเดียวกัน โดยการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นทางด้านเศรษฐกิจ การใช้ประโยชน์ที่ดินเอกสิทธิ์ที่ดิน ระบบการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านสังคมซึ่งสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้อยู่บนพื้นฐานของระเบียบกฎหมายข้อบังคับที่ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถช่วยให้การขยายตัวของพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ กฎหมายและกฎระเบียบมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนที่ยกย่องเนื้อหาสาระที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติตาม ขั้นตอนการกำหนดกลไกการทำงานและการใช้กฎหมายของรัฐบาล และขั้นตอนการนำไปปฏิบัติใช้ ดังนั้นการศึกษาผลกระทบของกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีทั้งทางบวกและทางลบเพื่อกำหนดเป็นนโยบายทางด้านกฎหมายเชิงพื้นที่จึงเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาที่จะช่วยให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวอย่างมีศักยภาพและยั่งยืนมากขึ้น โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแบ่งเป็น

- (1) ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนบทวรรณกรรม ซึ่งในส่วนนี้ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆที่อาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวเชิงพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ แนวเส้นทางการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคในจังหวัด รวมทั้งศึกษาการเกิดขึ้นของโครงการนิคมอุตสาหกรรม และท่าเรือน้ำ ลึกทวายเป็นสภาพเมียนมาร์ค

- (2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยแบ่งเป็น

- (2.1) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้มีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กรมโยธาธิการและผังเมือง พระราม 9, พระราม 6 และที่จังหวัดกาญจนบุรี กรมพัฒนาที่ดิน

(กรุงเทพฯ) กรมพัฒนาที่ดิน (จังหวัดกาญจนบุรี) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อใช้ทางการเกษตร จังหวัดกาญจนบุรี ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี ศาลจังหวัดกาญจนบุรี กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรุงเทพฯ) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (จังหวัดกาญจนบุรี) กรมป่าไม้ (กรุงเทพฯ) กรมป่าไม้ (จังหวัดกาญจนบุรี) จำนวน 20 ท่าน

(2.2) สัมภาษณ์ชาวบ้านและประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 50 ท่าน

ซึ่งข้อมูลต่างๆที่ได้จากการเก็บข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นแต่ละประเด็นได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีที่ไม่ขัดต่อดัชนีกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่า การที่จะพัฒนาหรือขยายตัวพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรีที่วางไว้ กล่าวคือ “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ประตุการค้าชายแดน และมุ่งพัฒนาสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการที่ผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการเปิดประตูการค้าบริเวณชายแดน และเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในการผลักดันให้ทางจังหวัดกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แล้ว พบว่าเป็นความจริงที่ว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมาย ไม่ว่าจะเป็นภูเขา แม่น้ำ ถ้ำและน้ำตก ตลอดจนสถานที่สำคัญๆ ทางประวัติศาสตร์ เช่น ด้านพระเจดีย์สามองค์ ปราสาทเมืองสิงห์ โบราณสถานพงตึก โบราณสถานเจดีย์ยุทธหัตถี อุทยานประวัติศาสตร์สงคราม 9 ทัพ สะพานข้ามแม่น้ำแคว สุสานสัมพันธมิตร ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และการผจญภัยมาช้านาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก โดยผลการศึกษาจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งรายได้ที่เข้ามาภายในจังหวัดสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้าเมืองเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงปี พ.ศ.2554-2555 รวมทั้งรายได้จากการท่องเที่ยว

	เดือนมกราคม - ธันวาคม		
	2554	2555	Δ (%)
ผู้มาเยือน	5,748,241	5,996,482	+ 4.32
ชาวไทย	5,478,059	5,636,860	+ 2.90
ชาวต่างชาติ	270,182	359,622	+ 33.10
นักท่องเที่ยว	2,023,346	2,121,636	+ 4.86
ชาวไทย	1,932,586	1,965,728	+ 1.71
ชาวต่างชาติ	90,760	155,908	+ 71.78
นักเดินทาง	3,724,895	3,874,846	+ 4.03
ชาวไทย	3,545,473	3,671,132	+ 3.54
ชาวต่างชาติ	179,422	203,714	+ 13.54
ค่าเฉลี่ยของการพักอยู่อาศัย (วัน)	2.03	2.27	+ 0.24
ชาวไทย	2.01	2.24	+ 0.23
ชาวต่างชาติ	2.42	2.59	+ 0.17
ค่าเฉลี่ยของการใช้จ่าย (บาท/คน /วัน)			
ผู้มาเยือน	1,161.54	1,371.12	+ 18.04
ชาวไทย	1,140.82	1,329.01	+ 16.50
ชาวต่างชาติ	1,547.63	1,930.53	+ 24.74
นักท่องเที่ยว	1,384.61	1,621.70	+ 17.12
ชาวไทย	1,354.91	1,563.69	+ 15.41
ชาวต่างชาติ	1,910.46	2,254.02	+ 17.98
นักเดินทาง	915.40	1,059.96	+ 15.79
ชาวไทย	905.89	1,047.28	+ 15.61
ชาวต่างชาติ	1,103.28	1,288.48	+ 16.79
รายได้ (ล้านบาท)			
ผู้มาเยือน	9,100.81	11,910.25	+ 30.87
ชาวไทย	8,483.06	10,736.41	+ 26.56
ชาวต่างชาติ	617.75	1,173.84	+ 90.02
การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก			
ห้อง	12,754	12,560	- 1.52
อัตราการพักอาศัย (%)	50.2975	51.44	+ 1.14
จำนวนของแขกที่มาถึง	1,509,618	1,798,977	+ 19.17
ชาวไทย	1,418,859	1,700,081	+ 19.82
ชาวต่างชาติ	90,759	98,896	+ 8.97

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของแต่ละประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ.2554-2555

สัญชาติ (คน)	ปี		2554/55
	2554	2555	Δ (%)
มกราคม - ธันวาคม			
Thai	1,418,859	1,700,081	+19.82
Brunei	952	1,065	+11.87
Cambodia	194	106	-45.36
Indonesia	1,690	1,087	-35.68
Laos	69	5	-92.75
Malaysia	2,230	1,761	-21.03
Myanmar	146	33	-77.40
Philippines	2,265	2,691	+18.81
Singapore	2,404	2,291	-4.70
Vietnam	1,274	690	-45.84
China	2,948	2,756	-6.51
Hong Kong	775	783	+1.03
Japan	3,023	2,923	-3.31
Korea	4,303	4,319	+0.37
Taiwan	2,690	2,368	-11.97
Austria	3,030	3,490	+15.18
Belgium	2,354	2,644	+12.32
Denmark	2,526	3,040	+20.35
Finland	2,596	2,872	+10.63
France	2,801	3,226	+15.17
Germany	2,758	3,295	+19.47
Italy	1,549	1,846	+19.17
Netherlands	3,456	3,508	+1.50
Norway	2,095	2,449	+16.90
Russia	3,013	3,535	+17.32
Spain	2,299	3,008	+30.84
Sweden	2,310	2,339	+1.26
Switzerland	984	1,069	+8.64
United Kingdom	5,996	6,722	+12.11
East Europe	2,641	3,234	+22.45
Canada	2,653	3,400	+28.16
USA	2,749	3,675	+33.68

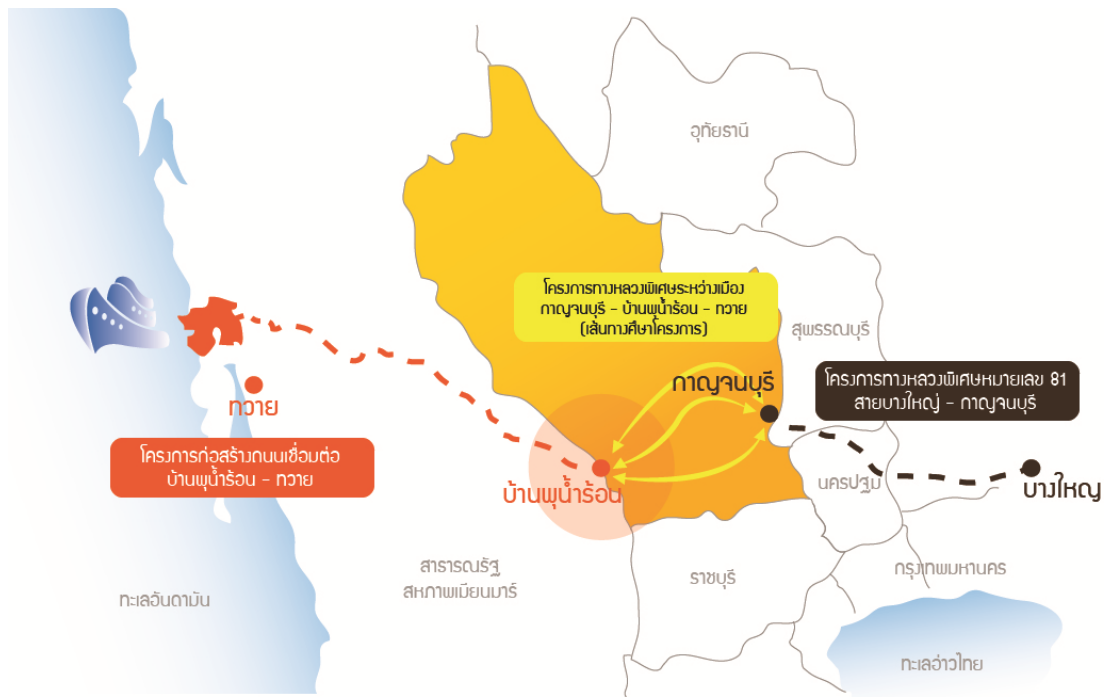
India	1,299	1,470	+13.16
Australia	3,148	3,449	+9.56
New Zealand	2,201	2,422	+10.04
Middle East	272	4	-98.53
Israel	3,099	3,324	+7.26
Africa	1,663	2,582	+55.26
Others	8,304	9,415	+13.38
Grand Total	1,509,618	1,798,977	+19.17
Thai	1,418,859	1,700,081	+19.82
Foreigners	90,759	98,896	+8.97

1

ซึ่งจากศึกษาพบว่าตั้งแต่ปี 2011 ถึง 2012 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มมากขึ้น และคาดว่าเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาสู่จังหวัดกาญจนบุรีมากขึ้น แต่เนื่องด้วยพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และกฎหมายป่าไม้ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ซึ่งตัวบทกฎหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เน้นในเรื่องของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติไว้ มากกว่าจะเป็นในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดไม่เพียงพอต่อการดูแลป้องกันเท่าที่ควร และในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาข้อพิพาทตามมาได้ ซึ่งทางรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดูแลกฎหมายและขอบเขตการใช้พื้นที่ป่าไม้ให้ดีกว่ากฎหมายครอบคลุมถึงตรงจุดไหนและควรมีการให้ความรู้ในเรื่องของกฎหมายให้กับชาวบ้านในพื้นที่เพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้และช่วยกันดูแลพื้นที่ของตนให้มีทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืนต่อไป

ในส่วนของการเปิดประตูการค้าชายแดน จากการที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาจังหวัดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งยังเป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้ไม่เพียงแต่บริเวณชายแดนไทยแต่รวมไปถึงรายได้ของประเทศเนื่องจากการเกิดขึ้นของโครงการนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวาย ผังประเทศพม่ารวมไปถึงการที่ประเทศไทยมีการเปิดด่านชายแดนบ้านพุน้ำร้อนและการโครงการทางหลวงหมายเลข 81 (มอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-บ้านโป่ง-กาญจนบุรี) แสดงดังรูปที่ 4.1

¹ ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี

รูปที่ 4.1 แสดงโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายและเส้นทางทางหลวงพิเศษหมายเลข 81

ซึ่งการเกิดขึ้นของโครงการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการเปิดประตูการค้าแห่งใหม่ ส่งผลให้มีสินค้าจากฝั่งทะเลอันดามันเข้ามาสู่ประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นโดยผ่านทางด่านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้หากมองถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับประเทศไทยจะได้รับผลประโยชน์ทั้งทางด้านโลจิสติกส์และการทำการค้าการลงทุนมากกว่ากลุ่มประเทศสมาชิกอื่นๆ และการเกิดขึ้นของโครงการสามารถผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงการขนส่งภายในภูมิภาคอาเซียน และยังเกิดเส้นทางการเดินเรือโลกสายใหม่ (New Global Maritime Route) ที่สามารถเชื่อมโยงผ่านสหภาพเมียนมาร์ไปยังอินเดีย แอฟริกา ตะวันออกกลาง และยุโรป แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าถึงแม้ว่าจังหวัดกาญจนบุรีถูกพัฒนาเป็นเส้นทางการขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญที่มีการเชื่อมโยงกับโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 ที่จะสามารถช่วยขนส่งสินค้าให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่นั่นเองว่าการนำกฎหมายมาใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพื้นที่บางส่วนเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มกฎหมายผังเมือง ตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 และกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ตัวบทกฎหมายนี้จะเป็นตัวกำหนดในเรื่องของการกำหนดขอบเขต และการจัดสรรพื้นที่ในจังหวัดเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของทางจังหวัดที่วางไว้ในแต่ละพื้นที่และจากการศึกษาพบว่า การวางผังเมืองรวมเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผังเมืองรวมจะเป็นตัวที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดได้โดยการวางผังเมืองต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ.2518 แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่ได้มีการนำผังเมืองที่ทำการแก้ไขมาประกาศใช้ ดังนั้นผังเมืองที่ใช้อยู่เดิมอาจมีความล้าสมัยซึ่งจะทำให้เกิดความยุ่งยากตามมาหากจังหวัดกาญจนบุรีมีการพัฒนาหรือขยายพื้นที่ ซึ่งปัญหาหลักๆคือในเรื่องของ เอกสิทธิ์ที่ดินทำกินและการรุกกล้าที่ดินชิงรัฐของชาวบ้าน เพราะเมื่อพิจารณาถึงที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้เป็นจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาจากการรุกกล้าการใช้พื้นที่ที่เป็นเขตป่าไม้หรือเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ประกอบกับพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การจัดทำผังเมืองค่อนข้างยาก

เนื่องจากยังมีบางพื้นที่ที่มีการทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งการใช้กฎหมายผังเมืองเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ควรมีการนำกฎหมายป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507 หรือ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุมาใช้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่ บริเวณเขตจังหวัดกาญจนบุรีมีความมั่นใจยิ่งขึ้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้เดินต่อไปได้ และควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของกฎหมายสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่เกิดขึ้นว่ามีความคุ้มค่าที่จะพัฒนาโดยดูเป็นเขตพื้นที่ไป

4.2 ผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่

ผลกระทบในเชิงกฎหมายในพื้นที่เขตจังหวัดกาญจนบุรี สามารถแบ่งกลุ่มกฎหมายที่ทำให้เกิดผลกระทบเมื่อจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่ได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี
2. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับที่ดินและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน
3. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
4. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษา สามารถแยกประเด็นการพิจารณาเรื่องข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเชิงการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีได้ดังนี้

1. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

ทฤษฎีและแนวความคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่

แบ่งออกได้สามกลุ่มใหญ่ด้วยกัน คือ ทฤษฎีเชิงสาระ (Substantive Theory) ทฤษฎีเชิงกระบวนการ (Procedural Theory) และทฤษฎีเกี่ยวกับเครื่องมือการวิเคราะห์เพื่อการวางแผน (Theory for Planning Methods) (Faludi, 1973) ทฤษฎีสาระการวางแผนอธิบายถึงประเด็นและรูปแบบการพัฒนาพื้นที่เมืองและภาค รวมถึงกลุ่มเป้าหมายของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในขณะที่ทฤษฎีกระบวนการวางแผนถือว่าการวางแผนเป็นกระบวนการทางสังคม และมุ่งเน้นไปที่หลักการ ขั้นตอนวิธีการ และผลลัพธ์ของการวางแผน รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ของการวางแผนในสังคม ซึ่งกระบวนการวางแผนขึ้นอยู่กับแนวทางและประเด็นการพัฒนา และประเด็นการพัฒนาอาจจะเป็นตัวกำหนดกระบวนการวางแผน ในส่วนของทฤษฎีที่เกี่ยวกับวางแผนกลุ่มที่สาม จะเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ทั้งเชิงสถิติหรือต้นแบบเชิงคณิตศาสตร์ หรือเครื่องมือการวิเคราะห์นโยบาย องค์กรและสถาบันหรือการวิเคราะห์สังคม

การวางแผนเชิงพื้นที่ในประเทศไทย จะเน้น 3 ทฤษฎีและแนวความคิดหลักได้แก่

- 1) ทฤษฎีขั้วการเติบโต (Growth Pole) ซึ่งรวมถึงแนวความคิดการพัฒนาเมืองหลัก
- 2) แนวคิดระบบเมือง (Urban System)
- 3) การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจหรือ Cluster

ทฤษฎีเชิงสาระ

การวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยด้านความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทั้งในด้านการเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรม และในด้านการแพทย์สาธารณสุข ซึ่งมีผลเป็นอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรและความเป็นเมืองในหลายประเทศทั่วโลก จุดเปลี่ยนที่สำคัญของประวัติศาสตร์การวางแผนพื้นที่ ได้แก่การปรับเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมในกลุ่มประเทศตะวันตก

กิจกรรมการวางแผนสมัยใหม่ ทั้งที่มีและไม่มีมิติเชิงพื้นที่ ในรูปแบบของการใช้ความรู้เชิงเทคนิคและเชิงวิทยาศาสตร์ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยตั้งอยู่บนข้อสมมุติที่ว่ามนุษย์สามารถจัดการกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทิศทางที่ต้องการได้

การวางแผนได้กลายเป็นเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในกลุ่มประเทศยุโรปในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวคิดและแนวทางปฏิบัติหลักสามประการ

- แนวคิดการวางผังเมือง (Town Planning) เพื่อแก้ไขปัญหาความแออัดในเมืองอุตสาหกรรม
- แนวคิดการวางแผนสังคม (Social Planning) โดยนักวางแผนและภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างสวัสดิการในสังคม
- แนวคิดระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ (Modern Economic System) ซึ่งเน้นระบบตลาดที่มีความเป็นสถาบันมากขึ้น

แนวคิดเหล่านี้ต่อมาได้แพร่หลายไปยังแถบประเทศยุโรป ซึ่งในระยะแรกนี้จะเน้นเรื่องการซ่อมแซมและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

■ ทฤษฎีขั้วการเติบโต (Growth Pole Theory)

หนึ่งในแนวคิดสำคัญที่นักวางแผนได้นำมาใช้ในการวางแผนพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาเอกราช คือทฤษฎีขั้วการเติบโต (Growth Pole Theory) ซึ่งได้กลายเป็นทฤษฎีที่นักวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาภาคในหลายประเทศทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างเศรษฐกิจเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับวัฏจักรการเติบโตและถดถอยของอุตสาหกรรมแต่ละสาขา รวมทั้งการกระจายตัวของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไปยังส่วนอื่นของระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ การเติบโตทางเศรษฐกิจมิได้เกิดขึ้นทุกพื้นที่พร้อมกัน

ที่น่าสังเกตคือ คำว่าพื้นที่ตามความคิดของเปอรัรูเป็นพื้นที่เชิงเศรษฐกิจ (Economic Space) ที่เป็นนามธรรม แต่ในภายหลังได้มีการขยายขอบเขตนิยามให้ครอบคลุมถึงพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์ (Geographical Space) ที่แสดงออกมาในเชิงกายภาพ ประเด็นหลักในทฤษฎีขั้วการเติบโตคือการขยายตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมหลักที่สูงกว่าเฉลี่ย ซึ่งการเติบโตนี้ทำให้เกิดผลสืบเนื่องไปยังอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง กลไกหนึ่งในการกระจายผลการเติบโตไปยังอุตสาหกรรมอื่นคือผลประโยชน์ภายนอก (Positive Externalities) อันเนื่องมาจากระดับกำไรที่กลุ่มอุตสาหกรรมหลักสามารถทำได้จากการสร้างนวัตกรรม และการเพิ่มผลิตผลของกลุ่มอุตสาหกรรมหลักอาจมีผลต่อต้นทุนในการผลิตของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง อีกกลไกหนึ่งคือความประหยัดที่เกิดมาจากการรวมกลุ่ม (Agglomeration Economies) ซึ่งสามารถแบ่งได้สามประเภทด้วยกันคือ

- (1) การประหยัดจากความเป็นเมือง (Urbanization Economies) ได้แก่ ผลประโยชน์อันเนื่องมาจากการกระจุกตัวของประชากร อาทิเช่น ขนาดตลาดที่ใหญ่ขึ้นแหล่งแรงงานที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลาย รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถใช้ร่วมกับกิจกรรมเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ การประหยัดรูปแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมที่เป็นข้อได้เปรียบได้อยู่ในหรือใกล้บริเวณชุมชนเมือง
- (2) การประหยัดจากความเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization Economies) เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับ บริษัทผู้ซื้อหรือบริษัทผู้ขาย โดยเฉพาะที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เดียวกัน
- (3) การประหยัดจากตำแหน่งที่ตั้ง (Localization Economies) เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับการบริการ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการและสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ เช่น ต้นทุนด้านการเดินทางขนส่ง

ทฤษฎีข้อได้เปรียบโตนับเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการวางแผนพื้นที่ในระดับภาคทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ทฤษฎีนี้เป็นที่นิยมมากทั้งในวงการวิชาการและในภาคปฏิบัติจนถึงระดับที่มีการกล่าวว่า ทฤษฎีข้อได้เปรียบโตเกือบเป็นถึงทฤษฎีทั่วไป (General Theory) ของการพัฒนาภาค²

■ แนวคิดระบบเมือง

ทฤษฎีข้อได้เปรียบโตได้แตกแขนงออกมาเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่คล้ายคลึงกันอีกหลายทฤษฎี เช่น แนวความคิดศูนย์การเติบโต (Growth Center) ซึ่งเป็นแนวคิดที่นิยมศึกษาและปฏิบัติใช้ในสหรัฐอเมริกา อัลเบิร์ต เฮิร์ชมัน (Albert Hirshman) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้เสนอสองแนวคิดที่เกี่ยวข้องคือ ปรากฏการณ์กระจุกตัวเป็นขั้ว (Polarization) คือผลกระทบที่ข้อได้เปรียบโตมีต่อพื้นที่ข้างเคียง และผลกระทบแบบไหลริน (Trickle-down Effect) ซึ่งคือผลประโยชน์ที่ข้อได้เปรียบโตมีต่อพื้นที่ข้างเคียงนอกจากนี้ กุนนาร์ ไมร์ดัล (Gunnar Myrdal, 1898-1987) นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน ได้ใช้คำว่า ผลกระทบย้อนกลับ (Backwash Effect) กับปรากฏการณ์ที่ข้อได้เปรียบโตได้ขยายตัวด้านเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ในขณะที่พื้นที่ข้างเคียงมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจน้อยลง ในทางกลับกัน ผลกระทบแบบกระจาย (Spread Effect) เกิดขึ้นเมื่อพื้นที่ข้างเคียงมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ กล่าวได้ว่า ปรากฏการณ์กระจุกตัวเป็นขั้วตามนิยามของเฮิร์ชมันมีความหมายคล้ายกับผลกระทบย้อนกลับของไมร์ดัล ในขณะที่ผลกระทบแบบไหลรินจะคล้ายกับผลกระทบแบบกระจาย นักวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้นำทฤษฎีข้อได้เปรียบโตและแนวคิดอื่นที่เกี่ยวข้องไปใช้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักสี่ประการที่เกี่ยวข้องกันคือ 1) การฟื้นฟูพื้นที่ตกต่ำและเสื่อมโทรม 2) การลดการกระจุกตัวของความเจริญในเมืองใหม่ 3) การปรับเปลี่ยนระบบเมืองภายในประเทศ และ 4) การสร้างความสมดุลระหว่างแต่ละภาคของประเทศ

² Kuklinski, A. (1978) Industrialisation, Location, and Regional Development, in Hamilton, F. E. I. (ed.) Contemporary Industrialisation, pp. 20-24. London: Longman.

นอกจากนี้ แนวความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์ ได้กลายเป็นรากฐานของแนวความคิดการสร้างเขตพัฒนาพิเศษเพื่ออุตสาหกรรม ทั้งที่เป็นนิคมอุตสาหกรรมเพื่อการทดแทนการนำเข้า หรือเพื่อการส่งออก แนวคิดนี้ได้รับความนิยมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม แนวความคิดตลาดเสรีนี้มีผลต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่เช่นกัน องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินนโยบายตามแนวคิดนี้คือการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โครงการโครงสร้างพื้นฐานทั้งในระดับชุมชนเมืองและระดับภาค ซึ่งแต่เดิมภาครัฐมีบทบาทหลักในทุกขั้นตอนของโครงการ ตั้งแต่การวางแผน การก่อสร้าง การดำเนินการและการติดตามผล เมื่อมีการเปิดเสรี ภาคเอกชนจึงได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้แล้ว เมื่อมีการเปิดตลาดเสรี การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจึงไม่จำกัดอยู่เพียงหน่วยงานและบริษัทภายในประเทศ แต่เปิดโอกาสให้บริษัทข้ามชาติที่มีทั้งเงินทุนและความรู้ด้านเทคโนโลยีและด้านการจัดการ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

■ การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เริ่มส่งผลที่เห็นได้ชัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา หลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากยิ่งขึ้นโดยคาดหวังว่าผลประโยชน์จากการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะนำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม แนวคิดที่ได้รับความนิยมที่เป็นที่กล่าวถึงและนำไปปฏิบัติในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในหลายประเทศ ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ หรือคลัสเตอร์ (Cluster) ซึ่งได้กลายเป็นคำที่นักวางแผนพัฒนาพื้นที่ทุกระดับใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจด้านอุตสาหกรรมและด้านการพัฒนานวัตกรรม จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาประมาณทศวรรษที่ผ่านมา แนวคิดในการพัฒนาพื้นที่ได้มีวิวัฒนาการมาในหลายรูปแบบ ที่น่าสังเกตคือ แนวคิดที่ได้รับความนิยมในยุคสมัยใด ก็มักมีความหมายที่กว้างและครอบคลุมมากกว่าที่เจ้าของความคิดเดิมได้นิยามไว้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดชั่วคราวเติบโต แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ

ทฤษฎีเชิงกระบวนการ

นอกเหนือไปจากทฤษฎีการวางแผนเชิงสาระแล้ว ทฤษฎีและแนวความคิดการวางแผนที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน ในช่วงประมาณกว่าหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมาอยู่หลายทฤษฎีและแนวคิดด้วยกัน ที่สำคัญได้แก่ แนวทางยึดหลักเหตุผลและครอบคลุม (Rational-comprehensive) แนวทางเพิ่มทีละส่วน (Instrumentalism) แนวทางการพิจารณาสองระดับ (Mixed Scanning) แนวทางแบบการสนับสนุนและผลักดัน (Advocacy Planning) แนวทางเน้นการสื่อสาร (Communicative Planning) และการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) แนวคิดและแนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับชุมชนและเมืองเหล่านี้ เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และหลังจากที่กระบวนการหลักของการวางแผนได้ปรับเปลี่ยนจากแนวคิดการวางแผนพัฒนาที่เน้นการวางแผนกายภาพ เป็นการวางแผนพัฒนาเชิงเหตุผลและครอบคลุม

■ แบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุม (Rational-Comprehensive Model) ทฤษฎีการวางแผนเชิงกระบวนการที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการวางแผน ทั้งที่มีและไม่มีมิติเชิงพื้นที่ คือทฤษฎีการวางแผนแบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุม ที่มักปรากฏให้เห็นในรูปแบบของแผนแม่บท (Master

Plan) ในการทำความเข้าใจกับแนวทางการวางแผนแบบสมเหตุผลและครอบคลุมนี้ นักวางแผนจำเป็นต้องทำความเข้าใจว่าหลักเหตุผลคืออะไรและมีผลอย่างไรต่อกระบวนการความคิดในการวางแผน

แนวทางการวางแผนแบบสมเหตุผลและครอบคลุมถือเป็นแนวทางที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการวางแผนทั้งในเชิงนโยบายโดยรวมและเชิงพื้นที่ แนวทางการวางแผนนี้ยึดวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์เป็นแกนหลักในการสร้างเหตุผล เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับนักวางแผนในการจัดการเชิงพื้นที่ในทุกระดับ ทั้งชุมชน เมืองและภาค ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการสร้างบทบาทให้กับรัฐในการเข้าไปควบคุมและแทรกแซงความเป็นไปในตลาด ความสมเหตุผลในเชิงเทคนิคได้รับการยอมรับว่าเป็นพื้นฐานหลักของการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสังคม และข้อมูลความรู้ที่ได้มาจากการรวบรวมและวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นสิ่งที่เชื่อถือและมั่นใจได้ว่าถูกต้อง

แนวทางการวางแผนนี้แม้มีชื่อเรียกหลายชื่อ แต่แนวทางหลักในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาคือ การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับผลดีผลเสียของทางเลือกในการปฏิบัติเพื่อเข้าไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ ข้อสมมติสำคัญของแนวทางการวางแผนนี้คือ เมื่อได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแล้ว จะมีทางเลือกในการพัฒนาที่ต้องเลือกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการ ขั้นตอนหลักในกระบวนการวางแผนแบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุมมีอยู่หกขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

- (1) ระบุประเด็นปัญหา กำหนดขอบเขตและรายละเอียดของปัญหา และเป้าหมายการพัฒนา
- (2) กำหนดเกณฑ์การประเมินทางเลือก
- (3) ระบุทางเลือกการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- (4) ประเมินทางเลือก
- (5) นำแนวทางพัฒนาที่ได้เลือกไปปฏิบัติ
- (6) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ

เหตุผลที่ทำให้แนวคิดและแนวทางการวางแผนแนวนี้ได้รับความนิยมแพร่หลายในหมู่นักวางแผนมาเป็นเวลานานคือ ความเชื่อที่ว่า กระบวนการความคิดเชิงเหตุผลเป็นหนทางหลักของการหาความรู้ความเป็นจริงที่มีความเป็นกลางและไม่ขึ้นกับความโน้มเอียงทางความคิดของผู้วางแผนความรู้ความเข้าใจนี้ยังเป็นพื้นฐานของเครื่องมือเทคนิคในการวางแผน ที่ทำให้นักวางแผนสามารถแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นต่อไปได้ นักวางแผนที่ผ่านมามากมายยุคสมัยได้ เชื่อว่า เครื่องมือการวิเคราะห์และการพัฒนาที่เป็นกลางเป็นข้อดีและจุดแข็งของแนวคิดการพัฒนาแบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุม

กระบวนการวางแผนนี้แม้จะดูสมเหตุสมผล แต่ก็ตั้งอยู่บนข้อสมมุติหลายประการที่กลายเป็นจุดอ่อนของแนวคิดดังกล่าว ได้แก่

- (1) ประเด็นปัญหาสามารถระบุได้อย่างชัดเจน
- (2) มีทางเลือกในการพัฒนาหลายทาง
- (3) มีข้อมูลที่พร้อมมูลสำหรับการวิเคราะห์
- (4) มีข้อมูลที่สมบูรณ์เกี่ยวกับผลลัพธ์ของแต่ละทางเลือก
- (5) มีข้อมูลที่สมบูรณ์เกี่ยวกับคุณค่า ค่านิยมและความพึงพอใจของประชาชน
- (6) มีทรัพยากรมากพอ ทั้งงบประมาณ บุคลากรที่มีความสามารถ และเวลา

ข้อสมมุติเหล่านี้กลายเป็นปัญหาหลักเมื่อนำมาใช้ปฏิบัติจริงในการวางแผน นอกจากที่ตรรกะและเหตุผลที่สร้างขึ้นในการวางแผนเป็นเพียงต้นแบบที่นักวางแผนได้คิดขึ้น และไม่สะท้อนปรากฏการณ์ที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการยากที่จะบรรลุเงื่อนไขข้างต้นได้ทั้งหมด ในการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ วางแผนพัฒนา กำหนดทางเลือก และประเมินทางเลือกได้อย่างครอบคลุมทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้แล้ว งานวิจัยบางชิ้นยังแสดงให้เห็นว่ากระบวนการตัดสินใจในองค์กรมักเกิดขึ้นที่ละน้อยและไม่ได้เป็นไปตามแบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุมเสมอไป

■ แบบเพิ่มทีละส่วน (Incrementalist Model)

การวางแผนไม่ใช่เป็นกระบวนการที่นักวางแผนได้ใช้ความรู้และเทคนิคเชิงวิทยาศาสตร์ แต่เป็นกระบวนการที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนเหตุและผล โดยถูกครอบงำโดยประเด็นและวาระทางการเมือง ปัญหามากมายได้เกิดขึ้นในการพัฒนาพื้นที่ในสหรัฐอเมริกา อันเป็นผลมาจากการวางแผนแบบยึดหลักเหตุผลและครอบคลุม เช่น ปัญหาการรื้อถอนสลัม ปัญหาชนเมืองที่ไร้ชีวิตชีวา ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เป็นต้น วงการ การวางแผนทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติจึงได้เริ่มพยายามหาแนวคิดและแนวทางใหม่ โดยเริ่มมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไปพร้อมกับการวางแผนพัฒนาพื้นที่

■ แบบการพิจารณาสองระดับ (Mixed-Scanning Approach)

นักวิชาการหลายคนในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษ 1960 ได้เสนอแนวคิดการวางแผนที่ผสมผสานทั้งแนวทางแบบยึดเหตุผลและครอบคลุมกับแนวทางแบบเพิ่มทีละส่วน ในกลุ่มนี้ อมิตไธเอซิโลนี (Amitai Etzioni) ได้เสนอแนวคิดแบบพิจารณาสองระดับ ที่มีกระบวนการวางแผนคล้ายกับแบบยึดหลักเหตุผล แต่เน้นที่การดำเนินขั้นตอนการวางแผนอย่างรวดเร็วจากภาพรวมไปยังประเด็นเฉพาะในขั้นแรก จะเป็นการวิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจทั้งหมดแต่ไม่ลงไปในรายละเอียดมาก เพื่อกำหนดทิศทางโดยรวมของนโยบาย แล้วจึงเป็นการวิเคราะห์ในขั้นที่สองที่มุ่งไปที่ประเด็นและแนวทางเฉพาะที่การวิเคราะห์ในขั้นตอนแรกได้ระบุว่าต้องมีการวิเคราะห์ต่อไปอย่างละเอียด บทบาทของนักวางแผนตามแนวทางนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การเป็นนักวิเคราะห์ในเชิงเทคนิค แต่รวมไปถึงบทบาทด้านการเมือง แต่อาจน้อยกว่าบทบาทของนักวางแผนตามแนวทางเพิ่มทีละส่วน

■ แบบสนับสนุนและผลักดัน (Advocacy Planning)

อีกแนวคิดหนึ่งที่เป็นทางเลือกการวางแผนที่ได้เริ่มได้รับความสนใจในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1960 คือแนวคิดการวางแผนแบบสนับสนุนและผลักดันเพื่อกลุ่มคนชายขอบ (Marginalized Groups) ของพอล ดาวิดอฟ (Paul Davidoff) แนวคิดนี้เน้นการเปลี่ยนบทบาทของนักวางแผนจากที่แต่เดิมเป็นนักวิเคราะห์เชิงเทคนิคและวางแผนตามแนวคิดเหตุผลนิยม มาเป็นนักวางแผนที่สนับสนุนและผลักดันประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มักถูกมองข้ามโดยนักวางแผนแบบดั้งเดิม และไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน นักวางแผนตามแนวคิดนี้มีบทบาทเป็นผู้แทนชุมชนที่มีหน้าที่ต่อรองส่วนได้ส่วนเสียอันเนื่องมาจากการวางแผนในระดับเมืองหรือระดับที่ใหญ่กว่าชุมชน แนวคิดนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระแส

แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนทุกระดับ แต่เน้นไปที่การวางแผนในระดับชุมชน

■ การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)

แนวความคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ในการวางแผนเชิงพื้นที่ได้รับอิทธิพลมาจากหลายแหล่งทั้งจากแนวคิดแบบเพิ่มทีละส่วนของลินด์โบล์มและแนวความคิดการวางแผนกลยุทธ์การบริหารธุรกิจ การวางแผนยุทธศาสตร์มีความหมายกว้าง แต่มีองค์ประกอบหลักคือการกำหนดเป้าหมายและการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ต่างๆ ที่เป็นที่นิยมใช้ในการวางแผนกลยุทธ์เชิงธุรกิจ เช่น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) การวางแผนพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์มักเน้นภาพรวมเพื่อเป้าหมายระยะยาวและผลลัพธ์ที่มีความสำคัญมาก การวางแผนในลักษณะนี้มักเน้นที่พันธกิจหน้าที่ขององค์กรเป็นหลัก

แนวคิดยุทธศาสตร์และการวางแผนยุทธศาสตร์ปรากฏในวงการวางแผนเชิงพื้นที่ ในช่วงประมาณคริสต์ทศวรรษที่ 1960 ในช่วงที่มีการถกเถียงกันเกี่ยวกับการวางแผนเชิงโครงสร้าง (Structural Planning) ในรูปแบบของการวางแผนที่ยึดหลักเหตุผลและครอบคลุมดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในบริบทดังกล่าวกลยุทธ์เป็นมากกว่าการกำหนดและพัฒนาวิสัยทัศน์ในระยะยาว แต่รวมถึงกระบวนการและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและสถาบัน

แนวความคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ทั้งหมดยังปรากฏอยู่ในการวางแผนในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้คำว่า การวางแผนยุทธศาสตร์จึงครอบคลุมความหมายที่กว้างและขึ้นอยู่กับผู้ใช้ ซึ่งเป็นทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของแนวความคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ยังคงอยู่ในแนวความคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ได้แก่

- การวางแผนระยะยาว
- ความครอบคลุมในการวางแผน
- ภาควิชาจำนวนมากและหลากหลาย
- ความเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการวางแผน
- เน้นกระบวนการในการวางแผน

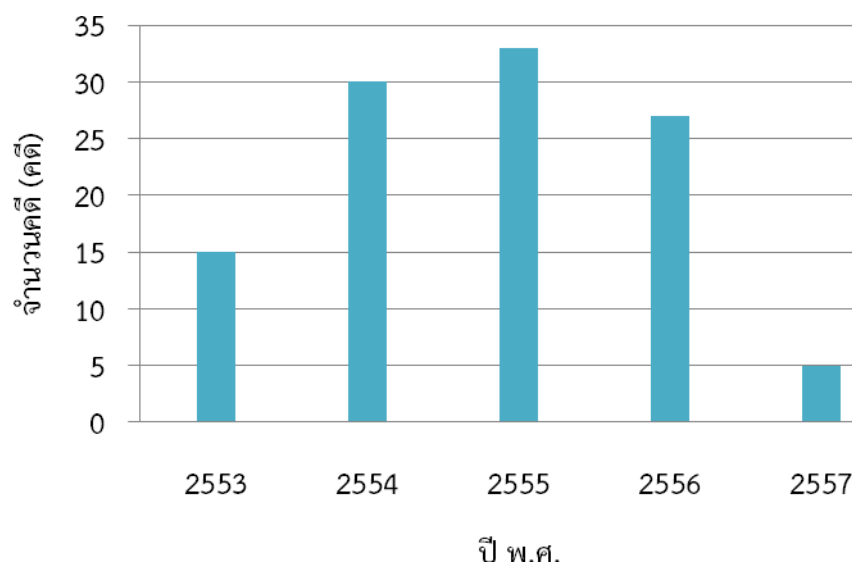
องค์ประกอบหลักของการวางแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการวางแผนโครงการ ซึ่งเคยเป็นแนวคิดและแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ความแตกต่างระหว่างทั้งสองแนวคิด จะเห็นได้จากการที่แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบของการปฏิบัติงาน ซึ่งระดับผลสำเร็จในแต่ละขั้นตอนก่อนที่จะมีการตัดสินใจในขั้นต่อไป ในขณะที่แผนโครงการเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตั้งแต่ต้นจนจบ

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีและแนวความคิดในการวางแผนมีอยู่มากมายและมีวิวัฒนาการเรื่อยมา อีกทั้งแนวความคิดที่ได้นำเสนอไปเป็นแนวความคิดที่ได้รับความสนใจและความนิยมเป็นอย่างมากในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ยังมีแนวคิดและทฤษฎีอื่นๆ อีกมากมายในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ แต่ละประเทศก็ได้มีการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและระบบการเมืองเฉพาะของแต่ละแห่ง ดังนั้น ในการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศไทย จึงควรมีการพิจารณาถึงแนวความคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นอยู่และที่ควรจะเป็นไปพร้อมกัน เพื่อให้

การพัฒนาประสบผลสำเร็จในการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ ตามที่ประชาชนในประเทศในแต่ละพื้นที่ต้องการ

พิจารณาตามพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากสภาพพื้นที่ ส่วนใหญ่ในจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ดังนั้นก่อนที่จะมีการพัฒนาควรที่จะมีการจัดระเบียบวางแผนผังเมือง (Zoning) ให้ชัดเจนก่อนว่าพื้นที่ส่วนไหนเป็นเขตพื้นที่โซนป่าไม้ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ของอุตสาหกรรม และพื้นที่ที่เป็นเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งการวางผังเมืองที่ชัดเจนจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่และยังเป็นการลดกรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

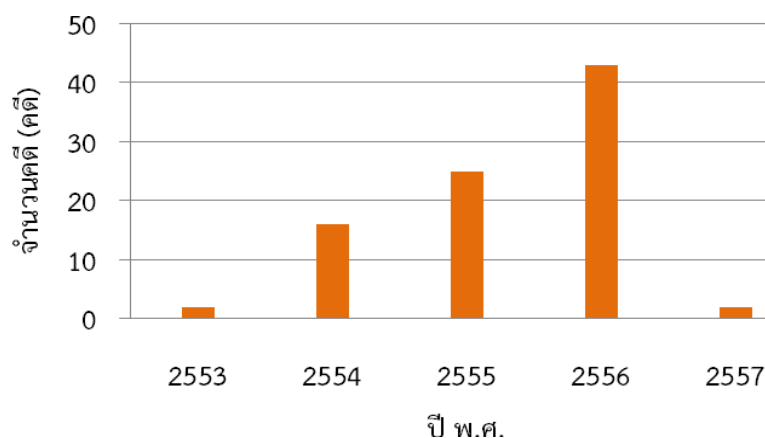
ปัญหาที่พบเกี่ยวกับพื้นที่ จากการศึกษาพบว่าคดีพิพาทส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของของเอกสิทธิ์ที่ดินทำกินระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ปัญหาการค้าผ่านชายแดน และปัญหาการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว โดยคดีที่เกิดขึ้นในเรื่องของการบุกรุกที่ดินพบว่าในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

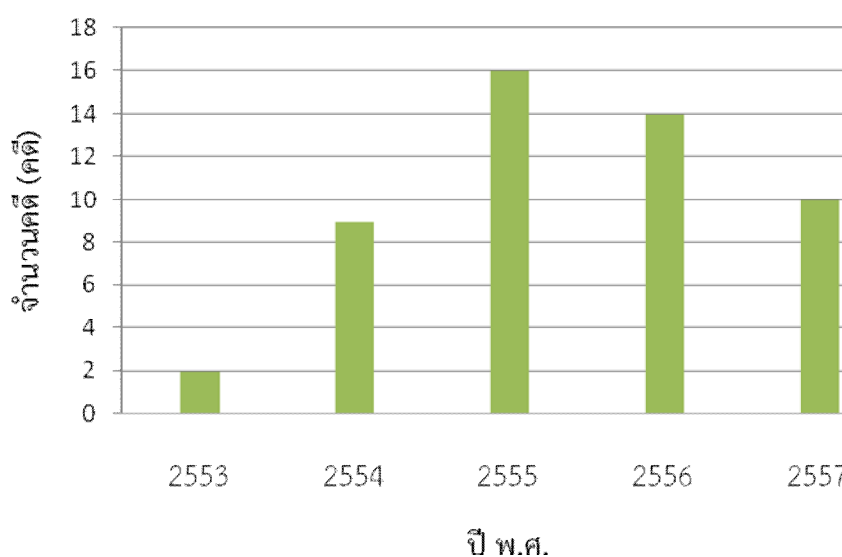
รูปที่ 4.2 สถิติคดีการบุกรุกพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากรูปที่ 4.2 พบว่า ตั้งแต่ปี 2553 ถึงปี 2555 จำนวนคดีเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากเมื่อเปรียบเทียบกับจากปี 2553 กับ ปี 2556 แล้วพบว่าจำนวนคดีที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นถึง 80% ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าในแต่ละปีคดีที่เกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินนับว่ายังเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการขยายตัวเชิงพื้นที่ได้

สำหรับในส่วนของคดีที่เกี่ยวกับป่าไม้และเอกสิทธิ์ที่ดินพบว่าในแต่ละปีจำนวนของคดีที่เกิดขึ้นเพิ่มมากขึ้นดังแสดงในรูปที่ 4.3 และ 4.4

รูปที่ 4.3 สถิติคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับป่าไม้ในจังหวัดกาญจนบุรี³

รูปที่ 4.4 สถิติคดีเกี่ยวกับเอกสารที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี⁴

จากรูปที่ 4.3 และ 4.4 จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2553 - 2556 จำนวนการเพิ่มขึ้นของคดีเกี่ยวกับป่าไม้และเอกสารที่ดินมีจำนวนมากขึ้นถึง ชี้ให้เห็นว่าการวางผังเมืองที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดของประชาชน

³ ที่มา : <http://www.kcbc.coj.go.th/index.php>

⁴ ศาลจังหวัดกาญจนบุรี. (16 กันยายน 2556). สืบคำจาก: <http://www.kcbc.coj.go.th/index.php>

ประเด็นปัญหาที่พบเกี่ยวกับพื้นที่ ดังนี้

1. การวางผังเมืองที่ไม่ชัดเจน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการวางผังเมืองพุทธศักราช 2518 มาตราที่ 23 ประชาชนในเขตพื้นที่ยังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และถึงแม้จะมีการแสดงความคิดเห็นประชาชนเขตพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้สูงอายุและไม่สามารถเข้าใจถึงตัวบทกฎหมายที่จำเป็นในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องก็ให้เกิดความไม่เข้าใจในการสื่อสารกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
3. ปัจจุบันผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรียังไม่มีการออกบังคับใช้ แต่มีการนำอนุภาคมาใช้เป็นตัวช่วยในการใช้พัฒนาในเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกันทั้งกลุ่มจังหวัด
4. เมื่อไม่มีการบังคับใช้ผังเมืองอย่างจริงจัง จึงไม่สามารถสรุปเขตพื้นที่ที่ชัดเจนได้ ทั้งนี้มีผลมาจากขั้นตอนของกฎหมายมีความยุ่งยากและซับซ้อนอันมาซึ่งความล่าช้าในการบังคับใช้
5. การขยายพื้นที่เพื่อเตรียมเป็นโครงการท่าเรือน้ำลึก(ทวาย) จะส่งผลให้มีจำนวนของแรงงานหลั่งไหลเข้ามาทำงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากแรงงานต่างด้าวและแรงงานในเขตพื้นที่เอง จะส่งผลกระทบต่อความหนาแน่นของจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ซึ่งจากเดิมเป็นวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมและป่าไม้ กลายเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและจุดพักสินค้าชั่วคราวหากเกิดโครงการภายในอนาคต
6. จากปัญหาในข้อ 5 ข้างต้น หากมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากเกษตรกรรมเป็นแหล่งชุมชน ต้องมีการเตรียมรับมือกับการจัดการเรื่องของสาธารณูปโภคในเขตชุมชน อันเป็นจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณมาช่วยในเรื่องของการขยายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาขยะในชุมชน ปัญหาด้านการจราจร ปัญหามลพิษที่จะเกิดตามมา เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับการขยายตัวของพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องด้วยสภาพการถือครองที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นแปลงที่ดินขนาดเล็ก จึงมักมีข้อจำกัดในการสร้างอาคารสูงและขนาดอาคารใหญ่ การรวบรวมแปลงที่ดินเล็กเหล่านี้ เพื่อให้เป็นแปลงที่ดินที่มีขนาดใหญ่อาจกระทำโดยยากลำบาก ทำให้นักลงทุนภาคเอกชนหลีกเลี่ยงการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก บริเวณพื้นที่ที่มีการกระจายกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเหล่านี้ จึงมักจะถูกปล่อยให้มีสภาพเสื่อมโทรมและจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยรอบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 และพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายผังเมือง เนื่องจากในการสร้างเมืองหรือพัฒนาเมือง การวางผังเมือง (Urban planning) ตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาเมืองเป็นไปตามแบบแผนหรือนโยบายที่จังหวัดกาญจนบุรีวางไว้

2. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับที่ดินและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ทฤษฎีการใช้ที่ดิน (Urban land use theory)

การศึกษาถึงรูปแบบการใช้ที่ดินในเมือง ได้มีการพัฒนามานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการศึกษาโดยนักภูมิศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเขตเมืองทุกประเภทรวมกัน และสามารถสร้างทฤษฎีที่สำคัญได้ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีเขตศูนย์รวม (Concentric zone theory) (Jame H. Johnson, 1975, p.170-172 อ้างถึงใน ปริญญา จิตรกรานทิกิจ, 2537, หน้า 44) ทฤษฎีนี้ตั้งขึ้นโดย เออร์เนสต์ ดับบลิว เบอร์กส์ (Ernest W. Burgess) ในปี ค.ศ.1952 ซึ่งกล่าวว่า เมืองมีรูปแบบการขยายตัวเป็นวงกลมหรือส่วนของวงกลมออกจากศูนย์กลางของเมือง โดยใช้ตัวอย่างการศึกษาจากเมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา แนวความคิดนี้กำหนดให้ จุดศูนย์กลางของเมืองเป็นย่านธุรกิจกลาง (Central business district) ซึ่งถือว่าเป็นแกนกลางของเมืองตัดออกมาเป็นส่วนที่เรียกว่าย่านเปลี่ยนแปลง (Transition zone) เป็นส่วนที่ผสมระหว่างย่านธุรกิจกลางและย่านพักอาศัยของผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมักเรียกว่าเขตเสื่อมโทรม ตัดออกมาจะเป็นย่านพักอาศัยของชนชั้นกลางที่ได้อพยพออกไปเพื่อให้พ้นจากสิ่งรบกวนและเพื่อที่อยู่ที่ดีกว่าเก่า รอบนอกออกไปอีกจะเป็นย่านที่เรียกว่าย่านเคลื่อนย้าย (Commuter zone) ซึ่งเป็นย่านพักอาศัยของคนที่มีฐานะดีและบางส่วนจะกลายเป็นพื้นที่ชานเมือง คนเหล่านี้นักจะทำงานอยู่ในใจกลางเมืองจึงต้องมีการเดินทางเข้าออกเป็นประจำ

2. ทฤษฎีแบ่งเขตของเมืองเป็นส่วน (Sector theory) (Ray M. Northam, 1975, p. 189-190 อ้างถึงใน ปริญญา จิตรกรานทิกิจ, 2537, หน้า 45) นักสังคมวิทยา ชื่อ โฮเมอร์ ฮอยท์ (Homer Hoyt) ได้สร้างทฤษฎีนี้ขึ้นในปี ค.ศ.1969 โดยแบ่งเมืองออกเป็น ส่วน ๆ (Sector) ในแต่ละส่วนของเมือง ประกอบด้วยกิจกรรม และประชากรในส่วนต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นจะต้องเป็นรูปวงกลมซ้อนกันเสมอไป กล่าวคือ บริเวณย่านอุตสาหกรรม ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นโดยรอบศูนย์กลางเมือง แต่อาจขยายไปตามแนวยาวออกสู่ชานเมืองให้รูปแบบการขยายตัวเป็นแบบคล้ายใบพัดหรือรูปลิ้ม

3. ทฤษฎีเขตที่มีจุดศูนย์กลางจำนวนมาก (Multiple nuclei theory) (Northam, 1975, p. 190-192 อ้างถึงใน ปริญญา จิตรกรานทิกิจ, 2537, หน้า 45) ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นโดย ฮาร์ริส (Harris) และอัลล์แมน (Ullman) ในปี ค.ศ.1945 ซึ่งมีแนวความคิดที่ว่า ศูนย์กลางของเมืองใหญ่ ๆ นั้นมิได้เกิดขึ้นมาจากที่เพียงแห่งเดียว กล่าวคือเมืองใหญ่ ๆ นั้นมิได้ขยายตัวขึ้นโดยรอบอาณาบริเวณศูนย์กลางเมือง หรือย่านธุรกิจกลางเพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากแต่ขยายตัวโดยรอบบริเวณศูนย์กลางหลาย ๆ แห่ง ซึ่งอยู่ในเมืองนั้น การวางผังเมืองมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำหน้าที่ของเมืองเป็นไปอย่างสมบูรณ์ หน้าที่หลักของเมือง (Crucial function) คือการช่วยให้ประชากรจำนวนมากสามารถที่จะไปทำงานปรีชาธุรกิจ ซื้อและขาย ตกลงกันในเรื่องต่าง ๆ การเรียนการสอน และจุดมุ่งหมายอื่น ๆ ได้ง่ายและสะดวกสบายที่สุด เสียเวลาน้อยและปลอดภัย ด้วยเหตุนี้การเชื่อมโยงภายในเมืองจึงถูกกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระยะทางสั้น ๆ เพื่อเมืองจะสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ปัญหาที่พบเรื่องที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม ทำให้ที่ดินมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ประกอบกับความต้องการการใช้ประโยชน์จากที่ดินสูงขึ้น ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีการใช้ที่ดินอย่างผิดประเภทหรือใช้อย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งความไม่ชัดเจนของที่ดินที่เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนบางส่วนมีการขยายพื้นที่ทำกินเข้าไปในเขตที่ดินสาธารณะ เขตป่าสงวน

เขตป่าอนุรักษ์ เขตพื้นที่ทางการทหาร ซึ่งการบุกรุกนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐบาลได้ การจากข้อมูลทางสถิติเดือนธันวาคม พ.ศ.2553 พบว่ามีเกษตรกรในชนบทจำนวนมากประสบกับปัญหาที่อยู่อาศัยของที่ดินทำกินในพื้นที่รัฐบาลโดยไม่ชอบตามกฎหมายและถูกดำเนินคดีจับกุมในข้อหาบุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งขนาดนี้มีผู้ถูกจับกุมแล้วจำนวน 836 ราย และคดีที่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาคดีและยังไม่มี การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีจำนวนหลายแสนล้านครอบครัว ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าการจัดสรรพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา รวมทั้งในเรื่องของการเวนคืนที่ดิน ซึ่งในการที่จะขยายเมืองนั้นอาจจะต้องมีการเวนคืนพื้นที่บางส่วน โดยก่อนที่จะมีการเวนคืนการสร้าง ความเข้าใจให้กับชาวบ้านที่ถูกเวนคืนพื้นที่เป็นเรื่องที่สำคัญถึงแม้ว่าตามตัวบทกฎหมายจะมีการระบุเรื่องการเวนคืนพื้นที่และเรื่องของการกำหนดค่าทดแทนสินไหมที่ชัดเจน แต่การเวนคืนบางพื้นที่อาจสร้างความไม่คุ้มค่าและไม่เข้าใจแก่ชาวบ้านและอาจก่อให้เกิดกรณีพิพาทเชิงพื้นที่ตามมาได้

สำหรับในส่วนของที่ราชพัสดุ มีจำนวนของกรณีร้องเรียนที่ราชพัสดุจำนวน 29 กรณีส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของที่ดินของทหารกับส่วนราชการ และที่ดินทางการทหารกับเอกชน ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นคือ ประชาชนเช่าทำประโยชน์ในที่ราชพัสดุ แต่เมื่อหน่วยงานรัฐต้องการใช้ประโยชน์จึงเกิดข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐบาล และปัญหาในเรื่องของประชาชนทำกินและอยู่อาศัยมาก่อนการกำหนดเป็นที่ราชพัสดุซึ่งต้องมีการพิสูจน์สิทธิที่ทำกินและอยู่อาศัย ตัวอย่างกรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ในอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีได้มีประชาชนเข้าไปบุกรุกทำกินในพื้นที่ และมีการเข้าไปดำเนินการถากถางพื้นที่เข้าไปทำประโยชน์ทำกินในพื้นที่บริเวณเชิงเขาและมีการดำเนินการขออนุญาตเอกสารสิทธิ์เพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยมีการเข้าไปรังวัดพื้นที่ (ร31 พัน 1 รอ.) โดยชาวบ้านมีการอ้างว่ามี การทำประโยชน์มาก่อน เนื่องจากพื้นที่ที่ขอเป็นพื้นที่ราชพัสดุ เจ้าหน้าที่ที่ดินจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานธนารักษ์พื้นที่รับทราบ ซึ่งถ้าพิสูจน์ได้ว่าครอบครองอยู่ก่อนหน่วยราชการทหารจะต้องแจ้งให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ทราบเพื่อขอคัดค้าน ซึ่งโดยปกติที่ดินที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่ดินของรัฐมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2481 ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมือง ตำบลวังขนาย ตำบลบ้านทวนและตำบลวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2481 แม้จะมีการขึ้นทะเบียนเป็นที่ดินหลวงในปี พ.ศ.2504 ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าชาวบ้านมาอยู่หลัง พ.ศ.2481 รัฐก็จะได้เปรียบ

ประเด็นปัญหาที่พบเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ชัดเจนของพื้นที่ทับซ้อนกับสิทธิการใช้ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความไม่รู้ไม่เข้าใจของชาวบ้านในเรื่องของการในสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
2. ความขัดแย้งความไม่ชัดเจนเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองในคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะ นอกจากนี้ประชาชนจำนวนหนึ่งที่ถูกระบุดำเนินคดีหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีป่าไม้และที่ดินที่มีฐานะยากจน
3. การใช้ภาษาพื้นบ้านเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาราชการทำให้ไม่สามารถสื่อสารและทำความเข้าใจกับภาษาที่ใช้ในชั้นศาลได้จึงทำให้เกิดความผิดพลาดและนำไปสู่การไม่สามารถใช้สิทธิในการปกป้องตนเองได้

4. ปัญหาในเรื่องการยึดครองพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเพื่อใช้เป็นพื้นที่ฝึกทหาร ซึ่งปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเหล่านี้อาจกลายเป็นปัญหาด้านการลงทุนของนักลงทุนที่ไม่มีความมั่นใจในเรื่องของที่ดินที่จะลงทุน ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนเอกชนไม่กล้าเข้ามาลงทุนในจังหวัด และอาจส่งผลกระทบถึงเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแต่ยังไม่สามารถจัดการข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ซึ่งการจัดรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.2547 ซึ่งตามมาตรา 6(2) มีการกำหนดให้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดตามที่คณะกรรมการจังหวัดเสนอตามมาตรา 13(3)

3. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

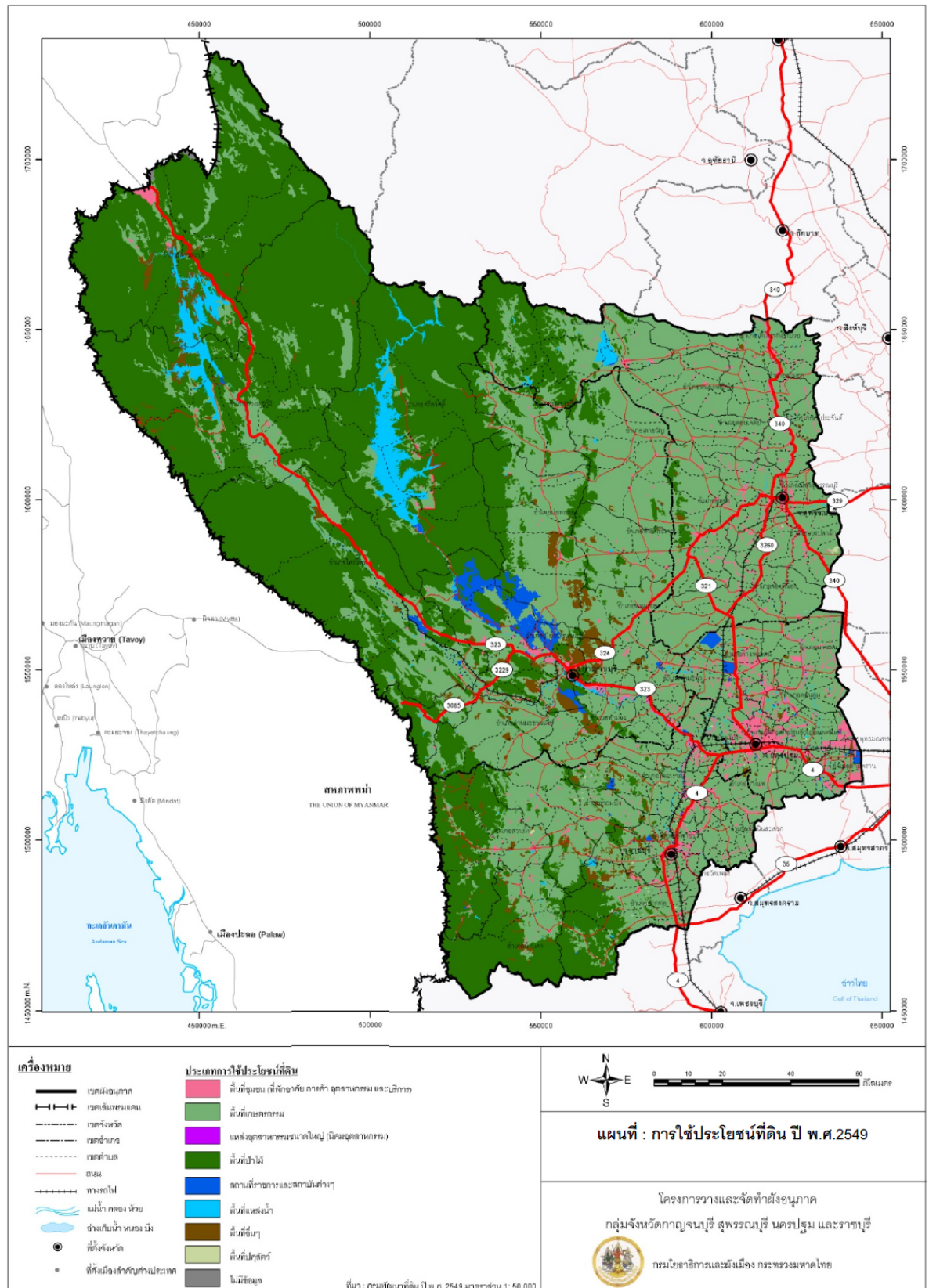
รูปแบบและวิธีการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นการตรวจระบบ

รายการของปัจจัยหรือตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนามาตรวจสอบหาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธี Scaling Check List เป็นการตรวจสอบรายการเบื้องต้นว่าข้อมูลตัวแปรใด นำจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด

การตรวจสอบและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมหลักๆ มีอยู่ 4 ด้าน

1. ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resources)
2. ทรัพยากรทางชีวภาพ (Biological Resources)
3. คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ (Human Use Value)
4. คุณภาพชีวิต (Quality of Life Value)

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดกาญจนบุรี คือ เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้นในการพัฒนาและขยายตัวเชิงพื้นที่ควรที่จะมีการศึกษาของเขตของตัวบทกฎหมายนี้ให้แน่ชัดว่าหากมีการขยายพื้นที่เข้าไปในเขตป่าแล้วจะไม่เป็นการทำผิดกฎหมายป่าไม้ในเรื่องของการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ายังไม่มีมาตราไหนที่เอื้อต่อการขยายตัวเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นในเรื่องการอนุรักษ์ และคงรักษาพื้นที่ป่าเอาไว้จากผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบว่าสถานการณ์สิทธิในการจัดการที่ดินและป่าไม้ของอนุกรรมการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2550 (สิ้นสุด 30 กันยายน พ.ศ.2550) คณะอนุกรรมการได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีละเมิดสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าไม้เป็นจำนวน 271 กรณี โดยคดีที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลกับเอกชน โดยเป็นคดีเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งในกรณีของการปลูกป่าทึบที่ทำกินของชาวบ้าน สำหรับฝั่งแสดงเขตพื้นที่ป่าไม้แสดงดังรูปที่ 4.5

รูปที่ 4.5 แสดงพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ตัวอย่างคดีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นคือ คดีอาญาหมายเลขแดงที่กท 230/2552 ศาลจังหวัดทองผาภูมิ คดีที่เกิดขึ้นระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดทองผาภูมิกับนายประชา อรุณศรีสุวรรณจำเลย คดีที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของการบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพนักงานอัยการฟ้องชาวบ้านชนเผ่ากะเหรี่ยงหมู่บ้านคลิตี้ล่าง จังหวัดกาญจนบุรีในข้อหาบุกรุก ครอบครอง แผ้วถาง เป็นคดีอาญาเป็นผลให้ผู้กระทำผิดหรือจำเลยได้รับการจำคุก กักขังหรือปรับ สำหรับคดีแพ่งจะเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อโต้แย้งสิทธิในการครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างเอกชนกับเอกชน ซึ่งศาลจะส่งผลให้ผู้กระทำผิดชดเชยค่าเสียหายและในกรณีที่เป็นเรื่องที่รัฐเรียกค่าเสียหายจากเอกชนจากการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย

ในส่วนของการนำกฎหมายป่าไม้ และกฎหมายสิ่งแวดล้อมมาใช้ พบว่ามีข้อดีคือ เป็นการควบคุมและรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีอย่างคุ้มค่าและเพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งโอกาสที่จะพัฒนาจังหวัดโดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นมีโอกาสเป็นไปได้สูงเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ป่าไม้ อย่างไรก็ตามข้อเสียของการใช้กฎหมายป่าไม้ คือ เนื่องจากกฎหมายป่าไม้ถูกเขียนขึ้นโดยไม่ได้นำความคิดเห็นของประชาชนมาช่วยในการร่างกฎหมายซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ในเรื่องของสิทธิและผลประโยชน์ได้ โดยผลกระทบส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายที่ดิน จะเป็นพื้นที่ป่าตามค่านิยมของตัวบทกฎหมาย ทำให้พื้นที่ที่ชาวบ้านอยู่กลายเป็นที่ของป่าไม้เนื่องจากชาวบ้านไม่ได้แจ้งการใช้ที่ดินเพื่อทำประโยชน์ ซึ่งการแก้ปัญหาอาจมีการปรับค่านิยามต่างๆให้ชัดเจนและมีการเผยแพร่ความรู้ให้ชาวบ้านได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และบางพื้นที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินบางแห่งที่ออกเอกสารสิทธิ์แล้วและมีเอกสาร นส.2 และนส.3 ให้ชาวบ้านไปแล้ว แล้วมาประกาศภายหลังว่าเป็นเขตป่าทำให้ชาวบ้านไม่สามารถใช้เอกสารสิทธิ์นั้นได้ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็วควรที่จะมีการกำหนดจุดพื้นที่ให้ชัดเจน ไม่ให้เกิดเป็นพื้นที่ทับซ้อน

4. กลุ่มกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดกาญจนบุรี คือ ควรมีการนำนโยบายส่งเสริมการลงทุน 2555 (เขต2) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) หรือ Board of Investment (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรมมาช่วยเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นๆ และจากการศึกษาการส่งเสริมการลงทุนที่เกิดขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อให้สามารถผลักดันและจัดตั้งพื้นที่บางส่วนให้เป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) (Board of Investment: BOI) ซึ่งเป็น หน่วยงานที่ช่วยในการส่งเสริมการลงทุน โดยให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร เช่น การยกเว้น/ลดหย่อนภาษี สิทธิพิเศษเกี่ยวกับภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี โดยทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการจัดแบ่งเขตการลงทุนออกเป็น 3 เขต

ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจโดยใช้รายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์ พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตการลงทุน เขต 2 ซึ่งการนำ BOI มาใช้ในจังหวัดกาญจนบุรีถือว่าเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดมาก เนื่องจากจะช่วยให้อุตสาหกรรมทางการเกษตรเจริญเติบโตขึ้น และทำให้จังหวัดกลายเป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ว่า "ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ประตุการค้าชายแดน และมุ่งพัฒนาสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน" ประกอบกับนโยบายที่เกิดขึ้นของทางรัฐบาลที่จะผลักดันให้ทางจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีการค้าชายแดนที่สำคัญ รวมทั้งการผลักดันพื้นที่บางส่วนให้กลายเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณรอบๆ ด่านบ้านพุน้ำร้อน กับบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ที่มีการติดต่อซื้อขายทางชายแดนกับสหภาพเมียนมาร์ เพราะฉะนั้นการศึกษาในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรจึงเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาการแบ่งเขตการลงทุน เขต 2 เขต 3 นั้นพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของสิทธิและประโยชน์ทางด้านภาษีแตกต่างกัน เช่น การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี การหักค่าขนส่ง ไฟฟ้า ประปา 2 เท่า การหักค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สิทธิประโยชน์พวกนี้ เขต 2 จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ แต่เขต 3 จะได้รับสิทธิ เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี คณะกรรมการ BIO จึงควรพิจารณาให้การสนับสนุนให้เมืองกาญจนบุรีเป็นรูปแบบการสนับสนุน เขต 3 เพื่อส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่

64,965 ล้านบาทโดยตารางแสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ 2552-2555 (มกราคม-สิงหาคม) แสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ปีพ.ศ.2552-2555 (เดือนมกราคม-สิงหาคม)

อันดับ	จังหวัด	2552			2553			2554			2555 (มกราคม-สิงหาคม)				
		ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	Δ%	นำเข้า	Δ%	ดุลการค้า
1	กาญจนบุรี	514	87,751.9	-87,237.9	2,114.2	83,275.4	-81,161.2	3,671.3	100,694.4	-97,023.1	1,314	-45.0	64,965.0	7.9	63,651.0
2	ตาก	25,073.2	1,495.8	23,577.4	23,969.0	1,087.7	22,881.3	21,216.5	888.7	20,237.7	24,142.7	86.9	773.9	18.3	23,368.8
3	ระนอง	10,590.1	2,711.1	7,879.0	14,531.6	2,239.6	12,302.0	23,331.2	2,002.9	21,328.3	12,157.3	-26.5	1,387.4	-15.0	10,969.9
4	เชียงราย	6,221.8	183.7	6,038.0	10,063.4	199.9	9,863.5	12,106.8	120.9	11,985.9	7,872.8	-7.3	99.7	31.5	7,773.1
5	แม่ฮ่องสอน	201.1	17.3	183.9	163.6	221.0	-57.5	251.7	47.3	204.4	97.6	-52.5	27.2	-22.3	70.4
6	ประจวบคีรีขันธ์	2.3	1.4	1.0	2.1	1.1	1.0	19.8	21.8	-2	26.8	51.3	16.7	208.6	10.1
7	เชียงใหม่	1.8	0.0	1.8	1.5	0.1	1.4	0.0	0.0	0.0	7.5	N/A	0.0	0.0	7.5
8	อื่นๆ	0.0	0.8	-0.8	9.1	0.0	9.1	2.0	0.0	2.0	0.0	-100.0	0.0	0.0	0.0
	รวม	42,604.4	92,162.0	-49,557.6	50,854.4	87,014.9	-36,160.4	60,599.3	103,776.0	-43,176.7	45,618.9	12.5	67,070.0	7.5	-21,451.1

ที่มา: กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่าแม้ว่าประเทศไทยจะเสียดุลการค้ากับสหภาพเมียนมาร์มาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ดีประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังเมียนมาร์เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากการเปิดด่านชายแดนแม่สอด ในเดือนธันวาคม 2554 ซึ่งกำลังพิจารณาจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด พบว่ามีส่วนช่วยให้การขาดดุลการค้ากับเมียนมาร์ลดลง ซึ่งด่านแม่สอดเป็นด่านที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังเมียนมาร์ที่สูงที่สุด และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับด่านบ้านพุน้ำร้อนและบริเวณรอบๆ จากการศึกษาพบว่า ด่านบ้านพุน้ำร้อนและบริเวณข้างเคียงมีศักยภาพที่จะจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเมื่อพิจารณารวมกับนโยบายของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีแผนบูรณาการการพัฒนาจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตกตามนโยบายความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ในเรื่องของการค้าการลงทุนชายแดน มีนโยบายที่จะพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนกาญจนบุรี ซึ่งถือว่าเป็นจุดผ่านแดนถาวรเดียวเท่านั้นที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างไทยกับเมียนมาร์และเป็นจุดผ่านแดนที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ที่จะเป็นส่วนช่วยให้การขนส่ง การแปรรูปวัตถุดิบสินค้าเข้าสู่ตลาดโลกได้สะดวกยิ่งขึ้น และยังเป็นการเปิดประเทศสู่เส้นทางการเดินเรือใหม่ของโลกโดยจะมี Trans-border Corridor ที่มาเชื่อมโยงกับไทยบริเวณบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี และจากการศึกษาพิจารณาศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรีที่จะมีการพัฒนาพื้นที่บางส่วนเพื่อจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พบว่าพื้นที่บางส่วนสามารถพัฒนาได้ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อน และบริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์ แต่อย่างไรก็ตามในการจะจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรจะมีการพิจารณาศึกษาในเรื่องของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้พระราชบัญญัติ เป็นการสร้างเขตพื้นที่เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการบริการโดยเขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 16 ที่สามารถใช้อำนาจแทนหน่วยงานราชการตามมาตรา 51 และ 52 และแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 55 และ 56 รวมถึงได้รับเงินงบประมาณเป็นทุนอุดหนุนจากราชการตามมาตรา 20 แต่เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับใดๆ ที่บังคับใช้กับรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรมหาชนต่างๆ และจากการที่พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการดำเนินการหลายอย่างทำให้ทวิภาคการและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คิดเห็นว่าจะเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมได้เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ป่าไม้ นอกจากนี้การป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการรับฟังความคิดเห็นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ จะเน้นเฉพาะผลกระทบกับประชาชนในเขตพื้นที่นั้นตามมาตรา 13 แต่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนนอกพื้นที่ จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรี จะต้องมีความชัดเจนในเรื่องของกฎหมาย ดังนั้นประชาชนจำเป็นต้องมีบทบาทโดยภาคประชาชนจะต้องจัดให้มีการเสนอความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสาธารณชน และรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะมีการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ

สำหรับจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบของกฎหมายในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีสามารถทำการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและความเป็นไปได้และการประเมินผลกระทบของกฎหมายในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้โดยการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องอิงตามกฎหมายป่าไม้และกฎหมายสิ่งแวดล้อม 2. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางราชการการขอพื้นที่บางส่วนเพื่อการพัฒนาสามารถทำได้ง่ายขึ้น	1. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และที่ทางการทหารเป็นส่วนมากอาจส่งผลกระทบต่อชาวพื้นที่ยุบริเวณนั้นเมื่อมีการขอเวนคืนพื้นที่เพื่อนำพื้นที่มาพัฒนา 2. พื้นที่บางส่วนของชาวบ้านมีปัญหาที่ดินเกี่ยวกับในเรื่องของเอกสารสิทธิ์เช่นที่ดินมีเอกสาร นส.2 นส.3 ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาพื้นที่ได้
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1. การพัฒนาพื้นที่บางส่วนโดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านชายแดนบ้านพุน้ำร้อนอาจทำให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นเส้นทางขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศได้ 2. พื้นที่บางส่วนที่เป็นจุดทางลงของโครงการทางหลวงหมายเลข 81 ที่สามารถเชื่อมต่อกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายสามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมทางการเกษตรได้	1. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และเขตพื้นที่ทางการทหารเป็นส่วนมากทำให้การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดกาญจนบุรีไม่สามารถนำบางเขตพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นการวางผังเมืองตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ.2518 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ 2. เนื่องจากผังเมืองกาญจนบุรียังไม่ได้ออกมาบังคับใช้ อาจทำให้นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในจังหวัดมีความไม่มั่นใจได้

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการส่วนใหญ่ ยังมีความคิดเห็นว่าหากจังหวัดกาญจนบุรีมีการพัฒนาขยายตัวมากขึ้น ซึ่งการขยายตัวที่เกิดขึ้นอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ รวมทั้งเขตพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีได้ ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม เช่น การทำการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น (Environmental impact assessment: EIA)

4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นไปตามแนวทางและแผนการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพสูงในการเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน มีขีดความสามารถเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก ในด้านการค้าการลงทุนชายแดน ได้อย่างดีเขตเศรษฐกิจชายแดนกาญจนบุรี เมื่อเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึกทวาย จะทำให้สามารถขนส่งและแปรรูป วัตถุดิบและสินค้าสู่ตลาดโลกได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยจะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักที่จะกระตุ้นพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมต่างๆ ของภาคตะวันตก

ผลกระทบในเชิงพื้นที่ต่อไทย ในเชิงการลงทุนนั้นจะเปิดพื้นที่การลงทุนในเชิงอุตสาหกรรมไปยังภาคตะวันตก ซึ่งหากเป็นไปตามแผนบูรณาการการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตกที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) เสนอไว้จังหวัดกาญจนบุรีก็จะเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันตก และเป็นประตูการค้าเชื่อมต่อไปยังท่าเรือทวาย อย่างไรก็ตามหากไม่เป็นไปตามแผนดังกล่าว แต่มีการเปิดด่านพุน้ำร้อนเป็นด่านถาวรการกระจายตัวของฐานการผลิตก็ยังคงมีแนวโน้มขยายตัวไปยังภาคตะวันตกเช่นเดิม โดยหลักๆ จะกระจายตัวไปยังจังหวัดนครปฐมและราชบุรีเพื่อเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศและใช้ท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือหลักในการนำเข้าและส่งออกสินค้าต่อไป

กล่าวได้ว่า การพัฒนาท่าเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวายนั้นจะมีผลกระทบในเชิงพื้นที่ทางภาคตะวันตกเป็นหลักในขณะที่ฐานการผลิตหลักยังคงต้องดำเนินต่อไปแม้ว่าจะไม่มีการพัฒนาท่าเรือทวายก็ตาม ส่วนในรูปแบบการค้าระหว่างไทยกับประเทศพม่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ยังคงเปลี่ยนแปลงตามระบบเศรษฐกิจไม่ว่าจะทำเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวายเกิดขึ้นหรือไม่ และหากพิจารณาถึงเศรษฐกิจมหภาคมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศจากการพัฒนาท่าเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวายจะเป็นผลโดยตรงจากการลงทุนเพิ่มในระดับพื้นที่ภาคตะวันตกเป็นหลัก เช่นเดียวกับมูลค่าการค้า และกิจกรรมการขนส่งระหว่างประเทศจะเติบโตขึ้นตามแนวสะพานเศรษฐกิจแหลมฉบัง-ทวาย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมการพัฒนาท่าเรือ และนิคมทวายถือว่าส่งผลในเชิงบวกต่อการค้าและการลงทุนของไทยมากกว่าประเทศพม่า ดังนั้นเมื่อมีการเกิดขึ้นของท่าเรือทวายจะได้รับบทบาทประหนึ่งท่าเรือฝั่งอันดามันของไทยซึ่งจะช่วยผ่อนคลายข้อจำกัดของการเติบโตเชิงพื้นที่สำหรับฐานการผลิตหลักในประเทศไทย บทบาทของท่าเรือทวายจะสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของฐานการผลิตจากส่วนกลางมายังภาคตะวันตกและเชื่อมต่อไปยังท่าเรือทวาย และก่อตัวเป็นเครือข่ายการผลิตในระดับโลก ในขณะที่ยังคงฐานการผลิตของไทยให้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายนี้รูปแบบดังกล่าวสามารถสร้างบรรยากาศการลงทุนตามแนวพื้นที่สะพานเศรษฐกิจแหลมฉบัง-ทวายไปได้อย่างน้อยในช่วงระยะ 20 ปีของการพัฒนา โดยทางอ้อมแล้วมันจะทำให้ประเทศไทยมีเวลาทบทวนและตัดสินใจการพัฒนาเชิงพื้นที่และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อรับรองข้อกำหนดของการเติบโตของกรุงเทพฯ และปริมณฑลและพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมทั้งภาคตะวันตกในอนาคต นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีก อาทิ กฎหมายผังเมือง กฎหมายการจัดรูปที่ดิน กฎหมายโรงงาน หรือกฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องมากในการศึกษาวางแผนก่อนเบื้องต้นในการวางโครงสร้างต่างๆ ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวเชิงพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.1 การบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในการขยายตัวของพื้นที่

- (1) การพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีที่มีศักยภาพทางภูมิเศรษฐกิจร่วมกันทั้งทางด้านทรัพยากรและโครงสร้างการ โดยเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและจัดการตั้งแต่ต้น
- (2) สนับสนุนบทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาพื้นที่ภูมิภาคและชนบทโดยปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้ยืดหยุ่นเชิงพื้นที่เป็นเกณฑ์หลักในการส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการเชิงพื้นที่
- (3) กระจายบริการโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม โดยเฉพาะการศึกษาที่ได้มาตรฐานทัดเทียมกับการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานครไปสู่พื้นที่ในภูมิภาคและชนบท เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคน และหยุดยั้งการอพยพเข้าเมืองใหญ่ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูงกระจายออกไปตั้งถิ่นฐานตามพื้นที่ต่างๆ ได้

(4) พัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ให้ประสานเป็นโครงข่ายที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนเมืองและชนบทอย่างเป็นระบบ

(6) จัดให้มีระบบการวางแผนและประสานงานการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยสนับสนุนให้เมืองที่เป็นชุมชนศูนย์กลางของพื้นที่ สามารถทำหน้าที่เป็นฐานรองรับและกระจายการพัฒนาไปสู่ชุมชนโดยรอบ มีการจัดระเบียบเมืองและชุมชนที่ดี โดยมีการวางผังเมือง ระบบสาธารณูปโภค ป้องกันและควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและบริการทางสังคม เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของชุมชนศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับชุมชนโดยรอบ และเมืองอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ยึดแนวทางการประสานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเป็นหลักในการจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาของภาครัฐ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่นในทุกะดับในการวางแผนการจัดการและงบประมาณ เพื่อการประสานความร่วมมือและผนึกกำลังกับภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชนทั้งภายในและภายนอกในการพัฒนา

4.3.2 การรักษาสภาพแวดล้อมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง

(1) จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองและแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองตามลำดับความสำคัญของปัญหา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนจัดทำแผนการลงทุน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองมากขึ้น ด้วยการนำมาตรการส่งเสริมการลงทุนมาใช้กับกิจการด้านการควบคุม ป้องกันและแก้ไขมลพิษที่ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดภาระการลงทุนของภาคเอกชน

(3) พิจารณาให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ก่อนประกาศเขตอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการดำเนินโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐที่จะมีผลต่อสาธารณชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมตลอดทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้น

(4) เตรียมการป้องกันและควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชนเมืองในเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคและเมืองชายแดน โดยให้มีแนวทางควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อการควบคุมมลพิษ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และการรักษาสภาพแวดล้อม

(5) ปรับสภาพแวดล้อมในชุมชนแออัด ให้เหมาะสมและขยายบริการสังคม ให้เข้าถึงชุมชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคสังคมเมืองต่างๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์และการป้องกันปัญหาหมอกควันพิษ

4.3.3 การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนในเมือง การสร้างโอกาสให้แก่ชุมชนและคนจนในเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วที่ผ่านมา จำเป็นต้องยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนที่อยู่ในเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนาที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้ บริการสังคม และสุขภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนและคนจนในเมืองสามารถก่อร่างสร้างตัวและช่วยเหลือตนเองต่อไปได้อย่างถาวร โดยมีแนวทางพัฒนาดังนี้

4.3.4 ให้มีคณะกรรมการประสานการพัฒนาชุมชนเมืองระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบาย ประสานและกำกับดูแลการดำเนินงานและงบประมาณในการพัฒนาชุมชนแออัด และคนจนในเมืองอย่างเป็นเอกภาพ โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีรองรับและมีผู้แทนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประสานกับคณะกรรมการในระดับท้องถิ่นต่างๆ อย่างใกล้ชิด

4.3.5 บทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง

(1) จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเมือง โดยสนับสนุนด้านสินเชื่อและอื่นๆ สำหรับการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ สภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัย และการรื้อย้ายชุมชน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาชุมชนแออัดและคนจนในเมืองสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง ครบวงจรและต่อเนื่อง

(2) สนับสนุนให้มีการพิจารณาจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับชุมชนแออัด รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง ตลอดจนปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณให้ลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง

(3) จัดทำแผนการพัฒนาและจัดหาที่อยู่ที่เหมาะสมของชุมชนแออัด แรงงานอุตสาหกรรม และคนจนในเมือง รวมทั้งแผนป้องกันการเกิดชุมชนแออัด โดยให้ชาวชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดเตรียมแผนไว้ล่วงหน้าร่วมกับเจ้าของที่ดินและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ร่วมให้การสนับสนุน รวมทั้งการพิจารณานำที่ดินของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่มาใช้ประโยชน์ให้เกิดความสมดุลทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมือง

(4) ใช้มาตรการภาษีส่งเสริมการมีที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย เช่น เพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น

4.4 กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษนครแม่สอด

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครแม่สอด พ.ศ.

จัดตั้งนครแม่สอดขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษและกำหนดระเบียบบริหารราชการนครแม่สอดไว้ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งนครแม่สอด

กำหนดให้จัดตั้งนครแม่สอดขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีเขตพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ของเทศบาลนครแม่สอดและเทศบาลตำบลท่าสายลวดที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยภายหลังการจัดตั้งนครแม่สอดขึ้นแล้วให้ยุบเทศบาลทั้งสอง และเขตพื้นที่ของนครแม่สอดจะไม่รวมอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก

2. การบริหารนครแม่สอด

กำหนดให้นครแม่สอดมีสภานครแม่สอด และนายกนครแม่สอดซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และทั้งสองฝ่ายมีวาระคราวละ 4 ปี โดยสภานครแม่สอดมีสมาชิกจำนวน 36 คน และนายกนครแม่สอดอาจแต่งตั้งรองนายกนครแม่สอดได้ไม่เกิน 4 คน

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มี “คณะกรรมการที่ปรึกษาพัฒนานโยบายนครแม่สอด” ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวน 7 คน ผู้แทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องที่นายกนครแม่สอดแต่งตั้งจำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่สภานครแม่สอดแต่งตั้งจำนวน 7 คน ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนานครแม่สอด การดำเนินการตามอำนาจ

หน้าที่ การจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณ การแก้ไขปัญหาแก่นายกนครแม่สอดจะต้องนำเสนอแนะหรือความเห็นของคณะกรรมการฯ ไปคำนึงด้วย

3. อำนาจหน้าที่ของนครแม่สอด

นอกจากมีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลนครแล้ว เมื่อนครแม่สอดมีความพร้อมและคณะรัฐมนตรีเห็นสมควร อาจมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นครแม่สอดมีอำนาจหน้าที่เข้าไปบริหารจัดการหรือดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเมืองการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นได้ อาทิ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. รายได้ของนครแม่สอด

นครแม่สอดจะมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตพื้นที่ของนครแม่สอด และอาจมีรายได้ตามกฎหมายอื่นๆ เพิ่มขึ้นจาก อบท. ทัวไป รายได้เพิ่มเติมจากอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวที่มีภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับนครแม่สอดเข้ามาทำงานในเขตพื้นที่ได้เป็นการชั่วคราวหรือตามฤดูกาลเนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่าในปัจจุบันมีคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตนครแม่สอดในลักษณะเข้ามาเย้นกลับเป็นปริมาณมาก ซึ่งเป็นผลให้นครแม่สอดมีภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการกับกลุ่มคนต่างด้าวเหล่านี้ซึ่งต้องมีการใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เช่น การรักษาความสะอาด การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การอนามัยและสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานในนครแม่สอด ฯลฯ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนครแม่สอดจะมีรายได้ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บรายได้จากอำนาจหน้าที่พิเศษที่เพิ่มขึ้นทุกรายการด้วย

5. การกำกับดูแล

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของนครแม่สอดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติการใดของนครแม่สอดหรือสั่งการอื่นใดได้ตามที่เห็นสมควร

ผลกระทบของการมีกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษนครแม่สอด

1. เพื่อเป็นการรองรับนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 78 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. มีนโยบายที่รองรับการกระจายอำนาจให้แก่การองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้
3. สามารถพัฒนาจังหวัดให้มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ซึ่งจะมีโครงสร้างแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไปได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง
4. ส่งเสริมศักยภาพของเมืองการค้าชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสามารถพัฒนาให้เป็นฐานการค้าการลงทุนที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
5. การจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเพื่อให้สามารถจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพแก่ประชาชนและรองรับการเจริญเติบโตของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่มีการจำกัดประเภทของธุรกิจ โดยนอกจากการอุตสาหกรรมแล้วผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษยังสามารถประกอบธุรกิจการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง

การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะและการก่อสร้าง การวิจัยและการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้าและการบริการด้วย

7. ผู้อาศัยและผู้ประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร
8. องค์กรบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจและผู้อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

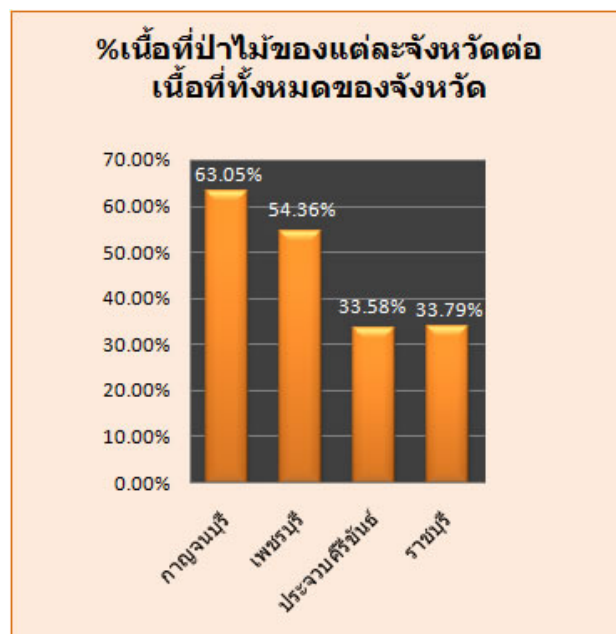
4.5 ความเหมาะสมในการจัดตั้งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เนื่องจากรัฐบาลไทยมีแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่บางส่วนในจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาพื้นที่บริเวณบ้านพุร้อน ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และการบริการ รวมทั้งการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการ การผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุน กฎระเบียบการใช้แรงงานต่างด้าว เพื่อรองรับการเกิดขึ้นของโครงการนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวายในสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งในการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบในลักษณะรูปธรรมและนามธรรมที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการศึกษาความเหมาะสมเชิงพื้นที่ได้ โดยการศึกษาข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ได้มาจากการทบทวนบทวรรณกรรมรวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยข้อมูลที่ได้สามารถนำมาวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่โดยใช้ "PEST Analysis" ได้ดังนี้

1. ด้านนโยบายรัฐและการเมือง (Political Component = P)

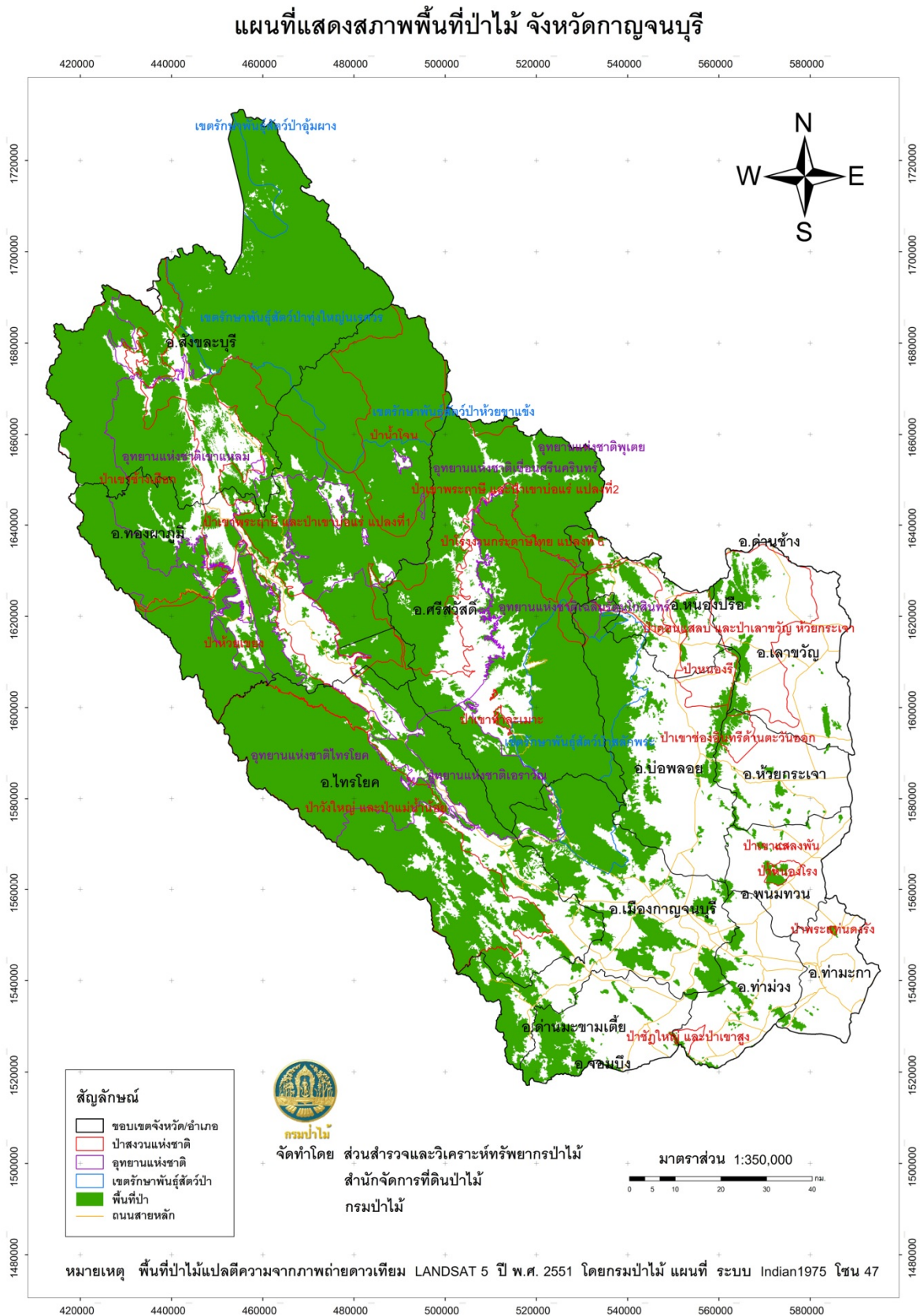
การวิเคราะห์ทางด้านนโยบายรัฐและการเมืองในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินการดำเนินงานในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาเชิงนโยบายในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า รัฐบาลไทยมีแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนบ้านพุร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรีให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกและอุตสาหกรรมทวายในสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีระยะทางห่างจากบ้านพุร้อนเพียง 132 กิโลเมตร และจากการสำรวจความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ถึงศักยภาพในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะเนื่องจากหากมีการเปิดตัวของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายและนิคมอุตสาหกรรมทวาย จังหวัดกาญจนบุรีจะกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าการขนส่งที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการผลักดันการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบต่างๆ ให้สามารถเข้าไปแข่งขันกับตลาดโลกมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะพัฒนาพื้นที่นั้นควรที่จะคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นการป้องกันการเกิดกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบของเกษตรกร โดยรัฐบาลควรที่จะมีการกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชากรในพื้นที่อย่างชัดเจน ให้เป็นไปตาม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ตามมาตรา 84(4) ที่กล่าวถึงเรื่องการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุดรวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบสภาเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตร อีกทั้งยังควรมีการพิจารณากฎหมายที่เกิดขึ้นทางด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมากดังนั้นหากมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษควรคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นสำคัญและจากข้อมูลจากสำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2552 พบว่าเนื้อที่ป่าไม้ทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรีมีเนื้อที่ประมาณ 12,285 ตารางกิโลเมตร และเมื่อเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์พื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดต่อพื้นที่จังหวัดคิดเป็น 63.05 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือได้ว่ามีพื้นที่ป่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆในภาคตะวันตก (ดังแสดงในรูปที่ 4.6) และเมื่อพิจารณาพื้นที่ป่าไม้ในบริเวณบ้านพุร้อนพบว่ามีบริเวณที่มีพื้นที่ป่าไม้เป็นวงกว้างดังนั้นการพัฒนาพื้นที่จึงควรที่จะพิจารณา

รูปที่ 4.6 แผนภูมิแสดงเนื้อที่ป่าไม้ทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดอื่นๆ⁵

⁵ สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้. (20 ตุลาคม 2556). สืบค้นจาก <http://chm-thai.onep.go.th/chm/ForestBio/Complexes-forest-area-provin.html>

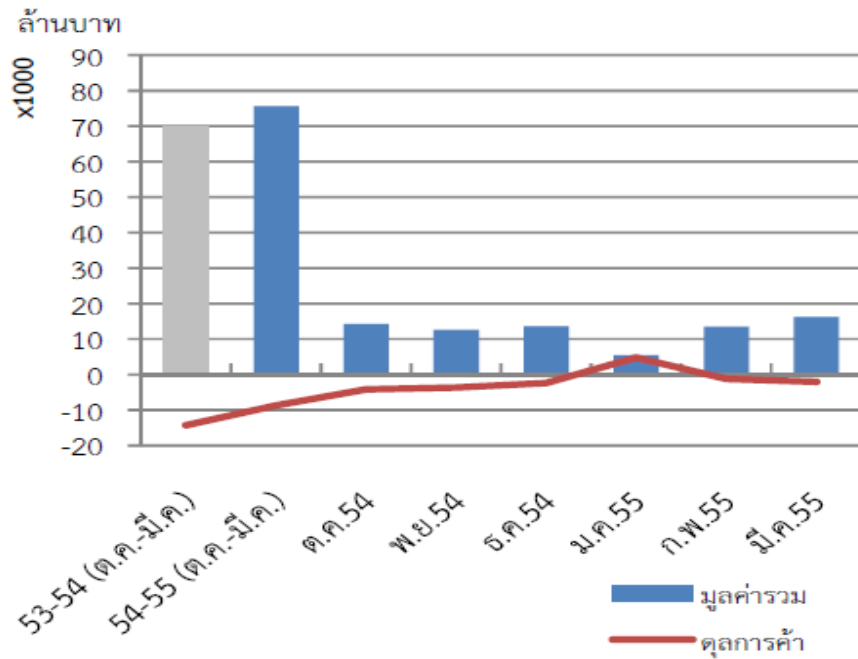

รูปที่ 4.7 ผังแสดงเนื้อที่ป่าไม้ในจังหวัดกาญจนบุรี
ที่มา: สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

จากข้อมูลข้างต้นในส่วนของความเหมาะสมในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรีชี้ให้เห็นว่า จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่หลายด้านไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกรณีพื้นที่ชายแดนหลายจุดที่ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ การเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายที่ใกล้กับบริเวณบ้านพุน้ำร้อนในจังหวัดกาญจนบุรีการเกิดขึ้นของโครงการท่าหลวงพิเศษหมายเลข 81 ซึ่งการผลักดันในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่อย่างไรก็ตามควรที่จะมีการคำนึงถึงเรื่องของผลประโยชน์ของคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ของเกษตรกรพื้นที่ นอกจากนี้ในการพัฒนาพื้นที่ควรที่จะมีการคำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องเป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ตามหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 ในเรื่องของการกำหนดแนวนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และตามมาตรา 78 ในเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นไปตามนโยบายของรัฐ และควรมีการจัดทำรายงานผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทางสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่จะเปลี่ยนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. ทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Component = E)

การจัดตั้งพื้นที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่าอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งจะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาเมืองในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนในบริเวณที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างชายแดนไทยกับสหภาพเมียนมาร์ นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลเชิงสถิติการค้าชายแดนของประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555 ของสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กันยายน 2555) พบว่าไทยกับเมียนมาร์มีมูลค่าการค้าการส่งออกเป็นอันดับสองรองจากไทยกับมาเลเซีย โดยมีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 75,608 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17 ของมูลค่าชายแดนทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553-2554 ประมาณร้อยละ 8.1 โดยในช่วงเดือนตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 42,159 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553-2554 คิดเป็นร้อยละ 0.7 โดยก๊าซธรรมชาติเป็นสินค้าที่มีการนำเข้ามากที่สุด ในส่วนของสินค้าส่งออก พบว่ามีมูลค่าการส่งออกประมาณ 33,449 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา 2553-2554 ประมาณร้อยละ 20.2 โดยมีน้ำมันดีเซลเป็นสินค้าส่งออกมากที่สุด สำหรับแผนภูมิแสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์ แสดงในรูปที่ 4.5

รูปที่ 4.8 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ (ตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555)⁶
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แต่อย่างไรก็ตามในการการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะของ “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ควรมีการศึกษาให้มากขึ้นในเรื่องของการกระจายอำนาจที่ชัดเจน และในปัจจุบันประเทศไทยเองยังไม่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ ที่มีอยู่ก็เป็นเพียงการศึกษาความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น อาทิ การศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงราย เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เขตเศรษฐกิจพิเศษอรัญประเทศ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาก็ไม่สามารถที่จะเกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษแหล่งใหม่อย่างจังหวัดกาญจนบุรีคงจะคล้ายกับกรณีศึกษาอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพราะไม่ว่าจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มุกดาหาร แม่สอด เชียงราย อรัญประเทศ ต่างก็มีความเหมาะสมในเรื่องการค้าชายแดนที่คล้ายกับจังหวัดกาญจนบุรี จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะผลักดันให้เกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเต็มรูปแบบ ยังจะต้องศึกษาและดำเนินการตามขั้นตอนตามนโยบายของภาครัฐต่อไป อีกทั้งยังมีข้อถกเถียงและไม่สามารถหาข้อยุติได้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศจะเป็นในรูปแบบใด และจะต้องมีความพิเศษอย่างไรในแง่ของสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจที่จะให้แก่นักลงทุน ซึ่งในการลงทุนในพื้นที่ อีกทั้งการศึกษาข้อกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆในพื้นที่ที่จะลงทุนจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบด้านการค้าไทย-พม่า หรือกฎระเบียบด้านการลงทุนที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการลงทุนในพื้นที่ และสร้างความชัดเจนในด้านการลงทุนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการศึกษาผังเมืองของในพื้นที่ที่จะทำการลงทุนเนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการทหารและป่าไม้เป็นส่วนใหญ่ดังนั้นการซื้อพื้นที่เพื่อทำการลงทุนควรมีการศึกษาให้ชัดเจนจะได้ไม่เกิดข้อพิพาทตามมาในอนาคต และจากการศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและประชาชนในพื้นที่พบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องความเหมาะสมในการจัดตั้งพื้นที่ทาง

⁶ ที่มา: สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่

เศรษฐกิจพิเศษในบริเวณบ้านพุร้อน เนื่องจากการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณนี้จะทำให้นักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้มากขึ้น คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น แต่การที่มีนักลงทุนเข้ามาในพื้นที่ทางตัวจังหวัดกาญจนบุรีควรที่จะมีมาตรการรองรับในเรื่องของการถูกเอาเปรียบของประชาชนในพื้นที่จากนายทุนที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามก็ที่จะพัฒนาพื้นที่ควรที่จะมีการจัดการระบบน้ำ และระบบไฟฟ้าให้ใช้กันได้ทั่วถึงในพื้นที่ รวมทั้งในเรื่องของการคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายและลดปัญหาการติดขัดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อมีการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าทั้งผู้เชี่ยวชาญและประชาชนในพื้นที่เห็นด้วยที่จะมีการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณบ้านพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรีและประเทศไทยขยายตัวมากขึ้น ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในประเทศมากขึ้นอีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงการค้าการขนส่งจากการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายในสหภาพเมียนมาร์ที่เป็นการเปิดโอกาสในเรื่องของการขนส่งสินค้าของประเทศไทยออกไปยังประเทศอื่นๆมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามควรที่จะมีการปรับปรุงในเรื่องของระบบสาธารณูปโภคในบริเวณดังกล่าวให้มีความสะดวกสบายและใช้กันอย่างทั่วถึงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Component = S)

ในส่วนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทางด้านสังคมและวัฒนธรรมจากการศึกษาพบว่า หากในอนาคตมีการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรี อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้สูงอายุที่อาจยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้ดังนั้นทางจังหวัดกาญจนบุรีจึงควรมีการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ซึ่งอาจมีการวางแผนการดำเนินงานที่ค่อยๆปรับเปลี่ยนทางด้านสังคม เพราะแน่นอนอยู่แล้วว่าพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้นจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นก็ควรที่จะคำนึงถึงวัฒนธรรมไทยด้วย

4. ด้านเทคโนโลยี (Technology Component = T)

ในส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นทางด้านเทคโนโลยี จากการศึกษพบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มี การเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีซึ่งจะเห็นได้จากที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่สามารถรองรับการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตได้ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีการใช้งานทางด้านอินเทอร์เน็ตน้อยมาก ดังนั้นทางจังหวัดกาญจนบุรีควรที่จะมีนโยบายการจัดอบรมให้ความรู้การใช้งานทางด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้นควบคู่กับการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจากการเข้าสู่ AEC ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการสื่อสารกับชาวต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามการที่จะผลักดันพื้นที่บริเวณบ้านพุร้อนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษควรที่จะคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับประเทศไทยก็มีอยู่มาก ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชนในหลายๆ ทาง ได้แก่

1. กระบวนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต ไม่ได้กำหนดให้มีการพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

2. การป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการรับฟังความคิดเห็นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ จะเน้นเฉพาะผลกระทบกับประชาชนในเขตพื้นที่เท่านั้น ในขณะที่ผลกระทบบางอย่าง เช่น การขาดแคลนน้ำอันเนื่องมาจากการจัดระบบชลประทานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มักเกิดขึ้นกับคนนอกพื้นที่
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการดำเนินการหลายประการ ซึ่งมักสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เช่น การจัดการชลประทาน การจัดผังเมือง การจัดสร้างโรงไฟฟ้า โดยไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานรัฐ และยังสามารถขอคณะรัฐมนตรียกเว้นหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติบางประการ
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอุทยานแห่งชาติได้ และยังสามารถบังคับแผนการจัดการพื้นที่ดังกล่าวต้องปรับเปลี่ยนไปตามแผนการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5. ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาตต่างๆ แทนหน่วยงานรัฐได้ ทำให้อำนาจในการให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุมัติ อนุญาตอื่นๆ เช่น การจัดตั้งโรงงาน การสร้างโรงไฟฟ้า การทำเหมืองแร่ ล้วนตกอยู่ในมือของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษคนเดียว โดยที่อาจไม่มีความชำนาญในการพิจารณา
6. เขตเศรษฐกิจพิเศษยังลดทอนอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การกำหนดเกณฑ์กิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การให้ความเห็นชอบในการดำเนินการต่างๆ โดยการให้อำนาจแก่คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจให้การอนุมัติ อนุญาต และให้ความเห็นชอบแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ระเบียบและมติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่มีความหมาย
7. ในกรณีการดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษได้สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่สามารถเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะส่วนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอเท่านั้น ส่วนนอกพื้นที่ก็ต้องประสานการดำเนินการให้สอดคล้องกันกับการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษเช่นกัน
8. หน่วยงานรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการกำกับหรือการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะเมื่อเห็นว่าการปฏิบัติการของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็ต้องแจ้งให้เขตเศรษฐกิจพิเศษทราบ และหากไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายฯ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้วินิจฉัย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายฯ วินิจฉัยเป็นประการใดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามให้เป็นเช่นนั้น

ความคืบหน้าของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2556 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้กับคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้คำนิยามของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ไม่ได้มีการค้าบริเวณพรมแดนด้วยแล้วดำเนินการต่อไปได้ เมื่อร่างระเบียบฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ดังนั้นความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องมีการศึกษาความเหมาะสม ศึกษาข้อดีข้อเสียที่มีผลกระทบต่อจังหวัดกาญจนบุรีอย่างรอบคอบ และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่อย่าง

แท้จริง อีกทั้งอาจจะต้องนำร่างระเบียบว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมาดำเนินการก่อน ซึ่งร่างระเบียบฯ ดังกล่าวเป็นกฎหมายที่สามารถนำไปใช้เป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอย่างเป็นทางการ และเป็นรูปธรรมในอนาคต

สำหรับตารางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษใน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงความเหมาะสมในการจัดตั้งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
- มีชายแดนหลายจุดที่ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณด่านบ้านพุน้ำร้อน - การเกิดขึ้นของโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 สามารถช่วยให้การคมนาคมขนส่งสะดวกยิ่งขึ้น - หลังจากเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีแรงงานไหลเข้ามาจากประเทศพม่ามากขึ้น	- สภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาและพื้นที่ราบเนินเขาอาจทำให้การขยายตัวของพื้นที่ในการจัดทำเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจเป็นปัญหาได้ - ภายในจังหวัดยังมีปัญหาในการจัดสรรพื้นที่เนื่องจากพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ป่าไม้และที่ราชพัสดุและยังเกิดปัญหาการบุกรุกป่าเป็นจำนวนมาก - การที่เริ่มมีการพัฒนาพื้นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
- การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะบริเวณบ้านพุน้ำร้อนสามารถช่วยเชื่อมโยงการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ - เป็นการเชื่อมโยงโครงการการขนส่งโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศ	- นโยบายของรัฐบาลกลางพม่าไม่ค่อยมีความชัดเจนเนื่องจากรัฐบาลพม่าไม่สามารถจัดการกับคนกลุ่มน้อยได้ อาจทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อชายแดนได้ - เข้ามาของแรงงานพม่าในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อาจทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม สังคม และยาเสพติด - แนวเขตชายแดนของประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์ยังไม่ชัดเจนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอาจเข้าไปรบกวนพื้นที่บางส่วนได้

สำหรับการเปรียบเทียบกฎหมายอื่นๆที่มีลักษณะคล้ายกับกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.6

	การปกครองท้องถิ่นแบบทั่วไป	การปกครองแบบพิเศษ
โครงสร้างการบริหารงานภาครัฐ	3 ระดับ	3 ระดับ
สถานะทางกฎหมายของหน่วย การปกครองท้องถิ่น	รับรองโดยรัฐธรรมนูญ	รับรองโดยรัฐธรรมนูญ
การจัดโครงสร้างการปกครอง ท้องถิ่น	2 ชั้น	2 ชั้น
จำนวนหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทั้งหมด	7,950	248
- Basic Unit	7,875	232
- Intermediate Unit	75	16
- Region/State	-	-
ขอบข่ายอำนาจหน้าที่	จำกัดโดยกฎหมาย	หลักความสามารถทั่วไป
ฝ่ายบริหารของท้องถิ่น	ผสมผสาน	ระบบนายกเทศมนตรีทางตรง
แหล่งรายได้ส่วนใหญ่	เงินอุดหนุน	ภาษีท้องถิ่น (จัดเก็บเอง)
สัดส่วนการใช้จ่าย (%) เทียบกับ การใช้จ่ายภาครัฐ	(มีรายได้ 20 % เทียบกับภาครัฐ)	-
ระบบกำลังพลท้องถิ่น	ระบบข้าราชการท้องถิ่นแห่งชาติ	ระบบข้าราชการท้องถิ่นแห่งชาติ
อำนาจการบริหารงานบุคคล	คณะกรรมการกลาง	ท้องถิ่นร่วมกับคณะกรรมการกลาง
การกำหนดขนาดตำบล	ตำบลหนึ่งๆ มีหมู่บ้านตั้งแต่ 2-20 หมู่บ้าน โดยแยกตามเกณฑ์ ประชากร พื้นที่ตามแนวทางของ กระทรวงมหาดไทย จนอาจนำมาสู่ ปัญหาในการสร้างมาตรฐานในการ บริหารจัดการให้เท่าเทียมกัน	ตำบลหนึ่งๆ มีหมู่บ้านตั้งแต่ 2-10 หมู่บ้าน โดยแยกตามเกณฑ์ ประชากร พื้นที่ตามแนวชายแดน ระหว่างประเทศ
ภารกิจ หน้าที่	เป็นการกระจายอำนาจการบริหาร จัดการให้กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งมีอิสระ ในการพัฒนาและบริหารจัดการ พื้นที่ทั้งงบประมาณ และกิจการ สาธารณะต่างๆ	เป็นการกระจายอำนาจในการบริหาร จัดการ ไม่ได้มีองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเข้ามาดูแลโดยตรง
การอนุมัติ เรื่องต่างๆในท้องที่ กรณีถ้าในพื้นที่นั้นมีเขต เศรษฐกิจพิเศษ	ต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจ	ต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจ
การลงทุนธุรกิจในพื้นที่	มีการจำกัดประเภทของธุรกิจ	ไม่มีการจำกัดประเภทของธุรกิจผู้ ประกอบธุรกิจได้รับสิทธิพิเศษทาง ภาษีอากร

บทที่ 5

สรุปกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาผลกระทบของกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่ พบว่า มีทั้งกฎหมายที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาพื้นที่ และกฎหมายที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่โดยมีผลสรุปการวิเคราะห์แสดงรายละเอียดดังนี้

5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

5.1.1 ศักยภาพและทิศทางในการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีให้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย

จากการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่าบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นบริเวณเขตพื้นที่ต้นแบบได้แก่บริเวณพื้นที่บ้านด่านพุร้อน เนื่องจากเป็นบริเวณที่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมทวายที่อยู่ในพม่าซึ่งห่างจากจังหวัดกาญจนบุรีเพียง 132 กิโลเมตร โดยจุดเด่นของพื้นที่นี้คือการเป็นเส้นทางการขนส่งสินค้าจากท่าเรือทวายประเทศสหภาพเมียนมาร์ ไปยังบริเวณด่านบ้านพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรีและเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งหากประเทศไทยมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้จะทำให้ประเทศไทยสามารถเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย รวมทั้งการพัฒนาให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญได้ เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ป่าไม้ และอุทยานเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามควรที่จะศึกษาในเรื่องของข้อกฎหมายให้ชัดเจน เนื่องจากการการศึกษาพบว่ากฎหมายป่าไม้ ยังมีปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการทางด้านกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ได้รักษากระบะเบียบของอุทยานที่ประกาศไว้อย่างชัดเจนซึ่งเมื่อมีผู้กระทำความผิดทางกฎหมายป่าไม้อาจมีความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นๆที่ตามมาได้ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ซึ่งตัวบทกฎหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เน้นในเรื่องของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติไว้ มากกว่าจะเป็นในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับบุคลากรของรัฐที่มีหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดไม่เพียงพอต่อการดูแลป้องกันเท่าที่ควร

5.1.2 ผลกระทบของกฎหมายที่เกิดขึ้นกับการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเชิงพื้นที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนและเป้าประสงค์ของจังหวัดที่วางไว้ โดยกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มหลักได้แก่

กลุ่มที่ 1 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 และพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ซึ่งพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วย

ให้การขยายตัวของเมืองมีแบบแผนมากขึ้น รวมทั้งสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น แต่เนื่องในปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรียังไม่มีมีการประกาศใช้ผังเมืองที่มีการแก้ไข ทำให้มีการอิงใช้ผังเมืองจังหวัดฉบับเดิมอยู่ซึ่งการที่จะทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวได้มากขึ้นนั้นการกำหนดขอบเขตวางแผนการจัดตั้งและแบ่งโซนพื้นที่ให้ชัดเจนว่าบริเวณไหนจะมีการพัฒนาขยายตัวเป็นเขตเมือง หรือเขตอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการลดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่จะเข้ามาในพื้นที่เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่ป่าไม้และเขตพื้นที่ราชพัสดุ รวมทั้งมีพื้นที่บางส่วนเป็นของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า การที่จะจัดโซนพื้นที่ใหม่ควรที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งตามปกติแล้วก่อนที่จะมีการบังคับใช้ผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518 มาตราที่ 23 ว่าด้วยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำผังเมือง จะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อยู่อาศัยมาร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำผัง แต่ในจังหวัดกาญจนบุรีชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และไม่รู้หนังสือ รวมทั้งกลุ่มวัยกลางคนไม่ได้มีความเข้าใจถึงผังเมืองที่แสดงไว้จึงอาจก่อให้เกิดปัญหากรณีพิพาทที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ราชพัสดุ รวมทั้งในเรื่องของเอกสารที่ดินที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นๆ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ซึ่งในการที่จะขยายเมืองนั้นอาจจะต้องมีการเวนคืนพื้นที่บางส่วน โดยก่อนที่จะมีการเวนคืนการสร้างควมเข้าใจให้กับชาวบ้านที่ถูกเวนคืนพื้นที่เป็นเรื่องที่สำคัญถึงแม้ว่าตามตัวบทกฎหมายจะมีการระบุเรื่องการเวนคืนพื้นที่และเรื่องของการกำหนดค่าทดแทนสินไหมที่ชัดเจน แต่การเวนคืนบางพื้นที่อาจสร้างความไม่คุ้มค่าและไม่เข้าใจแก่ชาวบ้านและอาจก่อให้เกิดกรณีพิพาทเชิงพื้นที่ตามมาได้

กลุ่มที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้นในการพัฒนาและขยายตัวเชิงพื้นที่ควรที่จะมีการศึกษาของเขตของตัวบทกฎหมายนี้ให้แน่ชัดว่าหากมีการขยายพื้นที่เข้าไปในเขตป่าแล้วจะไม่เป็นการทำผิดกฎหมายป่าไม้ในเรื่องของการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ายังไม่มีมาตราไหนที่เอื้อต่อการขยายตัวเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นในเรื่องการอนุรักษ์ และคงรักษาพื้นที่ป่าเอาไว้ได้

กลุ่มที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆที่สำคัญ โดยการนำนโยบายส่งเสริมการลงทุน 2555 (เขต2) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) หรือ Board of Investment (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรมมาช่วยเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นๆ

5.1.3 แนวคิดการนำกฎหมายเศรษฐกิจพิเศษมาใช้ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อศึกษาถึงโอกาสความเป็นไปได้และศักยภาพในการจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพในการจัดตั้งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากการจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ติดกับพม่าที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวชายแดนไทยพม่าได้ รวมทั้งการเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และการเกิดขึ้นของโครงการท่าเรือน้ำลึกห้วยซึ่งจะสามารถทำให้เศรษฐกิจบริเวณชายแดนไทยมีโอกาสเติบโตขึ้น นอกจากนี้เนื่องด้วยโครงการที่มีพื้นที่ติดกับด่านชายแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นการจัดตั้งเขต

เศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยเสริมสร้างการลงทุนและการพัฒนาเมืองในจังหวัดกาญจนบุรีให้เจริญขึ้น และยังเป็น การผลักดันให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ นับว่าเป็นการเปิดโอกาสการ เชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจและประเทศเพื่อนบ้าน และจากการศึกษาข้อมูลทางสถิติของไทยกับเมียนมาร์ ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555 พบว่ามีมูลค่าการค้าการส่งออกเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนๆ และคาดว่า จะมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นอีกอย่างต่อเนื่องเมื่อประเทศไทยเข้าสู่อาเซียน ดังนั้นพื้นที่บางส่วนในจังหวัด กาญจนบุรีโดยเฉพาะตำบลบ้านพุร้อนและบริเวณใกล้เคียงมีศักยภาพที่จะจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ที่จะช่วยให้สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าการส่งออกให้มากขึ้นได้ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการจัดตั้งควรจะมีการพิจารณา ศึกษาในเรื่องของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละพื้นที่ หากเมื่อมีการจัดตั้ง เรียบร้อยแล้วก็ไม่ควรให้อำนาจหน้าที่อยู่ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงอย่างเดียวแต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนรวมในการร่างกฎหมายครั้งนี้ด้วยก่อนที่จะมีการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้และก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการ นิติบัญญัติ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี

ในการขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีกฎหมายถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่ง ในการที่จะพัฒนานั้นควรจะต้องมีการศึกษาพัฒนาพื้นที่เป็นเขตพื้นที่ไปเพื่อดูผลกระทบทางกฎหมายที่เกิดขึ้น อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาพื้นที่ควรมีการพัฒนาเป็นส่วนไปซึ่งอาจมีการจัดตั้งกฎหมายการปกครองพิเศษที่ สามารถช่วยให้การบริหารจัดการพื้นที่ได้ง่ายขึ้น โดยมีการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) โดยที่รัฐบาลมีการมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่หน่วยงานบางหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล และ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายนั้นจะต้องอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม ซึ่ง อาจจะต้องศึกษาในเรื่องของกฎหมายการวางแผนการกระจายอำนาจและเขตการปกครองอย่างชัดเจน และ การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปกครองของแต่ละหน่วยงานซึ่งจะต้องอ้างอิงตามแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ ของจังหวัดที่วางไว้ รวมทั้งหากมีการขยายตัวในพื้นที่ที่มีบริเวณใกล้กับชุมชนหรือนิคมอุตสาหกรรมควรมี การศึกษาการจัดทำ EIA เพื่อดูถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการศึกษาถึงเรื่องของ กฎหมายเศรษฐกิจการค้าการลงทุนไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือ ดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2552 และ เรื่องของการส่งเสริมการค้าการลงทุน (BOI) เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ AEC อีกทั้งการเกิดขึ้นของ โครงการท่าเรือน้ำลึกทวายซึ่งอยู่ใกล้กับตำบลบ้านพุร้อน การผลักดันและให้ความรู้แก่ลงทุนผู้ประกอบการ ในไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สามารถช่วยให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น และยังเป็น การเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทยได้มากขึ้น

5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5.3.1 จัดให้มีระบบการวางแผนและประสานงานการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยสนับสนุนให้ เมืองที่เป็นชุมชนศูนย์กลางของพื้นที่ สามารถทำหน้าที่เป็นฐานรองรับและกระจายการพัฒนาไปสู่ชุมชน โดยรอบ มีการจัดระเบียบเมืองและชุมชนที่ดี โดยมีการวางผังเมือง ระบบสาธารณูปโภค

5.3.2 ป้องกันและควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและบริการทางสังคม เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของชุมชนศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับชุมชนโดยรอบ และเมืองอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

5.3.3 ยึดแนวทางการประสานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเป็นหลักในการจัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาของภาครัฐ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.4 ปัญหาที่เกิดจากการขาดองค์ประกอบเมืองที่ชัดเจน ขาดการเน้นความสำคัญของเส้นทางทั้งทางถนน โดยเฉพาะถนนในเมืองซึ่งเป็นถนนสายหลัก เช่น ถนนแสงชูโต ถนนสองแคว เป็นต้น มีขนาดแคบไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิด 2 ฟากถนน นอกจากนี้จุดตัดของถนนสำคัญๆแต่ละสายขาดเอกลักษณ์ประจำจุดตัดของถนน ทำให้ผู้ใช้ถนนไม่สามารถจดจำได้

5.3.5 พื้นที่บริเวณชายแดนยังขาดการดูแล พื้นที่ชุมชนขยายตัวไปตามแนวถนนและมีบางส่วนรุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่เกษตรกรรม

5.3.6 ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวมสวยงามตามแนวแม่น้ำ แต่บางพื้นที่มีร้านค้า ร้านอาหารบดบังทัศนียภาพ จึงทำให้ไม่สามารถสร้างพื้นที่เปิดโล่งตลอดแนวแม่น้ำได้

อย่างไรก็ตามในการที่จะพัฒนาหรือขยายตัวเชิงพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีนอกจากปัจจัยทางด้านกฎหมายที่จะเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นแล้ว ปัจจัยที่ควรพิจารณาอีกนอกเหนือจากกฎหมายคือ เรื่องของวิถีความเป็นอยู่ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกต่างๆไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่ง เพราะเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 แล้ว จังหวัดกาญจนบุรีจะเป็นจังหวัดหนึ่งที่ถูกจับตามองมากที่สุดเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใกล้กับโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย ในสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งอาจทำให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นจังหวัดที่มีเส้นทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของประเทศไทย และปัญหาที่จะตามมาคือเรื่องของการจราจรที่หนาแน่นขึ้น ดังนั้นควรมีมาตรการในการจัดระเบียบการจราจรเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทันกลทุนมากขึ้น หรือมีกฎหมายที่เหมาะสมในการสร้างความสงบเรียบร้อยด้านการจราจร และควรมีการวางผังเมืองการขนส่งภายในให้ชัดเจน นอกจากนี้ก่อนที่จะมีการเตรียมความพร้อม กับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ควรมีการศึกษากฎหมายร่างเพิ่มเติมเกี่ยวพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของอาเซียน รวมทั้งการศึกษากฎหมายเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งระหว่างประเทศ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (international trade) แม้กระทั่งกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งของเสียผ่านแดนตามอนุสัญญาบาเซล หรือการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการเข้ามาของแรงงานต่างประเทศ จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาเพิ่มเติม และควรที่จะมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง เช่น อาจจะมีการเผยแพร่สื่อสารที่สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย และควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบข้อกฎหมายที่วางไว้ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในส่วนของการไหลเข้ามาของแรงงานต่างด้าว ควรมีการจัดเขตที่อยู่อาศัยเฉพาะพื้นที่ เพื่อเป็นการลดปัญหาอื่นๆที่ตามมาเช่น ปัญหาอาชญากรรม และสามารถควบคุมโรคติดต่อที่อาจติดมากับแรงงานเหล่านี้ สำหรับการควบคุมโรคระบาดทางรัฐบาลหรือทางจังหวัดควรที่จะมีมาตรการรองรับในเรื่องของการควบคุมโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นซึ่งอาจจะมีการเก็บฐานข้อมูลของแรงงานที่อพยพเข้ามาในเรื่องของสุขภาพ และควรมีการแจ้งเตือนเกี่ยวกับโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันและทราบถึงความเสี่ยงของตนเองกับบุคคล

ในครอบครัวได้ นอกจากนี้ควรที่จะมีการสร้างกฎระเบียบมาตรฐานสากลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเข้ามาอยู่ชั่วคราวของแรงงานต่างชาติ การควบคุมโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

1. จังหวัดกาญจนบุรี.(2552).วิสัยทัศน์จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.kanchanaburi.go.th/au/vision.php> [15 ตุลาคม 2556]
2. สำนักผังประเทศผังภาค กรมโยธาธิการและผังเมือง.(2551) .กรอบแนวคิดการพัฒนา(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.subregional-planning.mouchel.co.th/html/framework.html> [15 ตุลาคม 2556]
3. กรมการผังเมือง.(2556).องค์การพัฒนาเมือง: ปัญหาทางด้านกฎหมายในการจัดตั้ง รูปแบบ และการ
บริหารงาน(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://www.dpt.go.th/knowledges/TCplanning/txt/law1.pdf> [15
ตุลาคม 2556]
4. สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.(2550).โอกาสและผลกระทบของประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียนต่อกระทรวงมหาดไทย(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
http://www.ppb.moi.go.th/midev01/upload/asean_final.pdf [16 ตุลาคม 2556]
5. จังหวัดกาญจนบุรี.(2554).ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์กลาง
เศรษฐกิจภาคตะวันตกและรองรับประชาคมอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.kanchanaburi.go.th/au/kanaec/content/detail.pdf> [16 ตุลาคม 2556]
6. จังหวัดกาญจนบุรี.(2556).การเตรียมความพร้อมของจังหวัดกาญจนบุรีเข้าสู่ประชาคมอาเซียน(ออนไลน์).
สืบค้นจาก: <http://www.kanchanaburi.go.th/au/kanaec/content/kanchanaburiAEC.pdf> [16
ตุลาคม 2556]
7. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2551).กรอบแนวทางการพัฒนากฎหมาย
ในแผนพัฒนาฉบับที่ 10(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
http://www.nesdb.go.th/portals/0/news/plan/p10/plan10/book/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%81%20_2_%20%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%2010%20.pdf [16 ตุลาคม 2556]
8. สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.(2556).กฎหมายหน้า 1(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.radioparliament.net/parliament/viewNews.php?nid=1437> [16 ตุลาคม 2556]
9. สมาคมชิปปิ้งแห่งประเทศไทย.(2556).โครงการทวากับการค้าชายแดนไทย- พม่า(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.ctat.or.th/FileUpload/Editor/DocumentUpload/WebContent/RD/New/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%201.pdf> [16 ตุลาคม 2556]
10. จังหวัดกาญจนบุรี.(2554).ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์กลาง
เศรษฐกิจภาคตะวันตกและรองรับประชาคมอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.kanchanaburi.go.th/au/kanaec/content/detail.pdf> [16 ตุลาคม 2556]

11. ประชาชาติธุรกิจ.(2555).โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหรือมอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-นครปฐม-กาญจนบุรี (ออนไลน์).สืบค้นจาก:
http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1340217258 [17 ตุลาคม 2556]
12. ราชบุรีอ็อปเทค.(2556).โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://www.rb-update.com> [17 ตุลาคม 2556]
13. มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ.(2555).จากมาบตาพุดสู่ทวาย การพัฒนาหรือทำลายข้ามพรมแดน(ออนไลน์).สืบค้นจาก: www.ebooks.in.th/download/10288/บทเรียนมาบตาพุดสู่ทวาย[17 ตุลาคม 2556]
14. สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด.(2556).จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.dpt.go.th> [17 ตุลาคม 2556]
15. วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.(2556).จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://th.wikipedia.org> [17 ตุลาคม 2556]
16. จังหวัดกาญจนบุรี.(2556).การปกครองจังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.kanchanaburi.com/gov.shtml> [18 ตุลาคม 2556]
17. จังหวัดกาญจนบุรี.(2556).ข้อมูลสำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
http://www.kanchanaburi.go.th/au/content/data_Kan.pdf [18 ตุลาคม 2556]
18. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.(2556).บ้านน้ำพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
http://61.19.236.142/hotspring/data2_view.php?id=105 [18 ตุลาคม 2556]
19. แผนที่ไทยดอทคอม.(2556).แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://forums.panteethai.com> [18 ตุลาคม 2556]
20. ตนแก่กระจาน.(2556).ท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://pongpirom1220.exteen.com/page/27> [18 ตุลาคม 2556]
21. กระทรวงมหาดไทย.(2555).กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสุพรรณบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://download.asa.or.th/03media/04law/cpa/mr55-spb.pdf> [19 ตุลาคม 2556]
22. สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว.(2556).ศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี-ราชบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.brrd.in.th> [19 ตุลาคม 2556]
23. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี.(2556).ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.suphan.go.th/content-10-422.html> [19 ตุลาคม 2556]
24. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี.(2556).ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.suphan.go.th/content-10-422.html> [19 ตุลาคม 2556]
25. กรมการข้าว.(2556).ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://rbr.brrd.in.th> [19 ตุลาคม 2556]
26. จังหวัดนครปฐม.(2556).แผนที่อำเภอบางเลน(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://banglen.tripod.com/map.htm> [19 ตุลาคม 2556]
27. มหาวิทยาลัยศิลปากร.(2556).หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.snamcn.lib.su.ac.th> [20 ตุลาคม 2556]
28. สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์.(2556).ผังเมืองรวม(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://www.asa.or.th/?q=node/103804> [20 ตุลาคม 2556]
29. ราชบุรีอ็อปเทค.(2556).โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://www.rb-update.com> [20 ตุลาคม 2556]

30. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2556).การปกครองจังหวัดกาญจนบุรี(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
www.dopa.go.th [20 ตุลาคม 2556]
31. สำนักผังเมือง.(2556).ผังเมืองรวม(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
<http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/specialplan/> [21 ตุลาคม 2556]
32. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.(2556).โครงการเสริมสร้างความพร้อมแก้ท้องถื่น(ออนไลน์).สืบค้นจาก:
www.senate.go.th/th_senate/Thai/powerandduties.pdf
fanchan.lib.ku.ac.th/aglib/.../002/.../brrd5202007c1.pdf [21 ตุลาคม 2556]

ภาคผนวก ก
(การประเมินเครื่องมือแบบสอบถาม/แบบสอบถาม)

การประเมินเครื่องมือแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงให้ถูกต้องชัดเจนตามความมุ่งหมายของการศึกษาโครงการ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ตรวจสอบและให้คะแนนนำแบบสอบถามฉบับร่างๆ ดังนี้

- 1) อาจารย์สมิทธิ ดารากร ณ อยุธยา อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) อัยการประจำจังหวัดกาญจนบุรี
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายในจังหวัดกาญจนบุรี
- 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและผังเมือง พระราม 6
- 5) นายวายุภัทร ทองเหลือ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นใช้ได้
 ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามนั้น
 ระดับคะแนน -1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นใช้ไม่ได้

2. เมื่อได้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญครบทุกท่านแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาทำการคำนวณตาม สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

$$\text{สูตรการหาค่าIOC} = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้ตรวจสอบหรือผู้เชี่ยวชาญ

ผลที่ได้จากการคำนวณ ควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่า 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าคำถามนั้นสามารถนำไปใช้งานได้ สำหรับค่าคะแนน IOC ที่ต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ มาตรวจสอบค่าความสอดคล้อง ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยในโครงการนี้ โดยมีผลการตรวจสอบค่าความสอดคล้องความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

ค่า IOC ของแบบสอบถาม

เรื่อง โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

คำชี้แจง ขอความอนุเคราะห์ท่านพิจารณาข้อความแต่ละ ว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญที่เห็นด้วยกับเนื้อหาของข้อคำถามซึ่งตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าเนื้อหาของข้อคำถามซึ่งตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
 -1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าเนื้อหาของข้อคำถามไม่ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
 ในกรณีให้คะแนน -1 (ไม่เห็นด้วย) ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะและเพิ่มเติมในข้อนี้

ตอนที่ 1แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	คนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1.1 เพศ ☒ หญิง ☒ ชาย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2 อายุ ☒ ต่ำกว่า 25 ปี ☒ 25-35 ปี ☒ 36- 45 ปี ☒ 46-55 ปี ☒ 55 ปีขึ้นไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3 ระดับการศึกษา ☒ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☒ ระดับปริญญาตรี ☒ ระดับปริญญาโท ☒ ระดับปริญญาเอก	0	1	1	0	1	0.60	ใช้ได้

ตอนที่ 1แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อคำถาม	คนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1.4 อาชีพปัจจุบัน ☒ รับราชการ ☒ รัฐวิสาหกิจ ☒ ลูกจ้างบริษัทเอกชน ☒ ธุรกิจส่วนตัว ☒ ว่างาน ☒ นักศึกษา	1	0	1	1	0	0.60	ใช้ได้

☑️ อื่น ๆ							
1.5 ตำแหน่ง	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้
1.6 ประสบการณ์การทำงาน ☑️ ต่ำกว่า 5 ปี ☑️ ระหว่าง 5-10 ปี ☑️ ระหว่าง 11-15 ปี ☑️ ระหว่าง 16-20 ปี ☑️ ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ☑️ อื่นๆ (ระบุ).....	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อคำถาม	คนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
2.1 ท่านคิดว่าการเปิดประชาคมอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2 ท่านคิดว่าโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3 ท่านคิดว่าโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81หรือมอเตอร์เวย์สาย บางใหญ่-บ้านโป่ง - กาญจนบุรีจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้างหรือไม่ อย่างไร	1	0	1	1	0	0.60	ใช้ได้
2.4 ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดเด่น หรือ เป็นสิ่งที่มีศักยภาพ” ต่อการพัฒนาและขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้างและควรมีการสนับสนุนอย่างไร	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.5 ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดด้อย หรือ อุปสรรค” ต่อการพัฒนาของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง และควรมีแนวทางการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.6 ท่านคิดว่าในอีก 20 ปี ข้างหน้า จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง จะมีแนวโน้มหรือทิศทางในการขยายตัวอย่างไร	0	1	1	1	0	0.60	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

ข้อคำถาม	คนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
3.1 ท่านคิดว่าตัวกฎหมาย หรือ กฎระเบียบฉบับใดบ้าง ที่เป็นเครื่องมือช่วยใน “การพัฒนา” พื้นที่ และขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียงได้ เพราะเหตุใด	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
3.2 ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ “การพัฒนา” (ดังข้อ 3.1) ในปัจจุบัน สำหรับจังหวัด กาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไรและถ้ามีปัญหาควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ “กฎหมายผังเมือง” ของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
3.4 ท่านคิดว่ากฎหมายใดจะเป็น “อุปสรรค” หรือปัญหา หากเกิดการพัฒนาขึ้นในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและข้างเคียงและควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
3.5 การพัฒนาอาจส่งผลกระทบให้กับเมืองในด้านต่างๆมากมาย ท่านคิดว่ากฎหมายใดบ้างที่ควรจะต้องคงไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยใน “การอนุรักษ์ และ ปกป้องกัน” พื้นที่ที่คุณค่าในด้านต่างๆของจังหวัดกาญจนบุรีและข้างเคียงเอาไว้ เพราะเหตุใด	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง(ต่อ)

ข้อคำถาม	คนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
3.6 ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ “การอนุรักษ์ และ ป้องกัน” (ดังข้อ 3.5) ในปัจจุบัน สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไรและควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.7 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.8 ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร หากมีการประกาศใช้ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”ขึ้นใน พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและถ้าหากไม่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.9 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายและการขยายตัวของเมืองกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถาม มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 -1.00 จะคัดเลือกไว้

$$\begin{aligned}
 \text{IOC} &= \frac{1+1+0.6+0.6+0.6+0.8+1+1+0.6+0.8+1+0.6+0.8+1+0.8+0.8+1+1+1+1+1}{21} \\
 &= \frac{18}{21} = 0.8571
 \end{aligned}$$

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)รวมทุกข้อคำถาม มีค่าเท่ากับ 0.8มีค่าอยู่ในช่วง 0.5-1.00 สรุปว่าแบบสอบถามใช้ได้ จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจความคิดเห็น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 20 ท่าน รวมทั้งประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 50 ท่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นจะเป็นหน่วยงาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมโยธาธิการและผังเมือง

แบบสอบถาม

เรื่อง โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่
เกี่ยวเนื่อง

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายที่มีผลต่อการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อประกอบการวิจัย และเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นโดยมิต้องลง
ชื่อ เพื่อเก็บเป็นความลับและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง	ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน	ตามสภาพจริงของท่าน
1.1 เพศ	☐ หญิง	☐ ชาย
1.2 อายุ	☐ ต่ำกว่า 25 ปี	☐ 25 - 35 ปี
	☐ 36 - 45 ปี	☐ 46 - 55 ปี
	☐ 55 ปีขึ้นไป	
1.3 ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ระดับปริญญาตรี
	☐ ระดับปริญญาโท	☐ ระดับปริญญาเอก
1.4 อาชีพปัจจุบัน	☐ รับราชการ	☐ รัฐวิสาหกิจ
	☐ ลูกจ้างบริษัทเอกชน	☐ ธุรกิจส่วนตัว
	☐ ว่างาน	☐ นักศึกษา
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

1.5 ตำแหน่ง.....

1.6 ประสบการณ์ทำงาน ☐ ต่ำกว่า5ปี ☐ ระหว่าง5-10ปี
☐ ระหว่าง11-15ปี ☐ ระหว่าง16-20ปี
☐ ตั้งแต่20ปีขึ้นไป ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรี

2.1 ท่านคิดว่าการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ในปี พ.ศ. 2558 จะมีผลกระทบต่อการพัฒนา จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าโครงการทำเรื่อน้ำลิกหวายมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าโครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 81หรือมอเตอร์เวย์สาย บางใหญ่-บ้านโป่ง-กาญจนบุรีจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้างหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดเด่น หรือ เป็นสิ่งที่มีศักยภาพ” ต่อการพัฒนาและขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้างและควรมีการสนับสนุนอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ท่านคิดว่าอะไรที่เป็น “จุดด้อย หรือ อุปสรรค” ต่อการพัฒนาของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง และควรมีแนวทางการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 ท่านคิดว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่รอบข้าง จะมีแนวโน้มหรือทิศทางในการขยายตัวอย่างไร

ตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลต่อการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

3.1 ท่านคิดว่าตัวกฎหมาย หรือ กฎระเบียบฉบับใดบ้าง ที่เป็นเครื่องมือช่วยใน“การพัฒนา”พื้นที่ และขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียงได้ เพราะเหตุใด

ตอบ

3.2 ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ“การพัฒนา” (ดังข้อ 3.1) ในปัจจุบัน สำหรับจังหวัด กาญจนบุรี และพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไรและถ้ามีปัญหาควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ตอบ

3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับ “กฎหมายผังเมือง” ของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่ากฎหมายใดจะเป็น“อุปสรรค”หรือปัญหา หากเกิดการพัฒนารึขึ้นในพื้นที่จังหวัด กาญจนบุรี และข้างเคียงและควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 การพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อให้กับเมืองในด้านต่างๆมากมาย ท่านคิดว่ากฎหมายใดบ้าง ที่ควรจะต้องคงไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยใน “การอนุรักษ์ และ ป้องกัน” พื้นที่ที่คุณค่าในด้านต่างๆของจังหวัด กาญจนบุรีและข้างเคียงเอาไว้ เพราะเหตุใด

ตอบ

.....

.....

.....

.....

3.6 ท่านคิดว่ากฎหมาย หรือ กฎระเบียบเพื่อ “การอนุรักษ์ และ ป้องกัน” (ดังข้อ 3.5) ในปัจจุบัน สั ำ ห รั บ จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ข้างเคียง มีปัญหาหรือไม่ อย่างไรและควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.7 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.8 ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร หากมีการประกาศใช้ “กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”ขึ้นใน พื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรีและถ้าหากไม่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

3.9 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายและการขยายตัวของเมืองกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

ตอบ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

(รูปการลงพื้นที่เก็บข้อมูล)

รูปที่ ค-1 เก็บข้อมูลที่สำนักงานอัยการจังหวัดกาญจนบุรีวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2556

รูปที่ ค-2 เก็บข้อมูลที่สำนักงานอัยการจังหวัดกาญจนบุรีวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2556
(สัมภาษณ์อัยการจังหวัดกาญจนบุรี)

รูปที่ ค-3 เก็บข้อมูลที่ศาลจังหวัดกาญจนบุรีวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2556

รูปที่ ค-4 เก็บข้อมูลที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรีวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2556

รูปที่ ค-5 เก็บข้อมูลที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรีวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2556

ภาคผนวก ค
(พระราชบัญญัติ)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติ อุตสาหกรรมแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๔
เป็นปีที่ ๑๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเลด้วย

(๒) “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) “ไม้” หมายความว่า ร่มถึงพันธุ์ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา ตลอดจนส่วนต่างๆ ของไม้

(๔) “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิด ตลอดจนส่วนต่างๆ ของสัตว์ สิ่งที่เกิดจากสัตว์ และสิ่งที่สัตว์ทำขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘/ตอนที่ ๘๐/หน้า ๑๐๗๑/๓ ตุลาคม ๒๕๐๔

- ๒ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช*

(๗) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๖ เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “อุทยานแห่งชาติ”

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง

มาตรา ๗ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่มีใช้เป็นการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติทั้งหมด ให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงเขตอุทยานแห่งชาติไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ

หมวด ๒

คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* เป็นประธาน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช* ผู้แทนกรมมหาดไทย ผู้แทนกรมที่ดิน และกรรมการอื่นไม่เกินสิบเอ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

- ๓ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการพ้น
จากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็น
ลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้แทนได้
กรรมการผู้ได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อนอยู่ในตำแหน่งตามวาระเท่าที่ผู้
แทน

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่
อยู่ในที่ประชุม ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเอาเสียงข้างมาก
กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้
ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ การประชุมทุกคราว ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวน
ของกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่าง
หนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องต่อไปนี้
(๑) การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ และการขยายหรือการเพิกถอน
อุทยานแห่งชาติ

- (๒) การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ
- (๓) เรื่องที่รัฐมนตรีปรึกษา

หมวด ๓

การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ

- ๕ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๖ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แฝวถาง หรือเผาป่า

(๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้

เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น

(๓) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์

(๔) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด

หรือทราย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๕) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้ น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทันหรือ

เหือดแห้ง

(๖) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้

เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว

(๘) เก็บ หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้

(๙) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับชี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๐) นำอากาศยานขึ้นลงในที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

จากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๑) นำหรือปล่อยปลุสัตว์เข้าไป

(๑๒) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่

อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

(๑๓) เข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก

พนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๔) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ

(๑๕) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป เว้นแต่จะ

ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้น

กำหนดไว้

(๑๖) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(๑๗) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน

รำคาญแก่คนหรือสัตว์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑๘) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

(๑๙) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่ง

พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไว้ประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ๕ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๙ บทบัญญัติในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนจรหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ การจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้น ๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้น ๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม หรือถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำการดังกล่าวแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดเชยค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้น

หมวด ๕
เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๓ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงิน เนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ หรือให้บุคคลใดเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือพักอาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนดังกล่าวได้ ทั้งนี้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

เงินที่เก็บได้ตามวรรคก่อน เงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงอุทยานแห่งชาติ เงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบตามมาตรา ๒๔ และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

- ๖ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา บทกำหนดโทษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) มาตรา ๑๗ หรือ

มาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๒) (๓) (๔) หรือ (๗) ถ้าปรากฏว่าสัตว์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หรือทรัพย์สินที่เก็บหาหรือนำออกมีราคาเพียงเล็กน้อย หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเพียง

เล็กน้อย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๘) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑๘) หรือ (๑๙) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘ บรรดาความผิดตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๙ บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้และยานพาหนะใดๆ ซึ่งบุคคลได้

ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ (๑) ฐานแส้วกลางหรือเผาป่า หรือตามมาตรา ๑๖ (๒)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฐานทำให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ หรือตามมาตรา ๑๖ (๓) ฐานทำให้เป็น

อันตรายต่อสัตว์ หรือตามมาตรา ๑๖ (๔) ฐานทำให้เป็นอันตราย หรือเสื่อมสภาพแก่ดิน หิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรวดหรือทราย ไร้บริษัทยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐^๒ ใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

หรือสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนวันที่พระราช

กฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ ใช้บังคับ ให้คงใช้ต่อไป เพียงเท่ากำหนดอายุของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทานนั้นๆ แต่ทั้งนี้ผู้รับใบอนุญาต อาชญาบัตร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

- ๗ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน **ประธานบัตร หรือสัมปทานดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๖** กฤษฎีกา

(๑๓) ก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน **ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ** สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จอมพล ส. ธนะรัชต์**นายกรัฐมนตรี**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พ.ศ. ๒๕๓๒^๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้กำหนดให้สัมปทาน อาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตที่ทางราชการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายต่างๆ ซึ่งออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนที่จะมีการกำหนดเป็นเขตอุทยานแห่งชาติในพื้นที่ที่อนุญาตดังกล่าว ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปตราบเท่าอายุของสัมปทาน อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นๆ แต่เนื่องจากได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ พ.ศ. ๒๕๓๒ และได้มีบทบัญญัติกำหนดให้สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ต้องสิ้นสุดลงหากพื้นที่สัมปทานเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ สมควรแก้ไขมาตรา ๓๐ ดังกล่าว ให้สอดคล้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๐๔ และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒๙ ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตร” เป็น “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรมป่าไม้” เป็น “อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีการกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๒/๑๔ มกราคม ๒๕๓๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๔ ตุลาคม ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ที่ราชพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ยุติสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท้องถิ่นไม่ว่าเป็นที่ราชพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๕๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๕ มีนาคม ๒๕๑๘

- ๒ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมใดได้มาโดยการเวนคืนหรือการแลกเปลี่ยนหรือโดยประการอื่น ให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุนั้น ทั้งนี้ ยกเว้นที่ดินที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการที่ราชพัสดุ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง*เป็นกรรมการ อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการกองรักษาที่หลวง กรมธนารักษ์เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้ตราเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มียกเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ส่วนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตราพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตที่ราชพัสดุนับท้าย

ด้วย

มาตรา ๙ ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เมื่อเลิกใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้น หรือเมื่อสิ้นสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว หรือที่ราชพัสดุที่ทางราชการหวงห้ามไว้และทางราชการไม่ประสงค์จะหวงห้ามอีกต่อไป ให้โอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือโอนการหวงห้ามแล้วแต่กรณี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราช

กฤษฎีกานั้นด้วย

- ๓ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๘ ให้ใช้ระเบียบการปกครองและจัดประโยชน์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้างราช
พัสดุ พุทธศักราช ๒๔๘๕ บังคับต่อไปจนกว่าจะได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
ดังกล่าวเท่าที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑ บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรม ได้มาโดยกฎหมายว่าด้วย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรือโดยการแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์กับเอกชน หรือโดยประการอื่น
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
สัญญา ธรรมศักดิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ๕ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการปกครองดูแลรักษาที่ราชพัสดุให้เป็นไปโดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ทำให้เกิดปัญหายากในทางปฏิบัติหลายประการ สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบที่ราชพัสดุขึ้นโดยเฉพาะ โดยให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการนี้ เพื่อการประหยัดและจัดปัญหางานซ้ำและซ้อนกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พรพิมล/แก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๓ พ.ย. ๒๕๔๔

A+B (C)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทรงยศ

สราวุธ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จัดทำ

๑๖ พ.ค. ๕๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๑ ในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้แก้ไขคำว่า

“ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับภารกิจที่โอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราช

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถชัย/มณฑาทิพย์ แก้วไช

สนันททา/แก้ไข

สนันททา/แก้ไข

၈၈ မီ.ဂီ.၄၇

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

၁၈၆၆/၁၈၆၇

๑๕ พฤศจิกายน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

บทความเผยแพร่

โครงการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อ การขยายตัวของจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ประกอบกับการเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย และนิคมอุตสาหกรรมทวาย ในสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงชายแดนบริเวณด่านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ส่งผลให้รัฐบาลไทยมีแนวคิดที่จะพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีถือได้ว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดนที่มีขีดความสามารถที่จะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก ดังนั้นการศึกษาข้อกฎหมาย ข้อบัญญัติ ข้อกำหนดเชิงพื้นที่ต่างๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาจุดเด่น และป้องกันจุดด้อย ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จากผลการศึกษาพบว่ากฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ก่อนที่จะเริ่มมีการขยายตัวเชิงพื้นที่ คือ กฎหมายผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 เนื่องจากการวางผังเมืองเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีแบบแผน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ประชาชนสามารถอยู่ในที่ของตนได้ เป็นการเพิ่มความสะดวกสบายให้กับประชาชน และยังรวมถึงการจัดประโยชน์ที่ดินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น นอกจากนี้การวางผังเมืองที่ชัดเจนจะสามารถช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ เพราะว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่ป่าไม้และเขตพื้นที่ราชพัสดุเป็นส่วนใหญ่ ทำให้บ่อยครั้งที่เกิดกรณีขัดแย้งในเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาระหว่างรัฐบาลกับเอกชน และจากการศึกษาข้อมูลทางสถิติพบว่าในแต่ละปีจำนวนของผู้ที่มายื่นเรื่องฟ้องร้องมีจำนวนมากและเพิ่มจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี โดยปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในเรื่องการบุกรุกที่ดิน เอกสิทธิ์ที่ดินทำกิน เนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของผังเมืองในเรื่องของการจัดโซนนิ่งว่าพื้นที่ไหนเป็นพื้นที่โซนป่าไม้ พื้นที่ราชพัสดุ พื้นที่ซึ่งอุตสาหกรรมและพื้นที่สำหรับการอยู่อาศัย ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีมีการประกาศใช้ผังเมืองที่มีการแก้ไข ทำให้มีการอิงใช้ผังเมืองจังหวัดฉบับเดิมอยู่ซึ่งการที่จะทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวได้มากขึ้นนั้นการจัดโซนนิ่งที่ชัดเจนจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนที่จะเข้ามาในพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตามนอกจากกฎหมายผังเมืองที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาจังหวัดแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นๆที่ช่วยในเรื่องของการพัฒนาเมือง ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.2547 และกฎหมายป่าไม้ จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.2547 โดยมีการพัฒนาที่ดินและกฎหมายป่าไม้ตามมาตรา 6(2) และมาตรา 13(3) ในส่วนของกฎหมายที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคจากการศึกษาพบว่าไม่มีกฎหมายใดก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่ ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมาจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจระหว่างผู้ใช้กฎหมาย และความไม่เข้าใจในการใช้กฎหมายแต่ก็มีความคิดเห็นบางส่วนกล่าวว่า กฎหมายเวนคืนที่ดินอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ได้เนื่องจากในการเวนคืนที่แต่ละครั้งก่อให้เกิด

นอกจากนี้การเปิดประชาคมเขตเศรษฐกิจอาเซียน การเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงใน
อนาคต และการตัดทางหลวงพิเศษหมายเลข 81 สามารถทำให้เศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัว
มากขึ้น และยังเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้นักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติเข้ามาลงทุนในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
นอกจากนี้การเกิดขึ้นของโครงการทำเรื่อน้ำลึกลง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดประตูการค้าแห่งใหม่ที่ทำให้สิน
ค้าจากฝั่งทะเลอันดามันเข้าสู่ประเทศไทยทางด่านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรีมากขึ้น และจากการเปิด
ประตูการค้าใหม่นี้อาจทำให้จังหวัดกาญจนบุรีกลายเป็นเส้นทางขนส่งทางด่านโลจิสติกส์ที่สำคัญของ
ประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการที่จังหวัดมีการขยายตัวมากขึ้นอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนใน
พื้นที่บางกลุ่มในเรื่องของความเป็นอยู่ที่ยากลำบากขึ้นเพราะค่าครองชีพสูงขึ้น และในเรื่องของการใช้ภาษาใน
การติดต่อสื่อสารซึ่งทางจังหวัดควรมีการอบรมสอนภาษาที่จำเป็นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารได้

Map of Thailand showing the location of the research area in the central region, specifically around the city of Nakhon Phanom. The map highlights the central region in yellow and the research area in orange. Key locations marked include Nakhon Phanom, Nakhon Phanom, and Nakhon Phanom. The map also shows neighboring countries like Laos and Cambodia, and major cities like Bangkok and Chiang Mai.

รูปแสดงพื้นที่บริเวณบ้านปูนาร้อนที่จะจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลเชิงสถิติการค้าขายชายแดนของประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆพบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าชายแดนเป็นอันดับ 1 โดยมีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 64,965 ล้านบาท และเมื่อพิจารณารวมกับนโยบายของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีแผนบูรณาการการพัฒนาจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตกตามนโยบายความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ในเรื่องของการค้าการลงทุนชายแดน มีนโยบายที่จะพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนกาญจนบุรี ซึ่งถือว่าเป็นจุดผ่านแดนถาวรเดียวเท่านั้นที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างไทยกับเมียนมาร์ และเป็นจุดผ่านแดนที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

Abstract

This research attempts to investigate the laws and regulation affecting the growth of Kanchanaburi as well as related areas to offer a polity and legal guidelines associated with the provision and all requirements in spatial development in Kanchanaburi and related areas to support the opening of the ASEAN Economic Community (AEC) and the occurrence of the Dawei Deep Sea Port and Industrial Estate Project and Tran border Corridors Link. The analysis is divided into 3 groups such as the information analysis concerned land use and the growth of area by comparison with Master plan in Kanchanaburi, comments on the development of area to support the opening of the Dawei Deep Sea Port and Industrial Estate Project and Tran border Corridors Link and readiness of local public. This study carried out using questionnaire, expert interview with 20 people including people living in the area for 50 people and small group's seminars to exchange ideas and the way to prevent and solve the problem that arises from law enforcement. The study found that the opening of ASEAN Economic Community (AEC) and the occurrence of the Dawei Sea Port in the future including the cutting of motorway number 81 could make the economy in Kanchanaburi province has expanded more and also an opportunity for both Thai and foreign investors to invest in the province increased. In addition the occurrence of the Dawei Deep Sea project considered as opening the door to a new trade route where makes goods from the Andaman Sea to Thailand. This may result in Kanchanaburi become the transport logistics of the country's major. However; the province has expanded more likely to affect sore people in the certain areas in terms of being difficult because the cost of living has increased; communication; the province should have the training necessary to beside; the language used to communicate. Besides, the study of laws, regulations including requirements affecting the areas development indicated that city planning and redevelopment law and the law of land readjustment to area development B.E. 2547 is the law that are critical to use as a guide in the development of the area. In contrast, in development areas should have to study forest and state land to reduce the overlapping area because most areas in Kanchanaburi is forest and state land. With respect to obstacle laws, the study found that no law make an impact on the development of the area but the problem may be due to misunderstanding between users with the law such the land expropriation law. The study of policy in promote spatial development found that the area around Ban Phunamron is

appropriate to establish a special economic zone that can promote investment, trade and exporting more value but before the establishment should have studied law, appropriate regulatory and should have the opportunity for public participation in the drafting of the law before going into the legislative process.